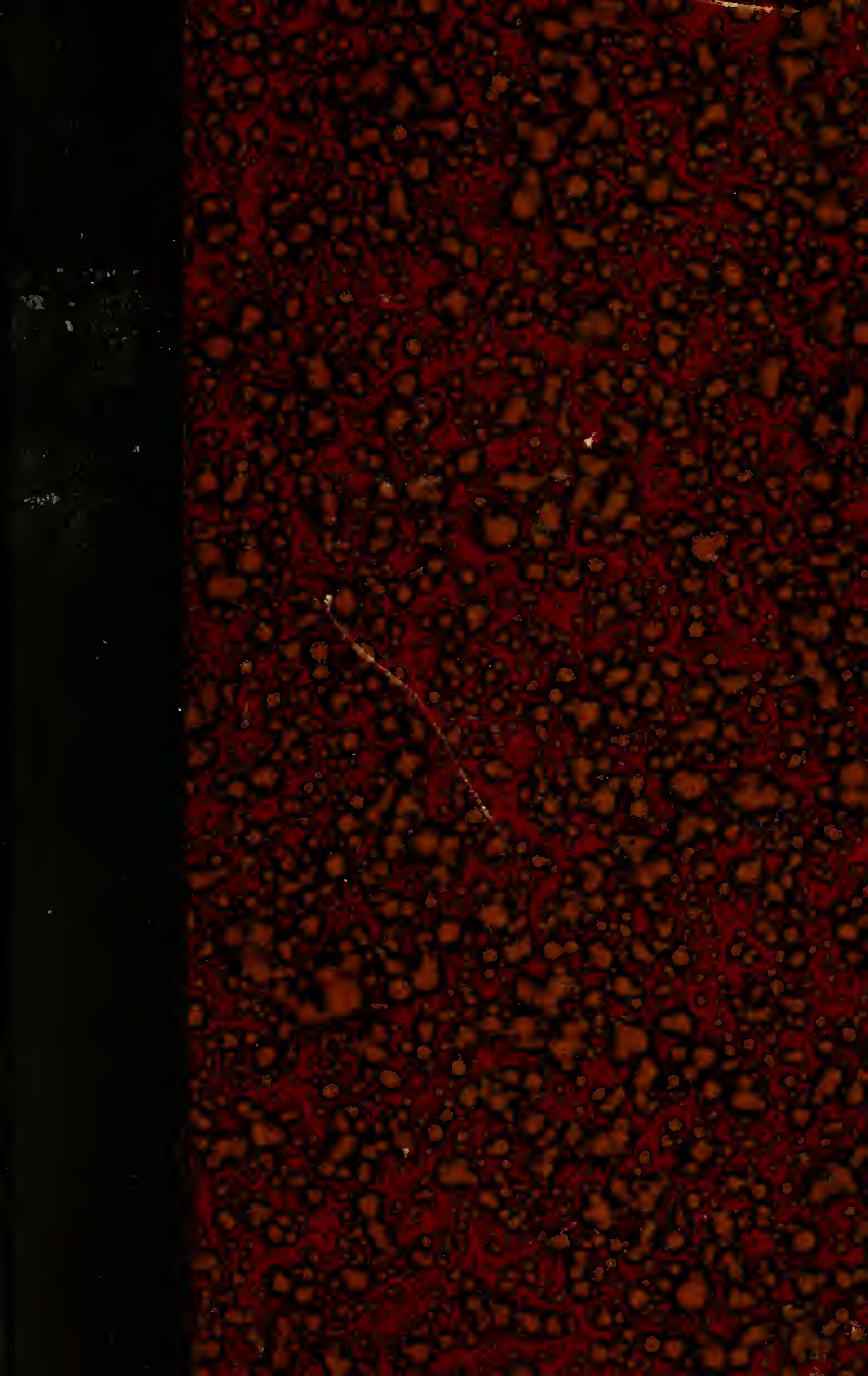

THE LIBRARY OF CONGRESS
1800

СРПСКЕ

НАРОДНЕ ПЈЕСМЕ

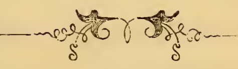
ИЗ ХЕРЦЕГОВИНЕ.

(ЖЕНСКЕ)

За штампу их приредио

ВУК СТЕФ. КАРАЏИЋ.

(Трошком народнијех прилога.)

У БЕЧУ

У накладн Ане удове В. С. Караџића.

1866.

У штампарији Л. Соммера.

ПРЕДГОВОР.

Ова збирка Српскијех народнијех пјесама из Херцеговине нађе се овако читава међу рукописима покојнога Вука Стеф. Караџића, по њему за штампу већ приређена. Ове пјесме скупио је пак и предао покојнику његов стари пријатељ конзуларни чиновник г. Вук Верчевић у Требињу, којему не можемо задоста захвалити на његовој родољубивој ревности, којом је употребио згоду, да нам убере ову прекрасну киту мириснога цвијећа с каменитијех гора тужне Херцеговине.

У име предговора к овој књизи пише г. Вук Верчевић овако:

„Кад сам од 1835. до 1860. г. сакупљао „мноштво свакојакијех пјесама и све друго, „што је народње, за Г. Вука по Боки Котор-

„ској и по Далмацији — које је већ наштам-
„пано — чудио сам се, откуда она сила разни-
„јех пјесама; али кад сам у Марту 1861. го-
„дине дошао у Требиње као агент-конзул
„Аустријски, упазих чудо над чудима, и увје-
„рих се, да је овђе прави расадник Српскијех
„народнијех пјесама. Чудо велим зато, што у
„Херцеговини од Косова нијесу смјели од по-
„лумјесеца ни попови у цркви појати Божје
„пјесме, а камо ли народ некад најнесретњи
„под небесном капом. Оци су дакле синовима
„по планинама јуначке пјесме уз гусле пјевали,
„а мајке шћерма мање љубавне на прелу и
„на сијелу на изуст причале.“

„Читати ове пјесме из књиге бива исто
„као читати опере а не чути их пјевати уз
„музику; али чути момке и ђевојке кад из-
„мијешани пјевају, то је сасвијем нешто
„друкчије.“

„У почетку ја сам ове пјесме почео ку-
„пити у комшилуку од Српскијех жена и ђе-
„војака, а највише ми је казала добра старица
„Симана, удовица Филипа Пиштеље, и ње-
„зине двије ђеверичне обје Маре, па пошто
„би ми казале све оно, што су знале, ходиле
„би код Турскијех жена и ђевојака, и како

„би коју чуле, запамтиле би и мени казале, „кад гођ би ми иоле времена претекло и зва- „нични послови допустили.“

„Преписујући ове пјесме највише сам па- „зио да не препишем коју од онијех већ на- „штампанијех у првој Вуковој књизи Српски- „јех народнијех пјесама. Чини ми се, да ми се „није ни једна увукла баш онака иста, а ја- „мачно наћиће се ђекоја слична, но другчи- „јег кроја.“

„Будући да у овијем пјесмама има мношт- „во Турскијех ријечи, и премда их оближњи „наш народ познаје, опет мислим, да нијесу „све свакоме (као ни мени истоме) познате, а „особито младим Србима и Србкињама, зато „пописао сам по азбучноме реду неколико „ријечи на крају ове књиге са Српским пре- „водом.“

Ове су пјесме раздијељене по њихову садржају овако:

I. Повеће женске пјесме, свакојаке, десетосложне, које се обично при сијелу на изуст причају, а не пјевају.

II. Помање женске пјесме, које се чешће при веселим састанцима пјевају.

III. Поскочнице: тако се у Херцегови-

ни зову све оне пјесме, од којега му драго метра биле, које нијесу од десет слогова, и ове се најчешће пјевају.

IV. Кајде: зову се у Херцеговини све оне пјесме што имају уза сваки стих свој неки припјев или налик припјева, и ове се у народу најрадије пјевају.

V. Пјесме сватовске.

VI. Пјесме побожне.

VII. Пјесме божићне.

VIII. Пјесме од коледе.

IX. Пјесме дјетиње, т. ј. оне што се пјевају дјеци уз колијевку, кад се успављују.

X. Најпослије уз ово и Херцеговачке напијалице о крсноме имену, налик онијех што су већ наштампане у Ковчежићу Вука Стеф. Караџића.

ПЈЕСМЕ,

КОЈЕ СУ У ОВОЈ КЊИЗИ.

I. *Повеће пјесме.*

II. *Помање женске пјесме.*

III. *Поскочнице.*

IV. *Кајде.*

V. *Пјесме сватовске.*

VI. *Пјесме побожне.*

VII. *Пјесме божићне.*

VIII. *Пјесме од коледе.*

IX. *Пјесме дјетиње.*

X. *Херцеговачке напијалице.*

I.

ПОВЕЋЕ ЖЕНСКЕ ПЈЕСМЕ.

1.

Жалост Јова и Марије.

Сву ноћ сјала сјајна мјесечина,
Обасјала зелену ливаду,
На ливади прострта сеџада,
На њој сједи Јово и Марија,
Јово пише црна мурећепа,
Мара суче на јумаку злата.
Неста Јову црна мурећепа,
Неста Мари са јумака злата,
Па говори племенита Мара:
„Узми Јово! књигу гр'јеховницу,
„Па ти виђи, што ти књига каже,
„Какви су ти највећи гр'јехови?“
Узе Јово књигу гр'јеховницу,
Па он учи, што му књига каже:
Један гријех: ти не слушаш мајку;
Други гријех: рећи па одрећи;
Трећи гријех: варати ђевојку,
Љубити је па је оставити. —

Говори му прелијепа Маре:
„Гријех кажеш, а о гр'јеху радиш,
„Ти ћеш мене Јово! оставити."
Јово јој се куне и преклиње:
„Нећу Маро! живота ми мога,
„Него ћу се с тобом оженити,
„Али с тобом ал' земљицом црном."
У ријечи у којој бијаху,
Кад ево ти двије вјерне слуге:
„Хајде Јово! двору бијеломе,
„Поздравља те твоја мила мајка,
„У двор ти је довела ђевојку,
„Нашла за те слику и прилику,
„Да је таке ни у цара нема."
Јетко њима Јово говораше:
„Хајд' отоле двије вјерне слуге!
„Срдит Јово да вас не окара."
Слуг' одоше, а дође му мајка:
„Хајде Јово! дома да идемо,
„У двор сам ти довела ђевојку."
Јово својој одговара мајци:
„Богме нећу, моја стара мајко!
„Друге љепше од ове не тражим,
„Него ову ал' земљицу црну."
Расрди се Јованова мајка,
Поче клети, да од Бога нађе:
„Ако нећеш, мој Јоване сине!
„Арам теби материна храна."
Препаде се челебија Јово,
Препаде се материне хране,
Јади поћи, а горе не поћи,
Па он оде својом милом мајком.

Писну Мара као змија љута,
И заплака, до неба се чује:
„Јаох Јово! моја рано љута!
„Окиде ми срце у њедрима,
„Јао Јово моје несуђење!
„Како ће те Мара прегорјети!
„Благо оној, која ће те љубит'!
„Ја за тобом чезнут' и уздисат',
„Све плачући тебе спомињати."
Кад је Јово двору долазио,
И кад било вечер по вечери.
И кад дође вакат од ложнице,
Двоје младо у чардак сведоше.
Ал' да видиш челебије Јова,
Ни што ије, ни што јунак пије,
Но уздише и сузе пролијева.
Тјешила га љуба несуђена,
Тјешила га, те му говорила:
„Што је Јово! моје миловање,
„Те ти рониш сузе низ образе?
„Ал' ти није по ћуди ђевојка,
„Али су ме тебе омразили,
„Али су те чаром зачарали?"
Проговара челебија Јово:
„Диж' ђевојка! са лишца дувака,
„Да те видим једном за увијек."
Диже цура дувак позлаћени,
Сину лишце ка' на гори сунце,
Говори јој челебија Јово:
„Лијепа си, и љепша од Маре,
„Висока си, и виша од Маре,
„Окићена златом и бисером,

„Много боље него моја Мара,
„Ал' нијеси моме срцу драга,
„Но ни тебе преварити нећу,
„Да ме кунеш ка' што куне Мара.
„Но ђевојко! тако ти вјенчања
„И тако те оно не губало!
„Чуј ме ноћас првом и пошљедњом,
„Не дај гласа без бијела дана,
„Нек се моја провесели мајка,
„Моја браћа пјеснам' напјевају,
„Миле секе кола наиграју.
„Докле сване и огране сунце,
„Поздравићеш моју стару мајку,
„Нек сакупља момке нежењене,
„Нежењене младе носиоце;
„Низ носиља перчин рашчешљајте,
„Штоно ми га узгојила Мара,
„Три је златна чешља саломила,
„Док је мене перчин узгојила;
„Покријте ме срмали марамом,
„Коју ми је даровала Мара,
„Везла га је три године дана,
„По јаглука сломила игала,
„А по оке злата похарчила,
„Да је носим а Маре спомињем;
„Нек ме носе спред Марина двора,
„Нека види перчин и мараму,
„Кад погледа, нек ми се не нада."
Па потеже ножа из синџира,
Посред срца себе ударио,
Мртав паде на крило ђевојци,
Скрвави јој свилу и кадифу,

Сва ђевојка у крви огрезну;
Ал' би цура рухо прегорјела,
Но не може свога господара.
Од крви га мало очистила,
Сузе рони, у лице га љуби:
„Аох Јово! моје несуђење!
„Ни пољуби ни рукам' загрли.
„Ајме Јово! од истока сунце!
„Брзо ли ми зађе за облаке!
„Аох Јово! мој очињи виду!
„Брже ли ми очи искапаше!
„Ајме Јово! и срце и душо!
„Шта ће црна земља радовати?“
Ђевојка је рода господскога,
Кад плакаше, за Бога хајаше,
Не да гласа до бијела дана.
Кад у јутро био дан освану,
Подранила Јованова мајка,
Старица се око вратах шеће,
Не би л' како ујагмила врата,
Па завика кротко умиљато:
„Отвор' врата, мој Јоване сине!
„Брзо ли ти омиље ђевојка?“
Па је ногом у врата ударила,
Угазила у крв до кољена,
Снаха јој се смјерно поклонила,
Пољуби је у скут и у руку,
И старици ријеч бесједила:
„Поздрав ти је учинио Јово,
„Да сакупиш момке нежењене,
„Нежењене младе носиоце,
„Низ носиља перчин помолите,

„Што му га је одгојила Мара,
„Покријте га срмали марамом,
„Што му га је даровала Мара,
„Понес'те га спред Марина двора.“
Скупи мајка момке нежењене,
Низ носиља перчин рашчешљала,
Покрише га срмали марамом,
Пронијеше спред Марина двора.
Таман Мара на пенџеру била,
Чим га виђе, бирдем га познаде,
Сузе рони, овако говори:
„О Јоване, моје миловање!
„Колико се мене кунијаше,
„Да се нећеш с другом оженити!“
Даде јој се нешто погледати,
Кад виђела, ђено носе Јова,
Кад му виђе црнога перчина,
И познаде злаћена јаглука,
Паде Мара у меке душеке,
Па извади из потаје ножа,
Сама себе у срце удрила,
И не рече него три ријечи:
Прву рече: причекај ме Јово!
Другу ријеч: с Богом мила мајко!
Трећу једва: прими Боже душу!
Кад то виђе стара Маре мајка,
Излазила на авлијнска врата,
Па дозивље младе носиоце,
Носиоце Богом заклињаше:
„Приватите Јованову драгу.“
Носиоци за Бога примише,
Прифатише племениту Мару,

У једну их раку укопаше,
Као да су у мекој постељи.
Преметнуше Јованову руку
Преко б'јела грла Маријина,
А Марину пребијелу руку
Испод гојна грла Јованова,
Нек се грле у земљици црној,
Кад суђено не би у душеку.
Више главе лозу усадише,
Посред паса ружу усадише,
Подно нога воду наврнуше:
Ко је гладан, нека грожђа ије,
Ко је румен, нека ружу бере,
Ко је жедан, нека воде пије,
Све за душу Маре и Јована.
Двоје драго, лака вам земљица!

2.

Мајка крвница.

Уз пут расла румена ружица,
Уз пут цвала, на пут отпадала,
Ту налазе Јанкови сватови,
Сви сватови румен' ружу брали,
Ал' не бере Јанко ђувегија,
Већ он иде наспоред ђевојке,
Па ђевојку дивно сјетоваше:
„О Маријо! мила душо моја!
„Ти си мене девета ђевојка,
„Свије ми их потровала мајка.

„Кад дођемо двору бијеломе,
„Пред двором ће дивно коло играт',
„У колу ће бити моја мајка,
„Око кола миле секе моје,
„Стара ће се испустити мајка,
„Па ће уљест' у бијеле дворе,
„Па ће узет' од злата маштрафе,
„Јошт и оне златне штипавице,
„Преваљиват' стјене валовите,
„Докле нађе гују шаровиту,
„Уштинуће златном штипавицом,
„Уточити у маштрафу једа,
„Полу меда, половину једа,
„Даће тебе, моја душо драга,
„Немој пити, моје срце драго!
„Већ ти подај до себе ђеверу
„Најмлађему и најмилијему."
Луда Мара мудри шјет примила.
Кад су били двору бијеломе,
Пред дворе јој дивно коло игра,
А у колу остарала мајка,
Там' овамо колом окретала,
И у колу пјесну зачињала;
Па се стара из кола пустила,
И утрча у бијеле дворе,
Те узела од злата маштрафу,
И јошт узе златне штипавице,
Те увати гују шаровиту,
Од змије је једа наточила,
Измијеша медом у маштрафи,
Па је носи на коњу ђевојци:
„На ти снахо! од меда шербета."

Она даде код себе ђеверу
Најмлађему и најмилијему.
Здрав примиче, жалосна му мајка,
Здрав примаче, а мртав одмаче!
Једна капља на седло панула,
Седло пуче, врани коњиц црче.

3.

Несуђено вјенчање.

У св'јету се наћи не могаше,
Што се двоје драго миловаше,
ПеикЈово с племенитом Маром.
Душманима то је мани било,
Мани бише, пак их омразише,
Би година, не састадоше се,
Била друга, не проговорише,
Била трећа, па се састадоше,
Састаше се на водици ладној;
У Јова је седефли тамбура,
Ситно куца, танко попијева.
У Маре је од злата маштрафа,
Мара Јова водом посипала.
Јошт јој вели пеика Јоване:
„Ништа мене не пољевај Маро!
„Мене мајка испросила драгу,
„Од тебе је и љепша и виша.“
„Мала т' фала, пеиче Јоване!
„И мене је моја мајка дала
„Преко мора за уждева сина,

„За Мијајла дужда од Млетака.
„Ако мене не вјерујеш Јово,
„Дођи к мене у прву нећељу,
„Да дочекаш кићене сватове.“
Мисли Јово, да се шали Мара,
Једва чека челебија Јово,
Да му дође свијетла нећеља.
Кад наступи свијетла нећеља,
Стаде јека зелене планине,
Стаде звека поља широкога,
Излазио челебија Јово,
Излазио на друм пред сватове:
„Стан'те свати! моја је ђевојка.“
Не бесједи нико од сватова,
Већ бесједи са коња ђевојка:
„Да сам твоја, у тебе бих била,
„У твом двору прстење дерала.
„Примакни се челебија Јово!
„Да ти речем двије три ријечи.“
Пружи њему три ките цвијећа:
„Једна оцу, а друга ти мајци,
„А трећа ти нашим душманима,
„Што се нама љубит' не дадоше.“
Оде Мара здраво и весело,
Оста Јово на друму широку,
У пут га је забољела глава,
Оде болан двору бијеломе.
Далеко га угледала мајка,
Суближе га мало сусретала:
„Што је Јово! моје миловање?“
„Прођи ме се моја мила мајка!
„Руса ме је забољела глава,

„Већ ми стери мекане душеке,
„Немој стерат' дуго ни широко,
„Нећу тебе дуго боловати,
„Већ ми стери и уско и кратко,
„Боловаћу, преболети нећу."
Мајка стере дуго и широко,
Не би ли јој дуго боловао.
Леже Јово у меку душеку,
Па говори остарјелој мајци:
„Пиши књигу племенитој Мари,
„Кад преминем с овога свијета."
То изусти, а душу испусти.
Књигу пише саморана мајка,
Те је шиље племенитој Мари,
Па добави хитра књигоношу,
Шиље књигу Мари у Млеткама:
„О ти Маро! снахо несуђена!
Умрије ти челебија Јово."
Када Мари ситна књига дође,
Књигу учи, сузе пролијева,
Па се моли свекру бабу своме:
„Спреми мене у род у матере,
„Стара ми је на умору мајка,
„Да ми се је алалити ш њоме,
„Да на мене клетва не остане."
Молила се и умолила се,
На ино се дужду не могаше,
Но је спреми у род у матере.
Не отиде остарјелој мајци,
Него оде Јову на дворове.
Мајка кука како кукавица,
А превија како ластавица.

У то доба племенита Мара,
Те заједно жалост дијелише,
Млада Мара црче од жалости,
Укопаше једно до другога.

4.

Мудра освета.

Подранио беђар Усеине,
Подранио у лов у планину,
Нит' с' умио, ни Богу молио.
Није Усо лова уловио,
Већ угледа Сарациђа злато;
Од јада га забољела глава,
А од муке уфати грозница;
Па он оде двору бијеломе,
Далеко га сека угледала,
Суближе га мало сусретала:
„Усеине брате од матере!
„Јеси ли ми лова уловио?“
„Прођи ми се, мила секо моја!
„Ја угледах Сарациђа злато,
„Од јада ме забољела глава,
„Уфати ме огњена грозница.“
„Муч', не лудуј брате Усеине!
„Ето тебе Бог и срећа дала,
„Ти не имаш браде ни бркова;
„Све ће Ајке у албашчу доћи,
„И мене су селам учиниле,
„Да ја дођем у зелену башчу,

„Ја ћу тебе спремит' мјесто мене,
„Даћу тебе моје одијело,
„Па кад дођеш међу ђевојкама,
„Чини Усо, што је тебе драго."
Једва чека да му ноћца дође,
Једва чека, и дочекао је.
Јошт не бјеше ноћи половину,
Усо буди Ајкуну ђевојку:
„Устај Ајко, моја мила секо,
„Да м' опремиш у зелену башчу."
Тад' се прену Ајкуна ђевојка,
Ужеже му четири свијеће,
Па ушета у шикли одају,
Па отвори попете сепете,
Па извади своје одијело.
Од перчина потстриза солуфе,
Нањ удара бакам и бјелило,
Навлачи му сурму на обрве,
Кара боју на русе солуфе,
Облачи му своје одијело:
Понајприје танану кошуљу,
Врх кошуље три кавада жута,
Једна глава, три су истифана,
Једне уши, а троје менђуше,
Једно грло, а три су ђердана,
А на ноге пули тафтијане.
Да какав је бећар Усеине!
Рекао би, и заклео би се,
Да је Ајка лијепа ђевојка.
У то свану и ограну сунце,
Лијепо га сјетовала Ајка:
„О мој брате бећар Усеине!

„Када дођеш у зелену башчу,
„И кад будеш колу у ђевојке,
„Старо љуби у бијеле руке,
„Удовице у бијело лице,
„А ђевојке под грло бијело.
„Понајпотле остави Златију,
„Истури је под жуту наранчу,
„Од ње чини, што је тебе драго.“
А да видиш беђар Усеина!
Он отиде у зелену башчу,
Трепти, лети беђар Усеине,
Као да је Ајкуна ђевојка.
Када дође колу међ' ђевојке,
Све је Усо редом изљубио,
Како га је сестра сјетовала,
А најпотле Златију ђевојку,
Под грлом је закинуо зубом,
Истури је под жутом наранчом,
Што је хтио, то је учинио,
Па отиде двору бијеломе,
А свак знади, који не погоди,
Да ђевојка обљуби ђевојку.

5.

Банова Марија.

Пошетала банова Марија
По чаршији низ доње сокаке,
Уза њу су четири робиње,
Двије носе скуте и рукаве,

Трећа носи у боци ђулсије,
Да ми шкропи банову Марију,
Да јој дојке знојем не запахну,
А четврта у бошци хаљине,
Да се Мара преоблачи често.
Когођ Мару у сокаку срета,
Свак се њојзи с пута уклањаше.
Наљегоше три српске војводе,
Двије су јој пролазиле с миром.
Али трећи с миром не хће проћи,
Но потеже жестоку канџију,
Рашћера јој четири робиње,
Изгази јој скуте и рукаве,
Истрга јој бисер и ђердане,
Бегиница њему говорила:
„Хајд' одатле, један хорјатине,
„Хорјатине и хорјацки сине!
„Не гази ми скуте и рукаве,
„Не тргај ми бисер и ђердана."
То бијаше бановић Секуле,
Па се маши вранцу на рамена,
И тури се руком у џепове,
И даде јој дванаест цекина:
„На то тебе банова Маријо!
„Па се фали међу другарицам."
Кад то виђе банова Марија,
Сави скуте, па побјеже путем,
И побјеже бабу на дворове:
„О мој бабо, од Будима бане!
„Залуду ти банство и господство,
„Кад су мене резил учинили."
„Ко Маријо? дуго јадна била!"

„Когођ мене срете у сокаку,
„Свак се мене уклонио с пута,
„Али не хће једна војевода,
„Но наћера претила вранчића,
„И извади троструку канџију,
„Рашћера ми четири робиње,
„Изгази ми свилу и кадифу,
„И истрга бисер и ђердане,
„Под грло ме закинуо зубом."
„О Маријо, дуго јадна била!
„Колико сам тебе говорио,
„Да не шеташ доњијем сокаком,
„То је био бановић Секуле,
„Што је тебе у мене просио,
„Он просио, а ти не хће поћи."
Мара бану кротко проговара:
„Ах мој бабо, од Будима бане!
„Ако ли се удам и за кога,
„Нећу другог но оног делију,
„Војеводу бановић Секула."
Када бане ћерцу саслушао,
Он довати дивит и хартију,
И написа лист књиге бијеле,
Те је шаље бановић Секулу:
„О мој зете, бановић Секуле!
„Купи свате, хајде по ђевојку,
„Давно сам ти Мару поклонио."
Књига дође бановић Секулу,
Књигу гледа, а смије се на њу,
Ону учи, другу одма пише:
„Не фала ти, од Будима бане!
„Не фала ти на твојој Марији,

„Кад је исках ти ми је не даде,
„А сад ти је ни искати неђу,
„Нек с' удава, за кога јој' драго,
„Ја сам давно другу испросио."

6.

Болесш од јашиковања.

Бостан сади бостанџија Мујо,
Бостан сади, Богу се мољаше:
„Дај ми Боже! да ми бостан роди."
Добро му је бостан уродио,
Све кадуне на бостан позвао,
Понајприје Хасан-агиницу
И њезину Фату јединицу.
Све се каде по бостану шеђу,
Пред њима је јединица Фата.
Јошт говори бостанџија Мујо:
„Лак' полако, јединице Фато!
„Ти подигни крзли ногавице,
„Не труни ми по бостану цв'јеђе."
А вели му јединица Фата:
„Ти не жалиш у бостану цв'јеђа,
„Но да видиш ногу под кољено."
То изрече, низ бостан утече,
За њом трчи бостанџија Мујо,
Побјеже му јединица Фата,
Побјеже му у бијеле дворе.
Разбоље се бостанџија Мујо,
Од зла бола од јашиковања,

Све му каде на облазај иду,
А не има Хасан-агинице,
Ни њезине Фате јединице.
Чудила се Муј-агина мајка,
Што 'во нема Хасан-агинице,
Ни њезине Фате јединице.
То зачула јединица Фата,
Па отиде у бијеле дворе,
Те умива пребијело лице,
И отира бакам и бјелило,
А облачи мушко одијело,
Па отиде обићи јарана.
Кад бијаше на авлијнска врата,
Па завика грлом бијелијем:
„Сакријте се буле и кадуне!
„Иде јаран обићи јарана."
У то доба у одају Фата,
Она сједе Мују више главе,
Па ми пита свог милог јарана:
„Ал' је болест од Бога послана,
„Али болест од јашиковања?"
Вели њему бостанџија Мујо:
„Није болест од Бога послана,
„Него болест од јашиковања."
Пође Фата двору бијеломе,
Када била авлији на врата,
Завикала грлом бијелијем:
„Бог т' убио бостанџија Мујо!
„Што си хтио, у двор ти је било."

7.

Цар и Аница ђевојка.

Ружу бере Аница ђевојка,
Ружу бере, ш њом се разговара:
„Љепа ти си румена ружице!
„Ја сам љепша Аница ђевојка;
„Јошт да смијем од цара мојега,
„Све бих поље ружом посијала,
„А гору бих свилом загрнула,
„На сред поља цркву саградила,
„И у цркви дванаест олтара,
„И ставила дванест калуђера,
„Сваки данак у цркву одила,
„И на олтар по дукат метала,
„Све за душу оца и матере.“
Мисли Ана, нико је не чује,
Зачуле је дв'је цареве слуге.
Брже слуге цару повиђеле:
„О наш царе земљи господаре!
„Да ти чујеш Анице ђевојке,
„Ружу бере у зеленој башчи:
„ „Љепа ти си ружице румена!
„ „Јошт сам љепша Аница ђевојка,
„ „Да ја смијем од цара мојега,
„ „Све бих поље ружом посијала,
„ „А гору бих свилом завијала,
„ „На сред поља цркву саградила,
„ „И у цркви дванест калуђера,
„ „Сваки данак у цркву одила,

„ „И на олтар по дукат метала,
„ „Све за душу оца и матере.“ “
Када царе слуге разумио,
Овако је слугам’ говорио:
„Чујте мене вјерне слуге моје!
„Уфатите Аницу ђевојку,
„Водите је мене пред кољена.
Када царе упази ђевојку,
Од јада га уфати грозница,
На ђевојку јашик учинио,
Па је пита и од муке тресе:
„Је л’ истина лијепа ђевојко!
„Што су мене повиђеле слуге?“
„Јест истина царе господаре!
„Истина је, што сам говорила,
„Кад бих могла, све бих учинила.“
Када царе саслушао р’јечи,
Пита царе Аницу ђевојку:
„Би л’ се цуро! данас потурчила?“
„Не бих ти се царе! потурчила,
„Да ми дадеш бутум царевину.“
Кад ђевојку царе разумио,
Он срдито цури одговара:
„Ал’ ћеш моју сабљу целивати?
„Ал’ ђевојко! стати у сужњици?“
Одговори скровито ђевојка.
„Њесам јунак да ти сабљу љубим
„Него волим стати у сужњици.“
Цар је баци у дно од тамнице,
Држао је девет годин’ дана,
Не даде јој пива ни јестива,
Нит’ је лази, нити је полази.

Кад се девет наврши година,
Посла своје у тамницу слуге,
Кад тамници као и даници,
Пред ђевојком златна трпезица.
У руци јој света иконица
Те се моли Богу по закону.
Иду слуге, те цару казују.
Сам отиде, да боље вјерује,
А кад виђе чудо невиђено,
Трже сабљом и десницом руком,
Да ђевојци одасјече главу,
Ал' му десна усахнула рука
А при руци сабља пријенула.
Препаде се, и невоља му је;
Па дозива старца патријару
И дванаест стари игумана,
Да му моле Бога по закону,
Да му тешке одријеше гр'јехе,
И поврате из рамена руку.
Тек што старци Бога замолише,
Бог му даде, са свим здрав остаде.

8.

Лијепа Зрнићева Јеле.

Мили Боже! чуда великога!
Љепа ли је Зрнићева Јеле!
Кад обуче свилен кавад на се,
И подвије под обрве власе,
И кад каже дв'је јабуке златне,

Све би с неба смамила облаке,
Камо л' не би на земљи јунаке!
Уда срећа научила Јанка,
Нашали се, проговори љуби:
„Дивна ли је Зрнићева Јеле!
„Кад обуче свилен кавад на се,
„И подвије под обрве власе,
„И кад каже дв'је јабуке златне,
„Све би с неба смамила облаке,
„Камо л' неће на земљи јунаке!“
То му љуби врло мучно било.
Па је ситну књигу начинила,
Те је шиље Зрнић-господару,
Овако му у тој књизи пише:
„О Зрнићу, драги господару!
„Од како си у лов отишао,
„Твоја љуба није сама спала,
„Већ с мојијем Јанком господаром.“
Кад Зрнићу ситна књига дошла,
И видио, што му књига пише,
Нема каде коња оседлати,
Но се баца на гола коњица,
Па отиде двору бијеломе.
Угледа га своја љуби драга,
Испред њега ушетала млада,
Коња прима, за здравље га пита:
„Како си ми мио господаре!
„Јеси ли ми лова уловио?“
Мучи јунак, ништа не говори,
Опет њему млада проговара:
„Бог ми с тобом драги господару!
„Што си тако сјетно невесело?“

Онда Зрнић љуби проговара:
„Прођи ми се моја љуби драга!
„Кад сам синоћ на упућу био,
„Остаде ми прстен дијоманат,
„Што ми га је твоја мајка дала,
„Кад сам с тобом на поласку био."
Али љуба њему одговара:
„Мала штета мили господаре!
„Што си таки прстен изгубио,
„Ја имадем три јабуке златне,
„Јабуке ћу златне расковати,
„Љепши тебе прстен саковати."
Срдит Зрнић љубу дочекао,
Из потаје ножа извадио,
Па је љубу у срце ударио,
И оваку ријеч истурио:
„Кучко једна, и не љуби моја!
„Од куда ти три јабуке златне?
„Ко је тебе поклонио даре?"
Јошт му љуби говорити могла:
„О Зрнићу, драги господаре!
„Кад ме питаш, казаћу ти право,
„Оклен мени три јабуке златне:
„Једну ми је моја мајка дала,
„Када сам се испросила за те;
„Другу су ми моја браћа дала,
„Кад сам пошла у зао час за те;
„А трећу ми старац бабо дао,
„Кад сам зли час на вјенчање пошла."
То изусти, а душу испусти.
Када Зрнић дочуо ријечи,
Сам себе је у срце ударио.

Прије смрти рече три ријечи:
„'Вако пали наши душманини,
„Који су ме с тобом омразили.“
Мртав паде на земљицу црну,
Укопаше једно до другога.

9.

Нијема кадуна Зулфа.

Мајка Зулфу ситно плетијаше,
Од петеро и од деветеро;
Зулфу мајка дивно сјетоваше:
„Гоји ћерце! жуте плетенице,
„Стара ће те удомити мајка,
„Ђе ћеш наћи свекра и свекрву;
„Ти ћеш њима лако угодити,
„Мучи ћерце, не одговарај им.“
Тако када ћерцу сјетовала.
Зулфа шјета боље приватила.
До мало је удавала мајка
За делију Ибра Тефтагића.
Памти Зулфа материне р'јечи:
Што јој рече свекар и свекрва,
Поклања се, а не одговара.
Роди чедо прве годинице,
Мушко било; а не проговара;
Рађа друго, а не проговара,
Рађа треће, а не проговара.
Кад наступи четврта година,
Зове мајка свога Ибра сина:

„Синко Ибро, моје д'јете драго!
„Што ће тебе нијема кадуна?
„Узми сине! те се с другом жени.“
На ино се Ибру не могаше,
Но опреми свог брата Алила,
Да му тражи лијепе ђевојке.
Пође Але, и доведе му је.
Кад је био с цуром близу двора,
Угледа их Иброва кадуна,
Нареси се што мога најљепше,
И нареси до три своје сина,
Па ишета пред мермер авлију.
Угледа је са коња ђевојка,
Па упита својега ђевера:
„О ђевере, челебија Але!
„Која ј' оно пред мермер авлију?
„Дивна ли је у зенђил оћелу,
„И покрај ње три јабуке златне.“
А Алија снахи проговара:
„Оно ти је моја мила снаха
„Су њезина три нејака сина.“
У то дошли пред авлијнска врата,
Па јој вели са коња ђевојка:
„Бог помог'о, бегова кадуно!
„Кад си тако дивна и зенђила,
„С ким ћеш од сад на душеке спати,
„С ким љубити, с ким ли вечерати?
Зулфа цури селам прифатила,
Проговори нијема кадуна:
„Добро дошла, веле говорила!
„Овом двору ти не угодила!
„Ја ћу спати, с ким сам досад спала,

„А вечерат' свекром и свекрвом.“
Кад то чуо са коња Алија:
„Муштулук ти брате од матере!
„Тебе твоја проговори љуба,
„Твоја љуба а моја снашица.“
Када Ибро саслуша ријечи,
Поклони му на коњу ђевојку:
„Држ' је брате, и сретња ти била!“
Па се боље млади смиловаше,
Љубише се, не завадише се,
Умријеше, не прекорише се.

10.

Ко зло чини дочекаће га.

Сабор чини Буковац Ал-ага
С агиницом Хасан-агиницом,
Сабор чини у зеленој башчи,
Проговори Хасан-агиница:
„Бог т' убио, Буковац Ал-ага!
„Што ће теби издерато злато,
„Кад ти море бити недерато?
„Што ће тебе кошена ливада,
„Кад ти може бити не кошена?
„Што ће тебе тргана лозица,
„Кад ти море бити нетргана?
„Што ће тебе љубљена ђевојка,
„Кад ти море бити нељубљена?
„Ено тебе моје ћери Фате,
„Којано је у кавезу расла.

„Не виђела сунца ни мјесеца,
„А камо ли момка нежењена,
„Нити знаде, што је мушка глава.“
Вели њојзи Буковац Ал-ага:
„Чу ли мене Хасан-агинице!
„Сјутра су се два добра састала,
„Спасов данак и аџилер бајрам,
„Све ће каде у албашчу доћи
„На тефериџ међу кадунама
„Доћ’ ће бего и Бегина мајка,
„Ти доведи из кавеза Фату,
„Да видимо, која је љубљена,
„Која ли је од њи нељубљена.“
Једва чека Хасан-агиница,
Кад ће њојзи сабах зора доћи,
Једва чека, и дочекала је.
Кад освану и ограну сунце,
Опрема се Хасан-агиница
И њезина из кавеза Фата,
Па ето их у зелену башчу;
Све су ми се каде искупиле,
Нема бега, ни Бегине мајке.
Јоште вели Хасан-агиница:
„Што ’во нема Бегане ђевојке?
„Нема бега, ни Бегине мајке!
„Али му се јутрос забавила,
„Рађајући чедо премалено?“
Кад су биле оне погледале,
Ево бега и Бегине мајке;
Трепти, лети Бегана ђевојка,
Од брзине земље не дофата.
А каква је Бегана ђевојка!

И како се изођела млада!
Дукати је земљи притезаху,
А бисер јој главом окреташе,
Ћемер јој се низ бедрицу плаза.
Ето ти је колу међу каде,
А завика Хасан-агиница:
„Кучко једна, Бегана ђевојко!
„Што ти бисер тако главом креће?
„А дукати к земљи попритежу?
„Што ти ћемер низ бедрицу плаза,
„Ка' да немаш чедо под појасом?"
Вели њојзи Бегана ђевојка:
„Нека тебе Хасан-агинице!
„То на Фати ћери дочекала
„Прије данас половине дана!"
Кад је било дана половина,
Узмучи се Фатима ђевојка,
Којано је у кавезу расла,
Узмучи се по колу ђевојка
Рађајући чедо пренејако.
Онда вели Хасан-агиница:
„Заклоните моје другарице!
„Да не види Беганина мајка."
Ал' то виђе Беганина мајка,
И то виђе буковац Ал-ага,
Узе Бегу за бијелу руку,
Одведе је себе за љубовцу,
А Фатима дома кукајући.

11.

Несуђење Ајке Ајровића.

Везак везла Ајка Ајровића,
Она везе сачмену кошуљу,
Она везла, а мајка је клела:
„Ајке ћери, ти је не додрла!
„Што ми силно ти потроши злато?"
Пред Ајком је ђерђев од мерџана,
А на њему платно Сарајевско,
У руци јој игла од биљура,
А у игли свила из Мисира,
И у њојзи злато из Млетака,
Везе златом по бијелу платну.
Ту се Ајки мало задрјемало,
Мало трену на ђерђеву главом,
Мало трену, ал' се брже прену.
Ајкуни је на сан долазило:
„Не куп' рухо Ајдаровић' Ајко!
„Ми смо тебе рухо сакупили,
„Црне земље и зелене траве,
„Ам-памука и б'јела тулбента,
„Ладне воде и ракли сапуна."
Кад се Ајка од сна разабрала,
Ђерђевом је о тле ударила,
Четири му ноге саломила,
Па отиде на бијелу кулу,
На вратим' је сусретала мајка:
„Што је Ајко, моје д'јете драго!
„Али ти се потрљало платно?
„Али ти се замрсило злато?

Ајка мајци кроз плач одговара:
„Прођи ми се, моја стара мајко!
„Нити ми се потрљало платно,
„Нити ми се помрсило злато,
„Већ ме руса забољела глава,
„Стери мене мекане душеке,
„Не простири дуго и широко,
„Јер ти нећу дуго боловати.“
Мајка стере дуго и широко,
Не би ли јој дуго боловала.
Све јој друге на облажај иду:
„Устај Ајко, наша другарице!
„Ево тебе лијеп пешкеш дође:
„Од твог драгог армаган кутија,
„Од ђевера злаћени прстени,
„Од заова златне белензуке,
„Од јетрва злаћени терзлуци.“
Једва Ајка њима проговара:
„Прођ'те ме се, моје другарице!
„Мојој за'ви злаћени прстени,
„Мојој снахи златне белензуке,
„Даиници од злата терзлуци,
„Теби мајко сачмена кошуља,
„Штоно сам је мајко скоро везла,
„Ја је везла, а ти си ме клела:
„ „Ајко шћери, ти је не додрла!“ “
„Нећу ти је ни додријет' мајко!
„Армаган ми драгом повратите,
„Нек су њему и два и три јада,
„Једни јади, што се не виђесмо,
„Други јади, што се не састасмо,
„Трећи јади, што се не љубисмо.“

То изрече, теслим учинила,
И умрије, жалосна јој мајка!

12.

Ајка и Мујо Серајлија.

Пофали се Недер беговица
У махали међу другарицам':
„Какву имам ја на дому Фату!
„Не бих Фату ни за пашу дала,
„А камо ли Серајлији Мују!“
То зачула Серајлијна сека,
Од јада је забољела глава,
Она оде двору бијеломе,
Па ми каже милу брату своме:
„О мој брате, Сарајлија Мујо!
„Пофали се Недер беговица
„У махали међу другарицам':
„ „Какву имам ја на дому Фату,
„ „Не бих Фату ни за пашу дала,
„ „А камо ли Серајлији Мују!“ “
„Па од јада забоље ме глава.“
Мујо сеји тихо проговара:
„Муч', не вичи, моја сејо драга!
„Чинпћу се сиротица Ајка,
„Ја ћу ићи Недер беговици
„И њезиној Фати јединици,
„Да ме учи ситан везак вести.“
Кад је сјутра јутро освануло,
Онда вели Серајлија Мујо:

„Ђулзе, моја сестро од матере!
„Обуци ми твоје одијело,
„Од перчина пострижи солуфе,
„Удри на ме бакам и б'јелило,
„Навуци ми сурму на обрве,
„Кара боју на сија солуфе."
Обуче га љепотица Ајка,
Па отиде Недер беговици,
И закуца алком на вратима,
Проговори Недер беговица:
„Ко то куца алком на вратима?"
Проговара Серајлија Мујо:
„Ја сам млада, Недер беговице!
„Ја сам млада сиротица Ајка,
„Да ме учи твоја ћерца Фата,
„Да ме учи ситан везак вести."
Па изиђе на бијелу кулу.
Кад је било ноћи о вечери,
Вечераше и софру дигоше,
Онда вели сиротица Ајка:
„Дај ми кадо! твоју милу Фату,
„Да не лежим у душеку сама."
Даде њојзи љепотицу Фату.
Не хће Мујо мировати с миром,
Него љуби љепотицу Фату,
Под грло је закинуо зубом,
Даде њојзи жеђер прстен с руке,
Па побјеже двору бијеломе.
Кад у јутру јутро освануло,
Подранила љепотица Фата,
Она иде у одају мајци,
Па је старој била бесједила:

„Бог т' убио. мила моја мајко!
„Оно није сиротица Ајка,
„Но ње братац, Серајлија Мујо;
„Ако мене то ме не вјерујеш,
„Ти уљези у шикли одају,
„Ти ћеш наћи жећер прстен с руке,
„И виђи ми ране под грљоце."
Кад кадуна јаде сагледала,
Брже када књигу накитила,
Те је шаље Серајлији Мују,
Овако му у њој када пише:
„О мој зете. Серајлија Мујо!
„Обречени као и суђени,
„Купи свате, хајде по ђевојку,
„Ја сам тебе поклонила Фату."

13.

Владислав се потурчио.

Подранила Херцегова љуба
На прозорац од бијеле куле,
Угледала даницу звијезду,
И даници млада проговара:
„О данице, по Богу сестрице!
„Јеси л' давно изнад Цариграда?
„Виђе ли ми Владиславу сина?"
Проговара даница звијезда:
„Ја сам јутрос изнад Цариграда,
„Ја ти виђох Владиславу сина,
„Ено су га потурчили Турци,

„Не зову га крштеним именом,
„Но га зову пашом Смаил-пашом,
„Цар му дава силновиту војску,
„Ето њега на Херцеговину,
„Хоће ваше поробити дворе,
„Поробити, ватром попалити,
„Хоће баба жива уфатити,
„На живе га муке ударити.“
Кад то чула Херцегова љуба,
Ето ти је у шикли одају,
Па дозива Херцегова Шћепа:
„О ти Шћепо, зао сан заспао!
„А у з'о час разљутио сина,
„Сина су ти потурчили Турци,
„Ето ти га на Херцеговину
„Са небројном силновитом војском.“
Кад то чуо Херцеговац Шћепо,
Он покупи и сребро и злато,
Натовари триста сеисана,
Оћера их шехер Дубровнику,
Па га дава младим Дубровчаним
На оставу и аманат тврди,
Док се врати с мора дебелога,
Веле њему млади Дубровчани:
„Хајд' отоле, Херцегу Шћепане!
„Ми од тебе не примамо благо,
„Док не пишеш граду на вратима:
„Прође Херцег, и пронесе благо,
„И проведе вјереницу љубу.“
Тако Херцег записа на врата,
Па отиде морем дебелијем.
То бријеме мало постајало,

Ал' ево ти паше Смаил-паше
У Дубровник оцу у поћеру,
Ал' му веле млади Дубровчани:
„Ти погледај граду на вратима,
„Пак ћеш виђет', што ти бабо пише."
Када паша разгледа ријечи,
Он се брже враћа на трагове.
Кад се Шћепо с мора повратио.
Окупио господу од града,
И овако њима бесједио:
„Дубровчани, моја браћо драга!
„Дајте мене и сребро и злато."
Дубровчани њему одговоре:
„Хајд' отоле, Херцеже Шћепане!
„Ти си прош'о и пронио злато.
„И провео вјерену љубовцу,
„То си својом руком записао."
Кад то зачу Херцеже Шћепане,
Грлом циче, а од јада црче. *)

14.

Али паша и Златија.

Књигу пише паша Али-паша,
Те је шаље младу Ибрахиму:

---

*) Да ли је ово истина, да ли није, то се управо не зна; али осим ове пјесме, што се овако у Херцеговини пјева, не бих човјек нашао у стотини људи једнога, који ово и данас не прича.

„Ибрахиме, на гласу заиме!
„Распреми ми дворе и хареме,
„Ето мене у конак код тебе.“
Књигу учи млади Ибрахиме,
Књигу учи, сузе пролијева.
Питала га Златија ђевојка:
„О мој брате, млади Ибрахиме!
„Оклен тебе књига шаровита,
„Те је тако пуста жаловита?“
„Прођи ме се, мила секо моја!
„Ова књига паше Али-паше,
„Да распремим дворе и хареме,
„Ето паше у нас на конаку;
„А ја немам брата ни рођака,
„Немам с киме пашу дочекати.“
Вели њему Златија ђевојка:
„Ласно ћемо пашу дочекати
„А робиње вечеру скувати.“
Распремише дворе и хареме.
У то доба паша Али паша.
А да видиш Златије ђевојке!
Диже с лица бакам и бјелило,
Ђевојачко свлачи одијело,
Па обуче мушко одијело,
Начини се, што мога најљепше,
Свак би рек'о, да је мушка глава,
Па појаха коња претилога,
Поћера га око б'јеле куле,
Сама себе име изабира,
Изабрала Шеин челебија,
Па ето је паши у одају,
Сједе млада паши уз кољено;

А кад бјеше вакат од вечере,
Вечераше, и софру дигоше,
Па одоше вактом у ложницу,
Сваки оде у своју одају,
А Златија на бијелу кулу.
Кад свануло и грануло сунце,
Изнијеше господскога ручка.
Јошт да вели паша Али паша:
„Ибрахиме, на гласу заине!
„Камо тебе Шаин челебија?
„Отиш'о је у лов у планину."
Вели њему паша Али паша:
„Ја ти нећу из твог двора поћи,
„Знат' ми сиђет' три бијела дана,
„Док не дође Шаин челебија."
Кад то виђе млади Ибрахиме,
Он отиде секи у одају:
„О Златијо, мила моја секо!
„Неће паша да од нас отиде,
„Док не види Шаин челебију."
Кад Златија саслуша ријечи,
Она свуче женско одијело,
А обуче рухо од јунака,
Па посједе дебела дорина,
Оћера га неколико пута
Око куле и око авлије,
Те озноји себе и дорина,
Доћера га паши пред ахаре,
Па ето је паши у одају,
Она сједе паши уз кољено.
Узе паша срмали јаглука,
Па му с чела знојак утираше.

Златку гледа, овако говори:
„Јеси ли се добро уморио,
„Уморио Шаин челебијо?“
Ту Златији лоша срећа била,
С чела јој се калпак потурио,
Просуше се ситне плетенице.
Кад то виђе паша Али паша,
Побоље је себе пригрлио,
Па јој бјело лице обљубио,
Одведе је себе за љубовцу.

15.

Несрешно вјенчање.

Ајкуна је саду *) продавала,
Те Омеру тутум куповала,
Мисли Ајка, узеће је Омо;
Он б' је уз'о, ал' му не да мајка,
Но му вели јутром и вечером:
„Прођ' с' Омере Ајкуне ђевојке,
„Но ти узми са Загорја злато,
„Од Ајке је и виша и љепша,
„И боље је књигу научила,
„И царев би ферман проучила
„И пашине двије буруntије.“
Омер момче мајци одговара:
„Богме нећу моја стара мајко

*) Виноград, у којем има осим лоза и друге свакојаке воћке.

„Него Ајку али земљу црну.“
Кад то зачу Омерова мајка,
Кријући му испроси ђевојку,
А кријући свате сакупила.
Али сједи дијете Омере.
Сједи Омер кули на пенџере,
У руци му седефли тамбура,
Ситно куца, танко попијева,
А у сваку Ајку припијева.
Кад погледа низ поље зелено,
Кад ето ти ките и сватова!
Али вели дијете Омере:
„Мили Боже, чуда великога!
„Чиј' су свати, чија ли ђевојка?“
Вели њему остарала мајка:
„О Омере, моје миловање!
„Твоји свати и твоја ђевојка.“
Кад то зачу дијете Омере,
Он отури седефли тамбуру,
Па побјеже низ бијелу кулу,
За њим стара пристајала мајка:
„Поврати се дијете Омере!
„Ако ли се повратити нећеш,
„Проклета ти матерња рана!“
Препаде се дијете Омере,
Па се својој мајци повратио.
У то доба кићени сватови.
Неће Омер да скине ђевојку.
Опет њега проклињала мајка;
Препаде се дијете Омере,
Скида с коња лијепе ђевојке,
Изнесе је на бијелу кулу.

Кад у вече акшам ноћца дође,
Двоје младо за једно сведоше. *)
Не хтијаше дијете Омере,
Ал' га стара проклињаше мајка.
Препаде се ране материне,
Скида с коња лијепе ђевојке,
Те он пође у ђердек ђевојци;
Примаче се лијепој ђевојци,
Подиже јој пурли дувак с лица,
И ђевојци ријеч проговара:
„О Златијо, лијепа ђевојко!
„Од Ајке си и виша и љепша,
„Од ње боље књигу научила,
„Ама н'јеси моме срцу драга,
„Нити ми би од Бога суђено,
„Да те љубим, ни моју Ајкуну."
Па извади ножа од појаса,
Те сам себе у срце удрио,
И умрије, кукала му мајка!
А закука Златка и Ајкуна.
Турска мајко, куку твојој души!

16.

Лов девет Југовића.

Лов ловили девет Југовића,
Лов ловили годиницу дана,

---

*) Турци се овамо обично жене у четвртак, како ће уочи петка (њиховог свеца) први пут лећи с невјестом. По вечери родитељи и сва родбина сведу младијенце у одају, и сваки им даде свој благосов.

Бога моли Југовићах мајка:
„Дај ми Боже! крила соколова,
„Црне очи бијела лабуда,
„Да ја видим до девет синова.“
Бога моли, умолила га је,
Бог јој даде крила соколова,
Црне очи бијела лабуда,
Те полеће горје уз планину,
Она тражи до девет синова;
Све је девет наодила мајка
У Косову пољу несретноме.
Сви поклани као мали јањци,
Све у реду један до другога.
Повезано до девет коњица,
Најпотоњи Богићев зеленко.
Кад то виђе Југовићах мајка,
Жена била срца јуначкога,
Те покопа до девет синова,
Све у реду један до другога,
Покопа их, сузе не пролила,
Па повеза до девет коњица
У пореду једног за другога,
А најпотле Богићев зеленка.
Ржи јадан Богићев зеленко,
Тури му се стара на рамена,
Па поћера двору бијеломе.
Кад је била пред бијеле дворе,
Дозивала девет милих снаха,
Свака прима коња свога рабра;
Излазиле осам млади снаха,
Не излази љуба Богићева,
Е је млада скоро доведена,

Стид је бјеше од Богића свога,
Мисли јадна, жив јој Богић иде,
А вели јој Југовића мајка:
„Излаз' на двор, моја мила снахо!
„Не стиди се од Богића твога,
„Јер га никад више вићет' нећеш.“
Цикну јадна Богићева љуба,
Па привати Богићев зеленка,
Провода га тамо и овамо;
Љуто цичи Богићева љуба,
Њој говори Богићев зеленко:
„О Богу ти, Богићева љубо!
„Да какво је твоје срце пусто,
„Кад је 'вако моје препукнуло!
„Ока зоби по цекин бијаше,
„Сваки своме коњу узмицаше.
„Богић мене онда примицаше.“
То изрече, па од јада црче,
Покрај њега љуба Богићева.

17.

Несретни сватови.

Што се равни замаглио Травник!
Али гори, али куга мори!
Нити гори, нит' га куга мори,
Већ Вилићи удавају секу.
Вел'ко браћа благо дијељаху,
Три кубета нова саградише,
И четири веда поновише;

У то доба кићени сватови,
Лијепо их браћа дочекала.
Ту су једну ноћцу преноћили;
Кад у јутру јутро освануло,
Завикаше сватовски чауши,
Ударише свирке и борије:
„Азуралај кићени сватови!
„Азур нам је лијепа ђевојка,
„Кратки данци, а дуги конаци,
„Каловити друми кроз планину,
„Туђи људи, не знамо им ћуди,
„Туђи друми, калауза нема.“
Отолен се свати подигоше,
Далек' браћа сеју испратили,
Испратили до горе зелене.
Ђе је радост, ту је и жалости,
Ведро бјеше, па се наоблачи,
Из облака тиха роса pађе,
Тиха роса, за њом сушњежица,
Окиснуше кићени сватови,
Окиснуше, па се помрзнуше,
Оста јадна на коњу ђевојка.
Ал' да видиш под ђевојком ђога
Танковића, млада ђувегије!
Добро знаде друме и путове,
Те однесе на двору ђевојку,
Кад заръжа Танковића ђого
Ђувегијној мермерли авлији,
Одма га је Осман познавао,
Па излеће низ бијелу кулу,
Кад ли стоји на коњу ђевојка,
Оде Осман да скине ђевојку,

Кад се цура жива самрзнула;
Па потеже ноже од појаса,
Те прекиде на ђогу колане,
А и пету ибришим тканицу,
Изведе је на бијелу кулу,
А ђогата у топле подруме.
Кад ђевојку леже у одају,
Ето ти јој миле свекрвице:
„Чудна ти си, моја снахо драга!
„Чудно ли си танка и висока!
„Чудно ли те одгојила мајка
„За мојега челебију сина!“
Ето ти јој миле заовице:
„Моја снахо, лијепа кошуље!
„Чудно ли те научила мајка,
„Научила ситан везак вести,
„И нас ћеш тих научити веза.“
Ето ти јој миле јетрвице,
Она носи у наручје сина,
Па синчићу млада проговара:
„Питај сине! јел' т' озебла стрина?“
Узе цура јетрвина сина,
Пољуби га у оба образа,
Дарова му срмали јаглука;
Паде цура на јастуке главом,
Они мниду, да се пренеможе,
Она јадна мину и премину,
Ни грљена ни омилована. *)

*) Старица Симана Пиштеље, кад је ову пјесму казивала да се напише рече: да је ово истини случај био за њеног дјетињства.

18.

Мајка заклала сина.

Синоћ мајка оженила Јова,
А јутрос му ситна књига дође
Од ортака с мора дебелога,
Да он иде на море дебело,
Да тргују девет годин дана.
Остаде му нељубљено злато,
Нељубљено, ни омиловано,
Па је Јово љуби бесједио:
„Чекај мене девет годиница,
„Ако но си рода госпоцкога,
„Кад настане десета година,
„Удаји се, и просто ти било.“
Па старици бесједио мајци:
„Чу ли мене, остарала мајка!
„Пораније дворе затворајте,
„А раније воде зафаћајте,
„Остаде ми нељубљено злато,
„Нељубљено и незагрљено,
„А ја одох на море дебело
„Трговати девет годин дана.“
Оде Јово на море дебело,
Трговао девет годин дана.
Кад с' испуни девета година,
Оде Јово двору бијеломе,
Натовари девет сеисана,
Све дуката и серброи пара.
Када дође двору бијеломе,
Он закуца алком на вратима,

Из двора му љуби проговара:
„Ко то куца алком на вратима?
„Алка му се о глави сломила!“
Проговара беже Јован-беже:
„Отвор' врата, Јован беговице!
„Да м' је једну ноћцу преноћити
„И унијет' девет товар блага.“
Кад то чула Јован-беговица,
Трком трче, те свекрви каже:
„Мајко моја, чини ми се Јово.“
Свекрвица снахи проговара:
„Мучи снахо, грло те бољело!
„Давно нам је Јово преминуо,
„Него снахо, отвори му врата,
„Нек уљезе и унесе благо.“
Па му млада отворила врата,
Он ућера девет сеисана,
Изведе га на бијелу кулу,
Даде њему каву и ракију.
Каву пије, на љубу се смије,
Па овако Јово проговара:
„Давор лице, не остало пусто!
„Давно ли си и ти остануло!
„Негрљено и необљубљено.“
Она се је Јову осјетила,
Па говори својој свекрвици:
„Чини ми се, да је Јован бего.“
„Мучи снахо, дуго јадна била!
„Но сигурај госпоцку вечеру.“
Кад вечера на трпези била,
Злу вечеру Јован вечерао,
Вино пије, на љубу се смије:

„Давор лице, не остало пусто!
„Одавно ли стојиш нељубљено.“
Опет снаха мајци проговара:
„Ја бих рекла и заклела бих се,
„Да је оно беже Јован беже.“
А свекрва, да је Бог убије!
Не вјерова, и закукати ће.
Простријеше мекане душеке,
Врх душека брусали јастука,
Међе њему кумашли јоргане.
Леже Јово у меке душеке,
Заспа Јово као јање лудо.
Кад је било ноћи о поноћи,
Ето ти му остарале мајке.
Ђаволи јој растезали душу,
Од коже јој кројили опанке,
А кидали месо на обојке!
Она носи ноже и анџаре.
Закла Јова по грлу бијелу,
А анџар му у срце засади.
Кад је било јутро освануло,
Подранила Јован бега љуба.
Она иде у шикли одају,
Од одаје отворила врата,
Угазила у крв до шљапака,
Па се јадна натраг повратила,
Па отиде на води студеној,
Сретају је Јовови јарани:
„Јес' ли јутрос рано уранила?
„Јеси ли се с Јовом изгрлила?
„Је л' Јован бег здраво и весело?“
Она њима млада одговара:

„Ено бега мртва у одају,
„Закла њега ноћас стара мајка.“
Кад то чуше Јовови јарани,
Он' узеше Јован-бега мајку,
На четири коња растргоше,
На муке јој извадили душу,
Па узеше Јовову љубовцу,
Дадоше је Јовову ортаку,
И дадоше осам товар блага,
И девети за Јовову душу
По црквама и манастирима.

19.

Женидба Несијевић Јова.

Запросио Несијевић Јово
На далеко лијепу ђевојку,
Запросио и дадоше му је.
У који је данак испросио,
У тај исти у чаршији пође;
Пратили га по чаршиј' јарани,
Шетали се и посмијевали:
„Бег Јован бег, честито ти злато!
„Залуду ти сретно и честито,
„Ђевојка је у об' ока сљепа.“
Шути Јово, ништа не говори,
Већ отиде двору б'јеломе;
На вратим га сусретала мајка:
„Што је Јово, моје миловање!
„Што си нешто сјетно, невесело?

„Прођи ме се, моја стара мајко!
„Мном се шале по чаршиј' јарани,
„Да је моја слијепа ђевојка."
Мајка Јову ријеч проговори:
„Муч', не лудуј, мој сине Јоване!
„Мани су ти сви твоји јарани,
„Што је твоја лијепа ђевојка;
„Но ти купи кићене сватове,
„Те ти хајде по твоју ђевојку."
Стаде Јово купити сватове,
Младе момке прије нежењене,
Добре коње прије нековане;
А Јован се на кули опреми,
И одоше свати по ђевојку.
Кад су дошли свати у ђевојке,
Поведоше коње у подруме,
А сватове на бијелој кули,
Бег Јована у шикли одају.
Двије су му излазиле шуре,
Те говоре бегу Јован бегу:
„О наш зете, челебија Јово!
„Што ј' истина, право ћемо казат',
„Ђевојка т' је у об' ока сљепа."
Бег Јован бег њима одговара:
„Фала Богу, моја браћо драга!
„Водићу је, оставит' је нећу."
Ту су свати ноћцу преноћили.
Кад свануло и грануло сунце,
Завикаше сватовски чауши:
„Азур свати, азур је ђевојка!
„Кратки данци, а дуги конаци,
„Каловити друми кроз планину,

„Туђи људи, не знамо им ћуди.“
Па одоше здраво и весело.
Кад су били мало наприједа,
Ал’ се вила из облака свила,
Ђевојки се под ал дувак свила,
Па говори на коњу ђевојци:
„Дај ђевојко бега Јован бега,
„Да ти дадем очињега вида.“
„Не мој вило по Богу сестрице!“
Кад су били мало наприједа,
Ал’ се вила из облака свила,
Ђевојци се под ал дувак свила:
„Дај ђевојко ручнога ђевера,
„Да ти дадем очињега вида.“
„Немој вило по Богу сестрице!
„Нема мајка но њега јединка.“
Кад су били мало наприједа,
Ал’ се вила из облака свила,
Ђевојци се под ал дувак свила:
„Дај ђевојко коња испод себе,
„Да ти дадем очињега вида.“
„Хоћу вило по Богу сестрице!
„Кад дођемо двору бијеломе,
„Ја ћу сја’ти, ти ћеш узјахати.“
Кад су дошли пред бијеле дворе,
Она сја’ла, вила узјахала,
Вила цури очи повратила. *)
Узе Јово на руке ђевојку,

*) У ове крајеве народ приповиједа, да свака ђевојка одвећ лијепа подложна је уроку и зависти вилах, и гледају оваkове ђевојке у чему покварити, да није љепша од виле.

Изнесе је на бијелу кулу,
Па јој диже пули дувак с лица.
Сину лице ка' на гори сунце,
Црне очи два драга камена,
Обрвице морске пијавице,
Б'јело чело сјајна мјесечина.
Кад то виђе челебија Јово,
Он завика иза свега гласа:
„Благо мене јутрос и довијек!“
Те Јован бег вилу сестримио,
И силне јој даре даровао.

20.

Удаја момчета мјесто ђевојке.

Силан бего, силан ти бијаше!
А од силе два драга просаше:
Једно драго Нову бијеломе,
Друго драго у шехер Мостару.
Силан бего, силан ти бијаше!
А од силе двој' свата купјаше,
Секу спрема Нову бијеломе,
Мајку спрема у шехер Мостару.
Кад су свати шер мостару дошли,
Лијепо их тамо дочекали,
Од добријех одсједоше коња,
Коње воде у коњске подруме,
А сватове у нове харове,
А енђије на бијелу кулу.
Све су енђе сјеле и развиле,

А не сједи ђувегијна мајка.
Вели њојзи ђевојачка мајка:
„Моја пријо, ђувегијна мајко!
„Што не сједеш, те се не развијеш.
„И не пијеш сладкога шербета,
„Као што је адет у Турака?“
Вели њојзи ђувегијна мајка:
„Пријо моја, ђевојачка мајко!
„Нећу сјести, нит' ћу се развити,
„Док не видим милу моју снаху,
„Кад сам тол'ке свате замучила.“
Мајка шета Ајки у одају:
„О Ајкуно, мила шћери моја!
„Ево неће свекрвица твоја
„Ни да сједе, ни да се развије,
„Ни да пије сладкога шербета,
„Док не види тебе, шћери Ајко!“
Ајка мајци тихо проговара:
„О Богу ми, моја стара мајко!
„Ја сам мајко изгубила кључе
„Од мојега окован' сандука,
„Ђе ми стоји бакам и бјелило:
„Већ ми зови брата Усеина,
„У њег' су ми од сандука кључи.“
Зове мајка сина Усеина:
„Усеине, моје д'јете драго!
„Зове тебе Ајка, сека твоја.“
Оде Усо сестри у одају.
Вели њему Ајкуна ђевојка:
„Усеине, брате од матере!
„Ја нијесам изгубила кључе,
„Већ сам чула, а други ми кажу,

„Ђе је бего другу испросио,
„У Новоме цуру племениту,
„Не бих њојзи ни за слуге била,
„А камо ли бегу за љубовцу,
„Новкиње су брзе говоркиње.
„Него Усо, брате од матере!
„Теби ето Бог и срећа дала,
„Што у тебе наусница нема,
„Добро ти је туре од перчина,
„Фине ћу ти направит' солуфе,
„Удрићу ти бакам и бјелило,
„Навућ' ћу ти сурму на обрве,
„Кара боју на сија солуфе,
„Оплешћу ти ситне плетенице,
„Даћу тебе моје одијело,
„Па отиди међу енђијама;
„Не окрећ' се тамо ни овамо,
„Да с' не отре бакам и бјелило.“
Јошт је сека брата сјетовала:
„Кад ти будеш у бегове дворе,
„Двоје ћ' младо у ђердек сводити,
„Ти ћеш рећи бегу Али бегу:
„ „Али беже, мили господару!
„ „Ето т' ноћас Новкиње ђевојке,
„ „Дај ти мене заовицу Фату,
„ „Јер сам млада трудна и уморна.“ “
Братац сестру дивно послушао,
Обуче се кано и ђевојка,
Те отиде међу енђијама,
И са сватим' двору ђувегију.
Кад је вечер о вечери било,
Проговори Усеине д'јете,

Како га је научила сеја.
Двоје младо у ђердек сведоше,
Усо момче и Фата ђевојка.
Љуби Фату с ноћи до поноћи,
А кад било ноћи о поноћи,
Даде Фати злаћен прстен с руке,
И даде јој пули дувак с лица,
Па отиде у коњске подруме,
Те узимље коња најбољега,
И тури се коњу на рамена,
Па побјеже двору бијеломе.
Кад свануло и сунце грануло,
Подранила Фатима ђевојка,
Ево ти је брату у одају,
Плаче Фата, а брату говори:
„У зли час се брате оженио,
„А у гори двије испросио!
„Оно није Ајкуна ђевојка,
„Већ ње братац, бећар Усеине,
„Сву ноћ ми је прељубио лице;
„Ако ли ми томе не вјерујеш,
„Погледај ми очи обадвије,
„Како су ми мутне и крваве,
„И погледај девет плетеница,
„Како су се љуто замрсиле,
„И вићи ми ране по грљоцу,
„И вићи ми на руци прстена.“

21.

Мука Ахмет беговице.

Ахмет бего шећер кафу пије,
Кафу пије из златна филџана,
Своју љубу на крило држаше,
Љубјаше је, па јој говораше:
„О бога ти, вјерна моја љубо!
„Што си тако у лишцу блиједа?
„Ал' си бл'једа у матере била?
„Ал' побл'јеђе, кад код мене дође?
„Јал' од мене ал' од страха мога?
„Ал' од мога честа миловања?
„Ал' се твоме срцу додијало
„Све носећи дибу и кадифу?
„Ситан бисер и драго камење?"
Када њему кроз стид одговара:
„Ахмет бего, драги господаре!
„Н'јесам бл'једа у матере била,
„Већ побл'јеђех, од кад тебе дођох,
„Не од тебе, ни од страха твога,
„Ни од твога честа миловања,
„Нит' се моме срцу додијало
„Све носећи дибу и кадифу,
„Ситан бисер и драго камење,
„Него од зла миле мајке твоје,
„Мајке твоје, а свекрве моје,
„Све ме кори јутром и вечером:
„ „Кучко једна, Ахмет беговице!
„ „Што нијеси рухо сакупила,

„ „Ахмет бегу вас род даровала?“ “
Ахмет бего њојзи одговара:
„Кад т' ускара мила мајка моја,
„Ти њој реци, моје миловање,
„У мог' бега има доста блага,
„Лако ми је рухо сакупити,
„Ахмет бегу вас род даровати.
„Ако рече моја мила мајка:
„То је тебе бего сјетовао,
„Ти јој реци, вјерна моја љубо!
„Није мене бего сјетовао.“
Кад је сјутра јутро освануло,
Подранила Ахмет беговица,
Па ми буди своју свекрвицу:
„Устај нено! вакат ће ти проћи.“
Па се диже Ахмет бега мајка,
Из ибрика авдес узимала,
Снаха њојзи мараму држаше,
Она снахи тихо говораше:
„Кучко једна, мила снахо моја!
„Што нијеси рухо сакупила,
„Ахмет бегу вас род даровала?“
Њојзи вели Ахмет беговица:
„О Бога ми, моја свекрвице!
„У твог' бега има доста блага,
„Лако ћемо рухо сакупити,
„Ахмет бегу вас род даровати.“
Јошт да вели Ахмет бега мајка:
„Кујо једна, Ахет беговице!
„То је тебе бего сјетовао.“
Она њојзи тихо проговара:
„Није мајко, живота ми твога!“

Кад то зачу Ахмет бега мајка,
Црче када од љуте жалости.

22.

Вила и ђевојка.

Кликовала пребијела вила,
Кликовала три бијела дана,
Нико јој се озват' не смијаше,
Ко смијаше, ни он не хтијаше,
Потље једна диздар агиница:
„Што ти хоћеш, пребијела вило?
„Али иштеш од земље хараче?
„Али иштеш од земље војнике?
„Али мога агу диздар агу?
„Али мога сина Ђулберхара?
„Ал' Ајкуну, ћерцу јединицу?"
Проговори пребијела вила:
„Ја не иштем од земље хараче,
„Нити иштем од земље војнике,
„Нити иштем твога господара,
„Ни твојега сина Ђулберхара,
„Већ Ајкуну, лијепу ђевојку."
Тек што вила ријеч изустила,
Он час Ајку забољела глава,
Више ње је мила стрина стала,
Виш' ње стала, 'вако говорила:
„Би ли рада, лијепа ђевојко!
„Би ли рада виђет' твоју мајку?"
Проговара болахна Ајкуна:

„Ја бих рада, мила моја стрина!
„Рада виђет' остаралу мајку."
Стрина ситну књигу накитила,
Те је спрема у Мостару граду,
А на руке капетановици:
„Мила моја капетановице!
„Да си брже двору бијеломе,
„Твоја ћерца на самрти Ајка."
Кад кадуна књигу проучила,
Трком трче у танкој кошуљи,
А за њом су три танке робиње:
„Стани мало, капетановице!
„Припни печу, пригрни ферецу,
„И појаши коња дебелога."
Она нема каде да причека,
Но отиде Нову бијеломе.
Ту ми срета Новске кириџије:
„О Богу ви, Новске кириџије!
„Је ли мене у животу Ајка?"
Веле њојзи Новске кириџије:
„О Богу нам, капетановице!
„Ради бисмо добре казат' гласе,
„Не моремо, већ каконо јесте,
„Јучер твоја преминула Ајка."
Трком трче капетановица,
Мртва Ајка на чардаку лежи,
Врх ње мајка бијући се паде,
И оваке јаде јадикује:
„Црне очи, што ме не гледате!
„Ладне ноге, што ме не сретате!
„Бјеле руке, што ме не грлите!
„Медна уста, што ме не љубите!"

Тјешио је ага диздар ага:
„Снахо моја, капетановице!
„Да т' је Ајка на откупе била,
„Три пут бих је откупио златом,
„А четри пут дробнијем бисером.“

23.

Ришњан Боро и Ајка Фет-агића

Лов ловио Ришњанине Боро
Око двора Фет-агића Ајке,
Он не лови, да лова улови,
Но не би ли угледао Ајке.
Гледала га Фет-агића Ајка,
Гледала га, те му говорила:
„Не лов' лова, Ришњанине Боро!
„Не лов' лова око двора мога,
„Ако дођу девет мили брата,
„Ти ћеш лудо изгубити главу.“
За то Боро ништа не хајаше,
Него лови лова око двора.
Виђоше га девет Фет-агића,
Виђоше га, па га уфатише;
Хоћу браћа да погубе Бора,
Ал' се моли браћи сеја Ајка:
„Не мојт' браћо погубити Бора,
„Турите га на танкој галији,
„Нека иде низ море дебело,
„Нек се мучи, доклен се научи
„Боље среће и боље памети.“

Браћа своју сеју послушали,
Турише га морем дебелијем.
Оде Боро морем по свијету,
До мало га књига допанула
Од Ајкуне, миле јаранице,
У књизи га млада поздрављаше,
И овако Бору бесјеђаше:
„Збогом Боро, моје несуђење!
„Ево ти се удах за другога,
„За Турчина, моју неприлику.
„Ако икад родим мушку главу,
„Твоје ћу му име нађенути,
„А надимак: и срце и душо!
„А ти Боро, тако ти љубави
„И лијепог' нашег' миловања,
„Ако имаш од срца ђевојку,
„Моје ћеш јој име нађенути,
„Стави име: душо Ајкунице,
„А надимак: моја несретњице!"

24.

Лијек Будимске краљице.

Пасла овце чобаница Јана
Под Будимом гором и долином.
Виш' ње двије тице прелијећу,
Златни крила а сребрни перја,
Лећеле су, пак су говориле:
„Фала Богу и Богородици!
„Дивна ти је Будимска краљица!

„Али јој је залуду љепота,
„Када нема од срца порода.
„Да би знала Будимска краљица,
„Да добави биље и биљежје,
„Косе с главе од дванаест стана,
„Имбришима од девет Марија,
„Сваке свиле од седам терзија,
„А шест крпа од шест удовица
„И јабуку вјерене ђевојке,
„Па ували рибу златнокрилу,
„Да од крви по чаше налије,
„А по чаше вина приналије,
„Па по паче обличке попије,
„А с по чаше да лице умије,
„А изједе зелену јабуку,
„Одмах би се она набређала
„И родила ка' јабуку сина.“
Оне мисле, нико их не чује,
Зачула их чобаница Јана;
По пољани овце оставила,
Она трчи у Будиму граду,
Те казује Будимској краљици,
Што говоре тице златокриле.
Када чула госпођа краљица,
По Будиму разаслала слуге,
Нађоше јој све, што тице кажу:
Косе с главе од дванаест стана,
Имбришима од девет Марија,
Сваке свиле од седам терзија,
А шест крпа од шест удовица
И јабуку вјерене ђевојке,
Уватише рибу златокрилу,

И од рибе крви наточише,
И с црвеним вином смијешаше.
Кад краљица полак је попила,
С половицу лице је умила,
И изједе зелену јабуку,
До године породила сина:
Руменij' је од сваке јабуке
А љепши је од сваке ђевојке.
Краљ Будумски чудан шемлук гради,
Јошт чудније гради задужбине,
Све на славу Бога милоснога.

25.

Хоће брат да обљуби сестру.

У свијет се наћи не могаше,
Да брат сестру љепше миловаше
Што млад Богдан сестрицу Јелицу,
Љубили се за зло и несрећу,
Хоће Богдан да обљуби сеју,
Сеја му се силом отимаше,
Од брата се свога уклањаше,
Прежао је, док је упрежао,
Кад Јелица на воду отиде,
За њом Богдан тајно пристајаше,
И кад виђе згоду и прилику
У горици под јелом зеленом,
Преметну је на зелену траву.
Одиста је обљубити шћаше,
Али цикну Јелица ђевојка,

Бранила се, што јој снага дава,
Бранећи се брату проговара:
„Не Богдане, брате од матере!
„Да се ведро небо не проломи,
„А под нама земља не пропане,
„Ђе ће братац обљубити сеју.“
Зато Богдан хаје и не хаје,
Одиста је обљубити шћаше,
Виче Јела из грла бијела:
„Не Богдане, црн ти образ био!
„Ђе ће братац сеју обљубити!“
Зато Богдан хаје и не хаје,
Од иста је обљубити шћаше:
Кад се Јела на невољу нађе,
Трже брату ножа иза паса,
Те је брата у срце ударила;
Клону Богдан мртав врх Јелице,
Извуче се испод брата сеја,
Брата кука, овако говори:
„Волим кукат' као кукавица
„Него бити мог' брата љубовца.“
То изрече, и дома утече,
Те казује својој старој мајци.
Мајка ћерцу куне и милује,
Па над мртвим сином говорила:
„Еј Богдане, рано без пребола!
„Ал' ће тебе прегорјети мајка,
„Кад си хтио изгубити душу,
„А твој образ грдит' пред свијетом,
„Образ грдит' сестрици Јелици
„И старици, самораној мајци.“
Јошт да вели Богданова мајка:

„Тако било сваке мајке сину,
„Који хтио сестру обљубити!“

26.

Султан и нејаки Јован.

Колика су од Будима врата,
Толика је софра од мерџана,
На њој сједи Јованова мајка,
Она нина нејака Јована:
„Нинај, нинај, мој Јоване сине!
„Расти боље, мој Јоване сине!
„Да у цара преузмемо царство,
„Царевина твоја ђедовина,
„Краљевина твоја бабовина.“
Она мниде, нико је не чује,
То зачуле цареве делије,
Отрчаше, те цару казаше:
„Султан царе, огријано сунце!
„Колика су од Будима врата,
„Он'лика је софра од мерџана,
„На њој сједи Јованова мајка,
„Она нина нејака Јована:
„ „Нинај, нинај, мој Јоване сине!
„ „Расти боље, мој Јоване сине!
„ „Да у цара преузмемо царство,
„ „Царевина твоја ђедовина,
„ „Краљевина твоја бабовина.“ “
Кад то зачу царе господаре,
Он говори својијем слугама:

„Доведите мајку и Јована.“
Отидоше, те их доведоше.
Кад су цару на дивану били,
Питао их царе господаре:
„Је л' истина, што ми слуге кажу?“
„Истина је, царе господаре!“
Тада царе на слуге наредн,
У тамницу бацише Јована.
Мајка оде двору кукајући.
То бријеме дуго постојало,
Постојало девет годин дана,
Сан саснила Јованова мајка,
Да се моли цару честитоме,
Да јој даде од тамнице кључе,
Да извади кости Јованове,
Да их жарко мал' огрије сунце.
Па отиде цару на дивану,
Три пут му се смјерно поклонила,
А три пута земљу пољубила,
Док је царској руци приступила,
Па овако цару говорила:
„Султан царе, огријано сунце!
„Дај ти мене од тамнице кључе,
„Да извадим кости Јованове,
„Да их мало изогрије сунце.“
Цар дозива млада тамничара,
Да извади кости Јованове.
Кад тамничар отвори тамницу,
Сва тамница обасјала сунцем,
Колика су од тамнице врата,
Толика је софра сува злата,
На њој сједе два Божја анђела,

Међу њима дијете Јоване,
Он ми држи књиге јеванђеље,
Од цара је и виши и љепши.
Када слуге чудо сагледаше,
Отрчаше, те цару казаше,
Цар не хћеде слугам вјеровати,
Но пригрну ћурка зеленога
А под ћурком сабљу оковану.
Кад погледа тамници на врата,
Препаде се, чудит' му се није,
Од страха му задрхтала рука,
Из руке му сабља испанула,
Дофати је дијете Јоване,
Ману сабљом, отсјече му главу,
Па ето га цару на дивану,
Те он сједе на царску столицу,
И узе му земље и градове,
На Јовану круну ударише,
Те краљева дуго и за много.

27.

Омер момче и Хасан агиница.

Ситно везла Хасан агиница,
Конце суче Заовичић Омо,
Јошт да вели Заовичић Омо:
„Даинице, Хасан агинице!
„Кад те љуби мој мио даица,
„Стоји л' шкрипа дибе и кадифе?
„Стоји л' звека бисер и дуката?"

Кад то чула Хасан агиница,
Ђерђевом је о тле ударила,
Па побјеже уз бијелу кулу,
А за њоме Омо пристајаше:
„Поврати се, моја даинице!“
Нешће му се повратити млада,
Већ отиде кули у одају,
Те говори аги Хасан аги:
„Хасан ага, мили господаре!
„Ја ли смакни сестрића Омера,
„Ал' ћу бјежат' у род у матере,
„Или ћу се млада објесити.“
Жао аги сестрића Омера:
„Како ћу га јадан прегорјети?
„И каквом га муком уморити?“
Вели њему Хасан агиница:
„Ласно ти је њега погубити:
„Поведи га у лов у планину,
„Не дај њему носити оружја,
„Остави га у тијесну кланцу,
„Па наћерај срне и кошуте
„И онога горскога арслана,
„Арслан хоће њега прождријети.“
Кад то чуо ага Хасан ага,
Он одведе Ома у планину,
Не да њему носити оружја,
Остави га у страшиву кланцу,
Те наћера срне и кошуте
И онога горскога арслана.
Напануо арслан на Омера,
Не може се обранит' Омере.
Но се брани срмали јаглуком,

Што му га је вјереница дала;
Па подвикну агу Хасан агу:
„Мој даица, ага Хасан ага!
„Изиједе ме звијер арслане."
Ражали се аги Хасан аги,
Трком трче, да Омера брани,
К њему трчи дијете Омере,
Те му оте ноже од појаса,
Па удари агу Хасан агу,
Удари га по свилену пасу,
На двије га поле раставио.
С њега свлачи дивно одијело,
С њега свлачи, а на се облачи,
Па поклопи дебела дорина,
Па ето га Хасан аге двору;
Гледала га мила даиница
Са пенџера од бијеле куле,
Есапјаше, да је Хасан ага,
Па потрча низ бијелу кулу,
Да отвори од авлије врата;
Када виђе, није Хасан ага,
Плећи даде, а бјежати стаде,
А за њом је дијете Омере:
„Стани мало, моја даинице!
„Да си мене јуче побјегнула,
„Данас би те Омо достигнуо."
Уфати је кули на вратима,
Сабљом трже, те јој главу диже.

28.

Усо момче и Али беговица.

Бег Али бег вјерну љубу пита:
„Што си тако у лицу блиједа?
„Ал' од мене ал' од страха мога?
„Ал' од страха мила баба мога?
„Ал' од страха миле моје мајке,
„Мајке моје, а свекрве твоје?
„Ал' од страха мила брата мога,
„Брата мога, а ђевера твога?
„Ал' заове, миле секе моје?“
Љуба бегу смјерно одговара:
„О Богу ми, бего Али бего!
„Њесам бљеда ја од страха твога,
„Ни од свекра, ни од свекрвице,
„Ни ђевера, нити заовице,
„Већ од страха слуге Усеина,
„Ђе ме види, све ми намигује,
„Но ти смакни слугу Усеина,
„Али ћу се млада објесити
„О авлији каменој капији
„Али бјежат' у род у матере.“
Кад то чуо бего Али бего,
Па он зове Усеина слугу,
Те одоше гори у планини,
Заведе га дубоку језеру,
И привеза при станцу камену,
Па замути дубоко језеро,
Те подражи проклете аждаје,
И побјеже гори у планину.

Он побјеже, ето ти аждаје!
На Уса је сургун учинила,
Ал' је Усу Бог и срећа дала,
Снагом трже, те гајтан претрже,
Те за бегом оде кроз планину,
Клања му се Усо до кољена,
Клањајући оте му оружје,
Те је бега сабљом посјекао,
Скиде шњега ођел' и оружје,
С њега диже, а на себе врже,
Па отиде бегу на дворове.
Беговица Уса угледала,
Она мисли, е јој иде бего,
Те отиде њему у сусрету,
Виђе јадна, да се преварила,
Плећи даде, а бјежати стаде;
За њом се је Усо натурио,
Уфати је за бијелу руку,
На муке јој живот извадио.

29.

Женидба врх женидбе ош!

Синоћ аго из Новога дође,
Како дође, помама га нађе,
Својој љуби јаде задаваше,
И овако ага говораше:
„Љуби моја! женићу се на те.“
Агиница њему проговара:
„Жени аго! и мене је драго,

„Спремиһу ти сина у ђеверство."
Оде ага Нову бијеломе,
Па запроси Новкињу ђевојку,
А Новкињу брзу говоркињу.
Прстен дава ага старац ага:
„Ова свадба до петнаест дана."
Свате купи старац Хасан ага,
А дозивље сина Мујезина:
„Мујезине, моје д'јете драго!
„Буди мене ђевер уз ђевојку."
Мујезина сјетовала мајка:
„Кад будете тамо у ђевојке,
„Ђевери ће снаху посипати,
„Посипати паром и захаром,
„Поспи и ти, моје д'јете драго!
„Примакни се под дувак ђевојци,
„Па јој реци двије три ријечи:
„ „У мог баба сиједа је брада,
„ „У њега су до четири сина,
„ „Један јаше коња поред њега,
„ „Други му је ферту изучио,
„ „Трећи му се уз кољено прима.
„ „А четврти у бешици нина;
„ „Моја мајка од јуначког соја,
„ „Од онога соја Атлагића,
„ „Атлагића, кара Ветлагића." "
Отолен се свати подигоше,
И одоше Нову бијеломе.
Кад су дошли свати у ђевојке,
Лијепо их тамо дочекали,
Угостише пивом и јестивом;
Ђевери су снаху посипали

Златном паром и ситном захаром,
Посипље је ђевер Мујезине,
Подиже јој пули дувак с лица,
Те ђевојци шапти по тихано:
„У мог баба сиједа је брада,
„Сиједа му брада до појаса,
„У њега су до четири сина,
„Један јаше коња според њега,
„Други му је ферту научио,
„Трећи му се уз кољено прима,
„А четврти у бешику нина;
„Моја мајка соја госпоцкога.“
А ђевојка њему проговара:
„Чуј ме мили, мој ручни ђевере!
„Нека буде, што је Бог судио.“
Па одоше здраво и весело,
Одведоше лијепу ђевојку.
Кад су дошли двору бијеломе,
Сви сватови коње разиграли,
По најбоље старац Хасан ага.
Сви сватови коње отсједаше,
Ал' нема ко да скине ђевојку;
Излазио старац Хасан ага,
Да он скине са коња ђевојку.
Вели њему са коња ђевојка:
„Одмакни се старче Хасан ага!
„Богме ти се ја скинути нећу,
„Докле мене не поклониш сина,
„Најстаријег сина Мујезина.“
Када старац саслуша ријечи,
По срцу га муке спопануле,
Али му се не мога инако,

Но дозива Мујезина сина:
„Мујезине, мој рођени сине!
„На поклон ти лијепа ђевојка!
„То је мени твоја мајка крива.
„Скидај сине са коња ђевојку,
„У двор носи, и сретња ти била!“
Неће младо ни сребро ни злато,
Него хоће што м' је срцу драго.

30.

Ајка и Рња Мустафа.

Пофали се Рња Мустаф ага
У лијепу шехер Сарајеву:
Колико је шехер Сарајева,
У њом нема моме ни ђевојке,
Којој њесам обљубио лице,
Ни с једном ме зора не затече
Него с Ајком, Ал агином секом,
Шњоме ме је затекла зорица;
А не би ме ни то преварили,
Но ми Ајка на крилу заспала.
Жао будит' а гр'ота не љубит',
Ето ти јој брата Али аге,
Ђе он зове кули на вратима:
„Ајко секо, отвори ми врата!“
Ту је мени лоша срећа била,
Те ја скочих кули низ пенџере,
Остаде ми доро у подруме
А долама у меку душеку,

У долами стотину дуката,
Остаде ми сахат на ђерђефу,
Оковани ножи на јастуку,
А срмали пушка на пенџере.
Ја поручих Ал агиној секи:
„О Ајкуно, Ал агина секо!
„Пошаљи ми дора из подрума
„И доламу са мека душека,
„Пошаљи ми сахат са ђерђефа,
„Оковане ноже са јастука,
„Кубурије пушке на пенџеру,
„Бољи ћу ти пешкеш оправити.“
Поручује лијепа ђевојка:
„Муч’, не лудуј, Рња Мустаф ага!
„Да си био срца јуначкога,
„Ти курварски не би побјегао,
„Но би прије изгубио главу,
„А не би ме мајци оставио
„Обљубљену и омиловану.
„Ја сам другог драга даровала,
„Љепши био, па га добавила,
„И љепшега и бољег’ јунака,
„Оружје му твоје даровала,
„А доламу браћи поклонила,
„Твога сата носим у њедарца,
„Нек сат куца, тебе срце пуца!“

31.

Удаја шћере краља Вукашина.

Опреми се Вукашине краље,
Опреми се на цареву војску,
У дворове љубу оставио,
И овако њојзи говораше:
„О Маријо, вјерна љубо моја!
„Када дођу по Росу сватови,
„Лијепо ми дочекај сватове,
„А јошт љепше опреми Росанду,
„Е ће брзо по њу свати доћи.“
Оде краље на цареву војску.
У то доба кићени сватови,
Лијепо их Мара дочекала,
Сви сватови коње отсједоше,
Коње воде у коњске походе,
А сватове у бијелу кулу,
Положише пива и јестива.
Ал’ да видиш Росандине мајке!
Ево ти је ћери у одају:
„О Росандо, мила шћери моја!
„Дај ти мене твоје одијело
„И на руке злаћене прстење,
„Да ја видим, како би стајали.“
Даде Роса мајци одијело,
И даде јој злаћене прстење.
Кад се Мара тако изођела,
Покрива се везеном марамом,
Па отиде међу ђеверима.
Ђевери јој били говорили:

„Мили Боже, чуда великога!
„Дивно ли је лице у ђевојке,
„Како да је удовичко лице!
„Какве ли су руке ђевојачке,
„Како да су попадије руке!“
Отолен се свати подигоше,
Одведоше Росандину мајку.
Кад то виђе Росанда ђевојка,
Брже иде на бијелу кулу,
Па довати дивит и хартију,
У лишце је пером ударила,
Из образа крви наточила,
Те је ситну књигу начинила
Милу бабу, Вукашину краљу:
„О мој бабо, Вукашине краље!
„Стара ми се преудаде мајка,
„Остаде ти на оџаку Роса.“
Па кад таку књигу накитила,
Она нађе пошту књигоношу,
Књигу дава, тако проговара:
„Књигоноша, мој по Богу брате!
„Бржај носи књигу бабу моме;
„Ако стигнеш на првом конаку,
„Добрим ћу те даровати даром.“
Књигоноши Бог и срећа дала,
Стиже краља на првом конаку,
Вукашину књигу изручио.
Кад он виђе, што му књига пише,
Он се брже натраг повратио,
Краљ уз поље а свати низ поље,
Кад је краље свате сусретао,
Вели њима Вукашине краље:

„Пријатељу, сватски првијенче!
„Је ли тестир приступит' ђевојци?
„Да ја моје насјетујем д'јете.“
Сви сватови тому каил били:
„Тестир ти је, колико ти драго.“
Краљ приступи коњу и ђевојци,
Подиже јој са лишца мараму,
Па кад виђе, да није Росанда,
Он потрже ножа од појаса,
Па удари своју вјерну љубу,
На двије је поле раставио.
Сватове је натраг повратио,
Те им дава Росанду ђевојку;
Шћер удаде, а копа љубовцу.
Ал' протужје на коњу ђевојка:
„Јао нано, јао моја рано!
„Ко ће мене испратити, нано!
„Ко ли нано, дати благосове!
„Ко ли нано, у род дочекати,
„Изљубити, за здравѣ питати!“
Јошт ђевојка ћаше туговати,
Но је свати муком замукнуше,
Замукнуше, па је ућешише.

32.

Ајка шаренгаћа.

Пошетала Ајка Атлагића,
На Ајки је чудно одијело,
Сва у свили и у суву злату.

Све је шала, мало ваља пара,
Но јој гаће вреде Цариграда.
Како су јој пусте искићене!
До кољена вуци и бауци,
Од кољена куне и лисице,
На учкурук двије кујунџије,
Један кује, други позлаћује,
На успрку царев капиџија,
Око њега три ста тинтирика,
У руци му паклена канџија:
„Ко помрси три ста тинтирика,
„Огристи ће три ста дегенека."
На помољку од гаћа гатњику
Стоји љута змија присојкиња,
Змија пува, тено гатњик чува.
Па дошета Атлагића Ајка
До дућана терзи баше Јова,
Па Јовану цура проговара:
„Божја помоћ, терзи баша Јово!
„Здраво била, Атлагића Ајко!
„Здраво била и гаће дерала,
„А и мене алвалука дала!"
„Шта бих Јово, алвалука дала?
„Да бих дала везена јаглука,
„Ту не има за те алвалука;
„Да бих дала танка бошчалука,
„Ни ту нема тебе алвалука;
„Да бих тебе у ложницу звала,
„Страх ме Јово, мировати нећеш."
Терзи баша момче одговара:
„Оди Ајко, да се окладимо,
„У мог' дора, у твоје ђердане;

„Ђе речемо, да се састанемо,
„Ал' у моме, ал' у твоме двору,
„Ал' у башчи бега Атлагића?
„Па ко први почне враговати,
„Нека води коња и ђердана."
Томе Ајка врло каил била,
Па говори терзи баши Јову:
„Дођ' довече, терзи баша Јово!
„Баш у башчу бега Атлагића,
„Чекаћу те под жуту наранчу."
Кад довече ноћца омркнула,
Једва Јово вечер дочекао;
Оде Јово у зелену башчу,
Ал' ето ти Атлагића Ајке!
Стоји шкрипа жутијех кавада,
Стоји клопот мества и папуча,
Стоји звека дробнијех ђердана:
Препаде се бећаре Јоване,
Мисли, Ајка навела је Турке,
Плећи даде, а бјежати стаде,
За њим трчи Атлагића Ајка:
„Што је Јово, грђи од ђевојке!"
Уфати га за бијелу руку,
Изведе га на бијелу кулу,
Даде њему госпоцку вечеру,
Вечераше, у душек одоше,
Дивно Ајка душеке прострла,
Врх душека мекане јастуке,
По јастуцим кумашли јоргане,
А под главу брусали јастуке,
На јастуку своју бјелу руку,
Те легоше, па се загрлише.

Заспа Јово као јагње мало,
Ал' не може Туркиња ђевојка,
Окреће се тамо и овамо,
Буди Јова китом босиока,
А кад виђе, да га не пробуди,
Удари га руком уз образе,
Срдито му Ајка проговара:
„Пробуди се, ти се не наспао!
„Али жалиш претила дорина?
„Да бог да га заклали курјаци,
„А мој ђердан попили хајдуци!
„Пробуди се, на дар ти ђердани."
Окрену се бећару Јоване,
Стаде љубит' Ајкуну ђевојку,
Пољуби је двадес'т тридес'т пута,
Да ко броји, више би их било,
Па заспаше једно уз другога.
Кад свануло и грануло сунце,
Препаде се терзи баша Јово:
„Ао мене, до Бога милога!
„Лудо ли сам изгубио главу!"
Вели њему Туркиња ђевојка:
„Не бој ми се, бећаре Јоване!
„Крила бих те три године дана,
„А камо ли сјутра до 'вог' сата."
Па га зави у меке душеке.
Кад је вечер о вечери било,
Приправи му госпоцке вечере,
Па се Ајка свија и превија,
Јадикује а дозивље мајку:
„Јао мајко! умр'јећу ти брзо!
„По срцу ме муке допадоше."

Мајка стара срца милостива.
Стаде своју ћерцу његовати.
Ћер се мајци по крилу привија,
Украде јој кључе од ризнице.
Па кад било ноћи у поноћи,
Отворила сапете сепете,
Пуне елбе напунила блага,
И извади коња из подрума,
Натовари и сребра и злата
И све рухо, што је за ђевојку,
Па пробуди Јована бећара:
„Устај Јово, ајде да бјежимо!“
Побјегоше, благо понијеше.
Кад у јутро када уранила,
Да обиђе болесну Ајкуну,
Кад ли Ајке у одају нема,
Из ризнице покупљено благо,
Одма се је јаду досјетила,
Па Ајкуни ситну књигу пише:
„О Ајкуно, да од Бога нађеш,
„Што си мајци образ оцрнила,
„Стару бабу запалила браду!“
А Ајкуна отписује мајци:
„Луда ли си, моја стара мајко!
„Да ти знадеш, како влашче љуби,
„Умиљато, ама плаховито,
„Ти би мога баба оставила,
„Преудала стара за каура.“

33.

Кавга међу двије јетрве.

Везак везла Хасан агиница,
По више ње Али пашиница,
Вели њојзи Хасан агиница:
„Сједи ниже, Али пашинице!
„Сједи ниже, соја си нижега,
„Јер је тебе влахиња родила
„У планини чувајући овце,
„У буково завијала лишће,
„У опрегљу дома донијела:
„А мене је кадуна родила
„У одаји на меку душеку,
„У чисту ме повијала свилу.“
Вели њојзи Али пашиница:
„Богме нећу, Хасан агинице!
„Ако ме је влахиња родила
„У планини чувајући овце,
„У буково завијала лишће,
„У опрегљу дома донијела,
„Ал' је мене Бог и срећа дала
„Али пашу добра господара,
„Ја пашица, а ти бегиница.“
Жао било Хасан агиници,
Удрила је од ноге пашмагом,
На лишцу јој рану начинила.
Оде дома Али пашиница,
Па узима сјајно огледало
И онога срмали јаглука,
Па утире своје бјело лишце.

Кад ето ти Али паше млада,
И ето ти Хасан аге старца.
Излазила Хасан агиница,
Хасан аги коња приватила,
Али нема Али пашинице.
Јошт да вели млади Али паша:
„Што 'во нема вјерне љубе моје,
„Да прифати коња по адету?
„Ако њојзи буде до невоље,
„Ја ћу њојзи бити у невољи;
„Ал' ако јој буде без невоље,
„Бићу њојзи на невољу тешку."
Вели њему Хасан агиница:
„Али пашо, мој ручни ђевере!
„Љуби ти се махом помамила,
„Те је љубе коњски измећари,
„Ено ти је на бијелој кули,
„Ђе јој бјело нагрђено лишце."
Кад то зачу паша Али паша,
Ево ти га љуби у одају:
„Љуби моја, дуго јадна била!
„Ко је тебе нагрдио лишце?"
Она њему све по реду каже.
Кад то чуо паша Али паша,
Ето ти га брату у одају:
„Ајде брате, да се дијелимо!"
Стадоше се браћа дијелити.
Јошт да вели Али пашиница:
„Узми пашо Кумрију робињу."
Вели њојзи Хасан агиница:
„Богме нећеш, Али пашинице!
„Није ти је влахиња спремила,

„Већ је мене опремио бабо.“
Вели њојзи паша Али паша:
„Муч’, не вичи, вјерна љуби моја!
„Ја ћу тебе бољу добавити.“
Јошт му вели Али пашиница:
„Узми пашо! тевсију од злата.“
Али не да Хасан агиница:
„Богме нећеш, моја је тевсија,
„Тевсију ми поклонио бабо.“
Вели љуби паша Али паша:
„Муч’, не вичи, драга љуби моја!
„Ја ћу тебе боље добавити,
„Само нек се кује опростимо.“

34.

Тужба ђевојака на Гонцу.

Колика је дуга Фоча клета,
С краја на крај пуна ђевојака,
Све то љуби Гонца Мехмед ага.
Скупиле се по Фочи ђевојке,
Па одоше паши под чадоре:
„Аман пашо, земљи господаре!
„Колика је дуга Фоча клета,
„С краја на крај пуна ђевојака,
„Све то љуби Гонца Мехмед ага,
„Од зулума душкат’ не можемо,
„Смакни нама нашег зулумћара.“
Када паша саслуша ријечи,
Он опреми два своја каваза:

„Уфатите Гонџу Мехмед агу,
„Свежите му руке наопако,
„Свезана га мене доведите,
„Ал' његову главу донесите."
У млађега поговора нема,
Уфатише Гонџу Мехмед агу,
Свезана га паши доведоше,
Пита њега паша господаре:
„Јел' истина, Гонџа Мехмед ага!
„Да ти љубиш по Фочи ђевојке?"
„Истина је, пашо господаре!
„Истина је, крити фајде није,
„Али знади, пашо господаре!
„Да какве су по Фочи ђевојке!
„Наб'јеле се и набакеме се,
„А навуку сурму на обрве,
„Карабоју на сија солуфе,
„Пак кад метну у џепове руку,
„Па се шећу саме по сокаку,
„И кад оком на момка повуку,
„И ти би се пашо преварио.
„И ти би им обљубио лице."
Кад то чуо паша господаре,
Уфати се руком у џепове,
И извади стотину дуката:
„Бе аферим, Гонџа Мехмед ага!
„Кад си кадер, аирли ти било!"

35.

Јадан сан малог Хасан аге.

Санак снио мали Хасан ага,
Да г' западе усахла јабука,
У јабуци зрно бисерово,
У бисеру љути змаје спава.
Таји санак, ником не казује,
Него бегу, брату рођеноме:
„О мој бего, брате од матере!
„Ноћас сам ти грдни сан уснио:
„Да м' западе усахла јабука,
„У јабуци зрно бисерово,
„У бисеру љути змаје спава.“
Ал' му бего братац одговора:
„О мој брате, бего Хасан аго!
„Што т' западе усахла јабука,
„То ће ти дођ' љубљена ђевојка;
„Што ј' у њојзи зрно од бисера,
„То је њојзи чедо под појасом;
„Што у њему љути змаје спава,
„То ће чедо бити мушка глава
„И дијете срца огњевита,
„Он ће цару врло додијати.
„Но братане, мали Хасан ага!
„Купи свате, хајде по ђевојку,
„За ђевера бега брата свога.“
Отидоше браћа у ђевојке
Су двадесет тридесет сватова.
Тамо су их дивно дочекали,
Угостили, даром даровали,

Па отоле дому отидоше.
Све пристаје бего јој ђевере,
Не би л' снаси угледао лишце,
Но кад доше на Дунај на воду,
Угледа јој, па јој говорио:
„О Богу ти, моја мила снахо!
„Што је тебе потамњело лице,
„Као да је уз јунака било?“
Одговара са коња ђевојка:
„Није лице код јунака било,
„Но од труда и далека пута
„И од суза за мојом матером.“
Кад су дошли двору бијеломе,
Хасан ага исто љубу пита,
Она њему исто тако каже;
Не вјерује мали Хасан ага:
„Казуј кучко, јер ћеш погинути!“
Она њему тихо проговара:
„Хасан ага, јес' ли вјере тврде?
„Ево тебе носим силно благо,
„Пет товара у десет сандука.“
Хасан јој се куне и преклиње.
Тада њему она право каже:
„Љубише ме два пашина сина
„И четири пашине делије,
„Мула Бећо и кадија Усо,
„Хаџи Ћосо и муфтија Мујо
„И јошт неки, све за суво злато,
„Све сам благо собом донијела,
„И сувише чедо под појасом.“
Када Хасо зачу лакрдије,
Хасан аги врло мучно било,

Ал' се Туре слакоми на благо,
Узе благо и љубљено злато.
Добро дошло, што у кући дошло!

36.

Женидба с мора Хасан аге.

Запросио с мора Хасан ага
Удовицу Недер беговицу:
„Ол' дођ' за ме, Недер беговице?
„Узећу ти Ала нејакога,
„Рани ћу те медом и шећером.“
Превари се Недер беговица,
Она узе с мора Хасан агу.
Купи свате, оде по кадуну,
И кад дошли свати у кадуне,
Лијепо их када дочекала,
Угостила пивом и јестивом,
Па се када поче азурават',
Натовари девет товар блага,
И понесе Ала нејакога.
Ал' да видиш с мора Хасан аге!
Он до каде коња догоњаше,
Па овако њојзи говораше:
„Остав' Ала, кићена кадуно!
„У мене је особљива мајка,
„Погубиће и мене и тебе.“
Шути када, ништа не говори.
Кад су дошли к мору дебеломе,
Хасан ага коња разиграва,

До кадуне коња догоњаше,
И овако њојзи говораше:
„Остав' Ала, кићена кадуно!
„У мене је особљива мајка,
„Погубиће и мене и тебе."
Она шути, ништа не говори.
Док су били у гору зелену,
Опет Хасан коња разиграва
Исту ријеч кади проговара.
Када зове Усеина слугу:
„Усеине, моја вјерна слуго!
„Отвори ми попете сепете,
„Извади ми свилене гајтане
„И јошт ону свилену доламу."
Усеин је каду послушао,
Па извади гајтан и доламу,
Леже Ала на зелену траву,
А покри га зеленом доламом,
Од гајтана исплела чадора,
Кад успупа вихар из планине,
Рећ' ће Але, да га љуља мајка;
Кад успада са неба росица,
Мниће Але, да му пјева мајка.
И одоше двору бијеломе.
Кад су прву ноћцу преноћили,
А свануло и грануло сунце,
Молила се Недер беговица,
Да је пушти, да у гору пође,
Да обиде Ала свога сина.
Молила га, и умолила се,
Па отиде, да обиде Ала,
Кад ли Ала звјерад растргнула,

Циче када као змија љута,
Мртва паде, више не устаде.

37.

Мара и хајдук Јован.

Мајка Мару на далеко дала,
Преко Црне горе у хајдуке,
За Јована горскога хајдука.
Мара мајку љуто кунијаше:
„Бог т' убио, стара моја мајко!
„Која си ме на далеко дала,
„Преко Црне горе у хајдуке,
„Да ја перем крваве кошуље,
„И јутрос сам опрала доламу,
„У долами два џепа свилена,
„У једноме од јунака рука,
„И на руци прстен диоманат,
„Рекао би, Јова брата мога."
У ту ријеч Јованова слуга:
„Божја помоћ, Јованова секо!
„Стара тебе поздравила мојка,
„Да ти идеш брату на весеље."
Јошт да вели Јованова сека:
„Бог убио моју стару мајку!
„Што ми није прије поручила,
„Да ја брату навезем кошуље,
„Милој снахи покујем прстење."
Вели Мари Јованова слуга:
„Ти понеси за кошуље платна,

„За прстење ти понеси злата,
„Можеш брату скројити кошуљу,
„Милој снахи саковат' прстење."
Опреми се Јованова сека,
Собом узе и платна и злата,
Па отиде брату у походу.
Она иде гором пјевајући,
А улази у двор играјући.
Кад је дошла у бијеле дворе,
Зачу лелек, и зачу кукање,
Стару мајку Јова кукајући.
Стаде клети Јованову слугу:
„Бог т' убио, Маријане слуго!
„Што не каза, брат ми погинуо,
„Да не идем гором пјевајући,
„А не уђем у двор играјући."
Па загрли своју стару мајку,
Мајка грли своју милу ћерцу.
Кука мајка свог јединка сина
А сестрица брата јединога.
Ту плакале, док на земљу пале.
Како пале, душу испустиле.
Донесоше танана носиља,
Однесоше и мајку и ћерцу,
Укопаше једно до другога.

38.

Чезња и смрт за родом.

Мајка Низу на далеко дала,
Преко поља три конака хода,
Преко воза четире конака,
А на име младићу Драгићу.
Молила се прелијепа Низа,
Молила се младићу Драгићу:
„Дај ми поћи роду у матере,
„Еле сам се ужељела мајке.“
„Богме нећеш, прелијепа Низо!
„Док не родиш до девет синова,
„Девет сина, девет пособника,
„Па ти хајде, колико ти драго.“
Родила му до девет синова,
Па се моли своме господару:
„Пушти мене у род у матере,
„Е сам жељна рода и матере.“
„Богме нећеш, прелијепа Низо!
„Док не родиш девет ђевојака,
„Ђевојака, девет пособница,
„Па ти хајде, кад је тебе драго.“
Родила му девет ђевојака,
Па се моли младићу Драгићу:
„Пушти мене у род у матере.“
„Богме нећеш, моја мила Низо!
„Док не жениш све девет синова,
„А не удаш девет ђевојака.“
Све синове била поженила,
А ђевојке све је поудала,

Па говори младићу Драгићу:
„Пушти мене у род у матере.“
„Хајде Низо, кад ти буде драго.“
Опреми се, оде у матере,
Изљуби се с родом и матером,
Од велике жеље и радости
Мртва паде, више не устаде.

39.

Свекрва кори невјесту.

Мајка ћерцу на далеко дала,
Преко горах четири конака.
То стајало пет шест годин дана,
Од рода је нико не полази,
Корила је Јану свекрвица:
„Кучко једна, мила снахо моја!
„Да си мила твоме роду била,
„Род би тебе једном полазио.“
Корила је јутром и вечером
За пунијех девет годин дана.
Кад настала десета година,
Ето Јани осам мили брата,
Стари бабо и старица мајка.
Дивно Јане род су угостили
За пунану једну ефту дана,
Па одоше двору на трагове,
Пратила их ћерца и сестрица,
Рони сузе низ бијело лице,
Љуби браћу међу очи црне

А у руке старе родитеље.
Враћао је и отац и мајка,
Ал' се Јана не зна одмакнути,
Устављa се, ал' јој жеља не да,
Но за родом опет пристајаше;
Ал' јој браћа са коњах говоре:
„Врат' се натраг, мила сејо наша!
„Туђи људи, не знамо им ћуди,
„Хоће нам се подругати људи,
„Што нас прати једна женска глава."
Паде Анђа у траву на главу;
Они мисле, да је сјела Јана,
Ал' је виђе најмлађи од браће,
Па је браћи својој говорио:
„Јазук нама пред Богом и луд'ма.
„Како мртву сестру остависмо
„Без поздрава и никаква дара?"
Пак се врати сестри на трагове.
Кад ли јадна преминула Јана,
Заплака се дијете Јоване,
Те кликује браћу, родитеље.
Кад се они натраг повратише,
Дивно Јану браћа оплакаше,
Сабљама јој сандук отесаше,
А копљима раку ископаше,
Изљубише, па је укопаше,
Вељу плочу на њу навалише,
И на плочи у слово ставише:
„Сестро Јане, покојна ти душа!"

40.

Хасан и Али беговица.

Пошетала Али беговица,
Носи ибрик у десници руци,
Те посипље по башчи цвијеће,
Она нађе стручак калопера,
Калоперу када говорила:
„Калопере, бегово цвијеће!
„Нити цавтиш, ни сјемена даваш,
„Као ни ја, Али беговица,
„Нит' се љубим, ни порода давам.“
Она мниде, нико је не чује,
Ал' то чуо ђевер Хасан ага,
Па је својој снахи бесједио:
„Јел истина, мила снахо моја?“
„Истина је, ђевере Хасане!
„Зими ага иде по механи,
„Те он љуби крчмарице младе,
„Љети иде коњма на ливади,
„Па он љуби из потаја злато.“
Али ђевер снахи проговара:
„Снахо моја, Бог те не убио!
„Ти приправи госпоцку вечеру,
„Ја ћу брата звати на вечеру.“
Зовну Хасан брата на вечеру,
Хити братац рано на вечеру,
Ал' не иде бего Али бего,
Него иде коњма на ливаду;
Ал' му не да братац Хасан ага,
Но устави брата у дворове,

Па он оде коњма на ливади.
Кад је било ноћи о јацији,
Ал' ето ти из потаја злато,
Позвиждује по росној ливади:
Када виђе, нема Али бега,
Плећи даде, а бјежати стаде,
А за њом се Хасан натурио,
Те ђевојку уфати за руку,
Па потрже ноже из синџира,
Те ђевојци одасјече главу.

41.

Алфа зла удовица.

Пошетала Алфа удовица
По чардаку по меку душеку,
Шетајући говорила млада:
„Ја сам млада, ја бих се удала,
„Да ми има ко погубит' сина,
„Дала бих му читлук на Загорје
„И уз читлук дванаест волова;
„Ако ли би њему мало било,
„Дала бих му бачву муселеза
„И уза њу слаткога мезета
„И дванаест печених патака,
„И сувише вјерна љуба била."
Она мниде, нико је не чује,
Ал' је зачу слуга Усеине,
Па он оде кади у одају:
„Је л' истина, што си обећала?"

„Истина је, Усеине слуго!“
„Како ћу га погубити кадо?“
„Ласно ћеш га погубити, Усо!
„Стери њему мекане душеке,
„Мећи њему брусали јастуке,
„Покри њега кумашли јорганом,
„Па довати с чивилука ноже,
„Закољи га као јагње мало.“
Они мниду, нико их не чује,
Ал' то чује мила Фата ћерца,
Па опреми сина Усеина:
„Хајде сине у нову механу,
„Те дозови твојега даицу,
„И реци му, да те зове ујна.“
Брже Фату синак послушао,
Трком трче, те даицу виче;
Кад је дош'о млади Мујезине,
Фата каже, што му вели мајка;
Кад то чуо млади Мујезине,
Он отиде двору бијеломе,
Па довати ножа са чивлука,
Те погуби слугу Усеина,
А старицу потиснуо мајку,
Нек се скита, кору љеба пита,
И да с' друге науче памети.

42.

Женидба Орловића Павла.

Лов ловио Орловићу Павле
Око бјела двора Иванова,

Он не иде, да лова улови,
Но да види Иванову сеју,
Је ли дивна, колико је фале.
Лов ловио три бијела дана,
Он не мога ни виђет' ђевојке.
Кад четврто јутро освануло,
Он угледа у зелену башчу,
Ђе ђевојка посипа цвијеће,
Једном руком цвијеће залива,
Другом руком сузе утираше,
А старицу мајку спомињаше:
„Ах старице, моја мила мајко!
„Кому си ме јадна оставила?
„Брата мога нигда дома није;
„Него си ме оставила мајко,
„Оставила худој невјестици,
„Да јој дворим и да јој робујем."
Јави јој се Орловићу Павле:
„Добро јутро, Иванова сејо!
„Даруј мене цв'јетак ђелсамина."
Мучи млада, ништа не говори,
Но сам Павле укиде цвијеће,
А она му проговара млада:
„Пођ' се момче, мојега цвијећа,
„Ако види или чује Иво,
„Он ће познат' цвијет из бостана,
„Погуби ће и мене и тебе."
Зато Павле хаје и не хаје,
Но с цвијетом оде у планину,
И сусрета Ива момче младо,
Иво пита Орловића Павла:
„О Богу ти, Орловићу Павле!

„Од куд цвијет из бостана мога?“
Павле њему све по реду каже,
И даде му прстен и јабуку:
„На Иване, те поклони сеји,
„Дођ' ћу Иво, сјутра по ђевојку.“
Прими Иво, не рече ријечи,
Но отиде двору бијеломе.
Пред Иваном љуба излазила,
Те му прима коња и оружје.
Иван љубу за сестрицу пита:
„Ђе је мене моја мила сеја?“
Љуба Иву овако говори:
„Сестра се је твоја помамила,
„Јутрос ти је ц̓јело јутро била
„У бостану с Орловићем Павлом,
„Грлили се и изљубили се,
„И дала му цвијет ђелсамина.“
Удари је Иво уз образе,
Два јој с мјеста помакао зуба,
У иједу говорио љуби:
„Мучи кујо, а не љуби моја!“
Па отиде сестри у одају.
Препаде се Иванова сеја,
Од одаје затворила врата,
Ал' јој Иво испред врата виче:
„Отвор' врата, моја мила сејо!“
Сеја брату отворила врата;
Кад јој виђе лице нагрђено,
Питао је, што је и како је,
А она је њему казивала:
„Нагрди ме моја снаха драга.“
Тада Иван сеји говорио:

„Не бој ми се, мила моја сејо!
„Ево тебе прстен и јабука!
„Вјерио те Орловићу Павле,
„Ето њега сјутра са сватима,
„Но приправ' се и приготови се,
„Сејо моја, добром срећом било!
„До сада си била робињица,
„А од сад ћеш бити госпођица."

43.

Сиротна мајка.

Гоји мајка до девет синова,
Ранила их тугом и невољом
Дању и ноћ на преслици туђој,
Свије их је девет поженила,
А кад их је поженила мајка,
Тада мајци ђеца говорила:
„О старице, наша мила мајко!
„Ми те више ранит' не можемо,
„Него узми два кленова штапа,
„О рамену просјачку торбицу,
„Па ти хајде просит' по свијету."
Јадна мајка ђецу послушала,
Па отиде просит' по свијету.
Кад је дошла у гори зеленој,
Сједе стара, те сузе прољева:
Њој долеће на коњу делија,
Зас'ја јој се као сунце жарко,
(А то бјеше светитељ Ђорђије)

Па говори старој сиротици:
„Што ти рониш сузе од очију?
„Која ти је голема невоља?“
Стара њему по истини каже,
А старици светац говораше:
„Врат' се натраг у двору твојему,
„Дивно ће те ђеца дочекати.“
Старица се дому повратила.
Кад' ли су јој двори позлаћени,
А у двору чудо и кукање:
Девет сина до девет камена,
Девет снаха девет кукавица,
Свака мужу над главом кукаше.
Мајка се је јаду досјетила,
Па поклече на гола кољена,
Помоли се Богу и свецима:
„Боже јаки и сви божји свеци!
„Мојој ђеци опростите грјехе.“
Кад старица Богу се мољаше,
Ту долеће на коњу делија,
Задунуо у девет камена,
Оживљеше до девет синова,
Па задуну девет кукавица,
Постадоше девет невјестица.
Сви клекоше на гола кољена,
Ишту мајци и свету проштење.
Љубе мајци и ноге и руке,
Држаше је као праву мајку,
И ранише до самрти њене.

II.

ПОМАЊЕ ЖЕНСКЕ ПЈЕСМЕ,

којe се чешће при друштву пјевају.

44.

Нешто ми се дише и уздише.

Нешто ми се дише и уздише,
Чини ми се, спомиње ме драги;
Али драги и не хаје за ме.
Писну соко са јелове гране:
„О ђевојко! гријешно ти рече,
„И синоћ те спомињаше драги,
„Уз црвено винце напијаше:
„ „О ђевојко, драга душе моја!
„ „Ја сам тебе мјесто оставио,
„ „По душека и по десне руке,
„ „По јастука и пола јоргана,
„ „А узглавље срца у њедрима.“ “

45.

Дед’ запјевај ми.

Пјевала бих, ал’ не могу сама,
Драгог ми је забољела глава,

Драги јој се са пенџера јавља:
„Пјевни, пјевни, моја пјевачице!
„У моме га двору запјевала,
„У мом' двору, а на моме крилу,
„На мом' крилу шећер кафу пила,
„Кафу пила, са мном говорила:
„ „Није среће, мој господичићу!
„ „Да т' овака у твом' двору дође,
„ „Да се шеће по мермер одај'ма,
„ „Да ти сједи међу пенџерима,
„ „И почива на меке јастуке
„ „Као патка по дубоку виру,
„ „Као златна лала на маштрафи.“ “

46.

Не жени се млад.

Ласно ти је познат' ожењена:
Мрки су му помршени брци,
Мрки перчин махом подгорио;
Кад се шеће шефтали сокаком,
Кад се шеће, све гледа преда се,
Као да је бурму изгубио.
Јошт је лакше познат' нежењена:
Мрки су му засукани брци,
Мрки перчин био врат прекрио;
Кад се шеће шефтели сокаком,
Кад се шета, свуд очима стриже,
По пенџер'ма с десне и с лијеве,
Као соко врх густе планине,
Не би л' за се уловио лова.

47.

Присвијетли ми мјесече.

Сјајни мјесец, обасјај довече,
Ал' довече ал' сјутра на вече,
Кад ми драги кроз сокаку прође,
Да с' видимо црнијем очима,
Мене драги, а ја боље драгог,
Да не падне мене гледајући,
А ја њега озгор уздишући,
Јер га давно нијесам вињела,

48.

Ружична мука.

Рум'на ружо, што си увенула?
Али те је вода потопила?
Али те је суша уморила?
Ал' јуначка мука додијала,
Пролазећи испред двора често?
„Није мене вода потопила,
„Нити ме је суша уморила,
„Но јуначка мука и уздаси,
„Пролазећи јутром и вечером,
„Шетајући, тебе гледајући.“

49.

Љубовна клетва.

Не чудим се мраку ни облаку,
Ни сјеверу, који морем мути,

Но мом драгу, што се на ме љути:
Ако ли се на њега разљутим,
Сва нас Босна помирити неће,
Нити Босна, ни Херцеговина.
Ако сам му везен јаглук дала,
У њему сам урок намјенила;
У њему су тридест и пет грана,
Толико га допануло рана,
Ни од ножа. ни од пушке мале,
Већ од мога бијелога зуба.

50.

Мајка куне а шћер отклиње.

Мајка Мару кроз три горе звала,
Мара јој се кроз седам одзивље:
„Јеси л' шћери, објелила платно?"
„Њесам мајко, јоште ни почела,
„Момче ми је воду замутило."
„Куни шћери, обје да кунемо:
„Шћери моја, студено му срце!"
„Мајко моја, ка' на гори сунце!"
„Црн му образ пред људима био!"
„Мати моја, ка' планински снијег!"
„Тамо шћери, он се објесио!"
„Мати моја, о грлу мојему!"
„Тамо шћери, ране га допале!"
„Мати моја, од мојих зубова!"
„Тамо шћери, вода га носила!"
„На мому га двору нанијела!"

51.

Ђевојка куне сама себе.

Пошетала сирота ђевојка
По зеленој даициној башчи,
Шетајући црну земљу љуби,
И овако у плач говораше:
„Црна земљо, прими мене у се,
„Јер не имам никога од рода,
„Већ даицу, брата материна,
„Стар ме проси, а млад ме купује,
„Волим младу бити робињица
„Него старцу на свили сиђети.“

52.

Ђевовање царовање.

Ђено жарко залазаше сунце,
Онђе Јово с Јаном вечераше,
Пита Јана челебију Јова:
„Кажуј право, тако био здраво!
„Је ли како вечерати саму?“
Јово Јани тихо проговара:
„Стару дивно, а младу невољно.“
Опет Јану Јово припитује:
„Је ли како ђевовати, Јане?“
„Јест лијепо, челебија Јово!
„Ђевовати као цровати.“

53.

Заваћа између двоје драги.

Ја пошетах из нова дућана,
Моја драга из врућа амама,
У руци јој двије шефтелије,
Исках једну, не даде ни једну,
Сјахах с коња, узех обадвије;
Ђевојка се нашла огњевита,
Узе за скут, поведе ме на суд:
„Суди право, ефенди кадијо!
„Ако ли ми право не судио,
„Да Бог даде, дана не живио!“
Кадија је дивно осудио:
„Смирите се, не инадите се,
„Љубите се, и вјенчајите се:
„Шефтелије прву ноћ једите,
„Једна момку а једна ђевојци.“

54.

Што ми пријетиш!

Сарајево дуго и широко,
Моја драга танка и висока,
Јошт ми драга врло поносита.
Џаном драго, не поноси ми се!
Она њему једко одговара:
„Доста има горе несјечене
„И момака неожењенијех;

„Док сам млада, б'јела и румена,
„Пробираћу, кога ми је драго:
„Овог хоћу, а овога нећу."

55.

Зло је бити саму.

Тавна ноћи, дуга ти си клета!
Неком дуга, а некоме кратка,
Оном кратка, који има драга,
Оном дуга, који га не има,
Премеће се с десне на лијеву.
Студен јорган око себе свија.
Грозне сузе око себе слија.
Ко ли не би ово вјеровао,
Да Бог даде, пожелио драге,
Ђевојке га ђерђевима тукле.
Удовице дрвјем и камењем,
А невјесте дрвом и пашмагом.

56.

Зашто ме кориш?

Драга драгог по тијану кара,
Карајућ' га 'вако проговара:
„Ти се драги, по сокаку хвалиш.
„Љубим драгу, када ми је драго.
„Ако си ме када загрлио,
„Нјесу руке при грлу остале;
„Ако си ме када пољубио,
„Нјесу уста на лицу остала;

„Ако си ми ђе донио злата,
„Ја сам злато у јаглуку везла,
„Твоје лице и моје чистила;
„Ако си ми кад јабуку дао,
„Јабуку сам с тобом дијелила."

57.

Шта бих даровала драгоме!

Мислила сам (о злу не мислила)
Што бих драгом од милости дала:
Да бих њему везен јаглук дала,
Ту је драгу одвећ мало дара;
А да бих му бошчалука дала,
Сирота сам у мајке ђевојка,
Много му је од сироте дара;
А да бих га у јаглуку везла,
Јаглук ће се брзо раздријети;
А да бих му црне очи дала,
Драги ће се по дружини фалит':
„Драга ми је црне очи дала."
А да бих га у пјесни пјевала,
Пјесне јесу одалице пусте,
Оне иду из уста у уста,
Пак ће чути мојег' драга мајка."

58.

Драга куне драгога.

Сунце зађе, а мјесец изађе,
Драги драгој под пенџером дође,

Своју драгу на вратима нађе,
Нањ се бацих дуњом и јабуком,
А он мене нехће ни каменом.
Камено му срце у матере,
Што га није научила мајка
Задиркиват' и јашиковати,
Као мене моја научила!

59.

Драга драгоме тумачи сан.

Драга драгом на руци заспала,
Драги драгој алкатмером буди:
„Устај драга, дража од очију,
„Ноћас сам ти чудан сан уснио:
„Ђе мој фесић мутна вода носи,
„Ђе м' се бисер у крило просуо,
„На четверо мој сат саломио."
Драга драгом тихо проговара:
„Ласно ти се санку осјетити:
„Што ти фесић мутна вода носи,
„То ћеш отић' на цареву војску;
„Што т' се бисер у крило сасуо,
„То су сузе и моје и твоје;
„Што ти прште сахат на четверо,
„То ће наша срца попуцати,
„Растајућ' се једно од другога."

60.

Миловање брата и сестре.

Требевићу, више Сарајева!
На тебе су пала три снијега:
Један лањски, други ономлањски,
А трећи је од ове године.
На сред тебе мало прокопњело,
Ту ми сједи братац и сестрица:
Братац сеји трли дибу шије,
Сестра брату срме јаглук везе,
Сестра брату тихо проговара:
„Чешће мећи пуца низ њедарца,
„Да не може ни алкатрем проћи,
„А камо ли рука од јунака.“
А брат сестри тихо проговара:
„Сестро моја, бора ти једнога!
„Чешће пуни срмали јаглука,
„Да не може цмиље пропадати,
„А камо ли око ђевојачко,
„Осим оно моје јаранице.“

61.

Љубав бисера и срме.

Двоје с' драго на ливади љубе:
Бисер момче и срма ђевојче,
Бисер срми тихо говораше:
„Срмо моја, на пут ти се каним.“
„Мој бисере, куда ми се каниш?
„Мој бисере, колико ћеш стати?“

„Срмо моја, годиницу дана.“
„Мој бисере, ја те чекат̓ нећу.“
„Срмо моја, зар ме чекат’ нећеш?
„Даница је чекала мјесеца
„За горицу седам годиница,
„А ти мене нећеш ни годину,
„Ни годину, ни ње половину.“

62.

Што је драгоме на мене?

Не чудим се мраку ни облаку,
Ни Врбачу, што се често мути,
Већ мом драгом, што се на ме љути,
Нијесам му ништа учинила,
Већ ако сам кога погледала.
Ако сам га оком погледала,
Нијесам га срцем срдисала,
Срдисала, ни бегенисала.

63.

Снаха међу ђеверима.

Што се сјаје на сред Сарајева?
Ал’ је сунце, ал’ је мјесечина?
Али алем мали камен драги?
Али злато међу кујунџијам’?
Ал’ је диба међу терзијама?
Ал’ је сансар међу ћурчијама?

Ал' је ђерђев међу везиљама?
Али бисер међу низаљама?
Од овога нема ни једнога,
Него снаша међу ђеверима;
Ђевер снаху за руку држаше,
На руци јој прстење брojаше,
И овако снаши говораше:
„Снахо моја, зелена ливадо!
„Ал' си расла бора гледајући?
„Али мога брата чекајући?
„Јел' ти добро у матере било?“
А она му млада одговара:
„Нит' сам расла на бор гледајући,
„Ни твојега брата чекајући,
„Но ми добро у матере било:
„Ранила ме медом и шећером
„А по ноћи вином и ракијом,
„Рано мене лијегала мајка,
„А доцна ме с душека дизала,
„Те сам 'вако б'јела и румена,
„И у стасу танка и висока.“

64.

Јадно момче с удовицом.

Уз пут расла румена ружица,
Што румења, то су млади момци,
Што гонциза, младе ђевојчице,
Штоно цапти, младе невјестице,
Што отпада, оно пуштенице.

Ту налази скоро ожењени:
„Прођи ми се, румена ружице!
„Скоро сам се јунак оженио,
„С удовицом мојом неприликом,
„Штогођ чини, првог' војна фали:
„ „Први војно, прво добро моје!
„ „Добро ли ми за тобом бијаше,
„ „Све ја носах свилу и кадифу
„ „И папуче срмом потковане,
„ „А сад носим бејаз хантерију
„ „И папуче гвожђем потковане." "

65.

Држ! побјеже ми ђевојка!

Виче јунак са Новога града:
„Ко је возар на новој ђемији,
„Не воз' болан! јутроске никога,
„Синоћ мене оженила мајка,
„А јутрос ми утече ђевојка
„Са мишице од деснице руке,
„Однесе ми џуздан из њедара,
„У џуздану хиљаду дуката."
Виче јунак са нове ђемије:
„Јутрос сам ти превез'о ђевојку,
„Дукат ми је возарине дала,
„Два дуката, да је не обљубим,
„А четири, да је не прокажем,
„И на весло срме јаглук дала,
„На њему су двадес'т и три гране."

Ћад то зачу јунак младожења,
Гласом циче, а од јада црче.

66.

Ђевојка преварила момка.

Истом Јово у одају уђе,
Да обљуби лијепу робињу,
А завика танана робиња:
„Бог т' убио, Несијевић Јово!
„Бјежи, болан, из бијеле куле.
„Ето нама кићени сватова!"
А код Јова лоша срећа била,
Скочио је кули низ пенџере,
Остаде му сахат на ђерђеву
А долама на меку душеку,
И на њојзи тридесет путаца,
У долами стотину дуката;
Осташе му ножи на јастуку,
Ћубурлије пушке на пенџеру;
Остаде му доро у подруму.
Поручује Несијевић Јово:
„О ти Маро, моје несуђење!
„Пошаљи ми сахат са ђерђева
„И доламу са мека душека,
„Пошаљи ми ноже са јастука,
„Ћубурије пушке са пенџера,
„Пошаљи ми дора из подрума."
Поручује племенита Мара:
„О мој Јово, моје несуђење!

„Твој сам сахат у њедра метнула,
„Сахат куца, мене срце пуца;
„Доламу сам твоју прекројила,
„А себи је прекројила млада,
„Па је носим, а тебе помињем;
„Дукате сам на грло ставила,
„Те их носим, тобом се поносим:
„Ноже сам ти у сандук ставила,
„Кад их видим, за тобом уздишем;
„Кубурије драгом поклонила,
„Дора сам ти моме брату дала."
Када Јово разумио гласе,
Живо му је срце пропукнуло,
Па умрије, жалосна му мајка!

67.

Ђевојка и јабука.

Поцмиљела на граду јабука,
Питала је са града ђевојка:
„Што је тебе? на граду јабуко!"
„Прођи ми се, са града ђевојко!
„Млад ме бере, а стар ме купује;
„Млад ме проси, а стару ме дају;
„Вољела бих младу робовати
„Него стару на шилти сиђети,
„Кафу пити, а свилу носити.
„Волим с младим по гори ходити,
„Глог зобати, с лишћа воду пити."

68.

Жеља ђевојчина.

Сви дилбери! мог' дилбера нема!
Ал' болује али јашикује?
Али ми се за дућан занио?
Али си је љепотом понио?
Вољела бих, да дилбер болује,
Но да с другом цуром јашикује;
Ја бих ишла, дилбера обишла,
Преко башче, кријући од мајке,
Преко доца, кријући од оца,
Преко драче, кријући од браће,
Носила му шећерли понуде,
Шећер с мора, через из Мостара,
Гурабије на сунцу печене,
Леђер алве у меду куване;
А да с другом драги јашикује,
Понјо би ми срце из њедара.

69.

Пошљи ми и пиши ми.

Вихар пуше, алкатмером дише,
Драги драгој ситну књигу пише,
Да му пошље у памуку душе,
Б'јело лице у вал бурунџуку,
Црне очи у црвено вино,
И у књизи двије три ријечи:
„Једна ријеч: чекај мене душо!
„Друга ријеч: ет' и мене тамо!
„Трећа ријеч: брзо, ако Бог да!“

70.

Причекај ме годину.

Драги драгој по јаглуку пише,
По јаглуку, а на десну руку:
„Чек' ме драга, годиницу дана."
„Нећу драги, ни по годинице;
„Имала сам брата и драгога,
„Обадва сам на војску спремила,
„Чак на војску на Турску границу."
„Би ли рада, да ти који дође?"
„Ја бих рада, да ми оба дођу."
„Што би за ког' муштулука дала?"
„За брата бих црне очи дала,
„За драгога не бих ни динара:
„Варош прођох, а два драга нађох.
„Свијет прођох, а брата не нађох."
Нема љета без Ђурђева данка,
Нити брата, што не роди мајка.

71.

Пјесма Ченгијка Фатиме.

Везак везла Ченгијћа Фатима
Под наранчом у зелену башчу
На ђерђеву од цкрли мерџана,
А на безу свилом податкану,
Попуњава жеженијем златом,
А уз ђерђев танко попијева:
„О јаглуче, мој ђузели радњо!
„Ко ће тебе у њедра носити?

„Кога ли ћеш у срећи панути?
„Да бих знала, мој јаглуче златни!
„Да ће тебе млад јунак носити,
„Друкчије бих тебе попуњала,
„Наоколо руже и босиље,
„По крајима моје очи црне,
„У сриједи срце из њедара,
„Кад ме љуби, нека му мирише.
„А да знадем, мој јаглуче златни!
„Да ће тебе стар јунак дерати,
„Навезла бих трње и коприву,
„На около челе и обаде,
„У сриједи змију присојкињу,
„Кад га стечем, нека га изгубим."

72.

Лелек за ђевовањем.

Ђевовање, моје царовање!
Цар ти бијах, док у баба бијах!
Нећах царство ни за Стамбол дати,
Туно феса за Босне везирство,
А два ока за два пашалука,
Дв'је обрве за два заинлука,
Двије руке, шехер Бањелуке;
Моје чело, моје жарко сунце!
Два образа два ђула румена!
Моје грло као мјесечина!
За два плава не бих паре дала,
За брката не бих ни дуката,

За удовца не бих ни покровца,
За брадата не бих ни саката:
А за врана за млада беħара,
Који нема браде ни бркова,
Зањ бих дала срце из њедара
И сувише срмали јаглука,
Штоно сам га три године везла,
А четврту бисером китила,
Док сам драгом име искитила,
И у њему алем камен драги,
При чем ће ми драги вечерати.

73.

Није Нура но Мурта.

Виђох чуда прије невиђена,
Ђе ћехаја пашиницу кара:
„Пашинице, да те Бог убије!
„Што ће твоје шћери по пенџеру?
„Што л' бијеле руке низ пенџере?
Она му се окињаше млада:
„Није Нура, тако ми биљура!
„Ни Алема, тако ми калема!
„Ни Ћимета, тако ми нимета!
„Ни Алмаза, тако ми намаза!
„За Мурту се ни заклети нећу,
„Јер је Мурта пашу загледала,
„Кудгођ ходи, на срцу га носи,
„Ђегођ сједи, о паши бесједи:
„ „У мог' паше поша од сто гроша,

„ „А долама од сто синџирлија,
„ „Авал бињиш од сто и четири,
„ „А димије од три синџирлије,
„ „У руци му чибук од биљура,
„ „На чибуку лула од мерџана,
„ „А у лули тутум каранфиље,
„ „Чибук пије, на Мурту се смије.“ “

74.

Дарови ђевојачки.

У Мостару процвали бајами,
У Благају сумбул и ружица,
По крај мора жути лимунови,
Чувало их младо нежењено,
Привуче се злато непрошено,
Украде му четири лимуна.
Једног шаље цару честитоме,
А другога цареву везиру,
А трећега брату Садим бегу,
А четвртог бану каурину.
Када цару лимун пешкеш дође,
Цар ђевојци на табаку дибу,
Везир шаље златну итахију,
Брат Сали бег на грло дукате,
Бан каурин лађу од мерџана,
И на њојзи весло од биљура,
И на лађи Ива капетана.
Кад ђевојци ти пешкеши дошли,
Сама собом млада говорила:

„Мала фала цару честитоме,
„Што ми посла дибу на табаку;
„Нити фала цареву везиру,
„Што ми посла златну итахију,
„Ја сам млада и од себе злато!
„Нити фала брату Селим бегу,
„Што ми спреми на грло дукате,
„Него фала бану каурину,
„Што ми посла лађу од мерџана,
„И у лађи весло од биљура,
„И на лађи Ива капетана,
„Знаде бане, што треба ђевојци.“

75.

Зна ђевојка изабрати момка.

Моја мати! прошла сам се врага,
Ја сам себе изабрала драга,
Кој' не пије вина ни дувана,
Мало вина, ни мало ракије,
Но шећерли кафу из филџана,
За мој хатар моја стара мајко!
Кад' ме љуби, да ме не запахне.

76.

Плач за драгијем.

Сајван водо, сува жеђо моја!
Мој драгане, жива жељо моја!

Живом ли се жељом пожељесмо,
Кано мајка сина у тамници,
Сестра брата са далека пута!
Да си ми се ужелио драги,
Ти би мене по ким поручио,
Ал' по сунцу али по мјесецу
Ал' по оној даници звијезди,
По путнику али намјернику.
Ако сам ја другог' погледала,
Нијесам га срцем срдисала;
Ако сам му везен јаглук дала,
Ја сам тебе љепши оставила,
На њему су тридест и три гране,
На сриједи грана бадемова,
На гранчици тица мекушица.
К њој долази с мора ластавица:
„Секо моја, тицо мекушицо!
„Шта је брже од коња витеза?
„Шта је шире од мора сињега?
„Шта је боље од ђули мехара?
„Шта је драже од оца и мајке?"
Њој говори тица мекушица:
„Луда ли си, секо ластавице!
„Брже очи од коња витеза,
„Шире небо од мора сињега,
„Б'јељи снијег од ђули мехара,
„Слађи драги од оца и мајке."

77.

Два бумбула.

Два бумбула сву ноћ препјеваше,
Младој снаши заспат' не дадоше,
Она буди свога господара:
„Устај брже, млади господаре!
„Штоно поју два бумбула млада?“
Госпар снаши тихо проговара:
„Оно њесу два бумбула млада,
„Него с' оно до два момка млада,
„Јадикују, траже ђевојака;
„И ја сам ти 'нако јадиков'о,
„Док сам тебе, душо! набавио.“

78.

Они ће бит' мој!

Оно моје, што на путу шеће,
Путем шеће, а плећима креће,
Чини ми се, преварит' ме неће;
Три пута ме лани погледао,
А прољетос оком намигнуо,
А вечерас брком насмијао,
А сјутра ће руком загрлити.

79.

Нећу дара но тебе.

О ђевојко, моја дилбагио!
Од кад сам те себи намјенио,

Свака ми је добра срећа била,
Седам пута на пут сам ходио,
Ни једном те њесам даровао.
Моли Бога, драга душо моја!
Да ти здраво с овог пута дођем,
Лијепо ћу тебе даровати:
Јал' ти драго, коња нејахана,
Јал' ти драго, небројено благо.
Ђевојка је момку бесједила:
„Њесам паша, што ће мене робље?
„Ни баздрђан, што ће мени благо?
„Ни делија, да ја коња јашем:
„Но ако ме мислиш узимати,
„Не дај мене с мајком зимовати,
„Ни код браће љето љетовати,
„Јер је мене корба додијала
„Од мог' оца као од очуха,
„Од матере као од маћехе,
„Од млађега брата и сестрице:
„ „Удаји се, наша секо драга!
„ „Врснице се твоје поудаше,
„ „Поудаше, порода имаше,
„ „А врсници твоји поженише,
„ „Поженише, порода имаше.“ “

80.

Оно је моја ђевојка.

Оно моје, што је на вратима,
На вратима међу канетама,

Средњег боја, у најљепше доба,
Ни малена, ни много голема;
На глави јој фесић и китица,
Испод феса сићани дукати,
На челу јој мало размакнуто,
Ђе јој стоји дукат мамудија,
Дукат куца, мене срце пуца.

81.

Заједничка љубав.

Колик' има одоле до мора,
Седамдесет и седам градова
И педесет и пет паланака,
Све бих граде за четири дала,
За махалу, у коју сам стала,
У њу сам ти драгог' сагледала,
Кудгођ ходим, на срцу га носим,
А он мене, ђе му куца душа.

82.

Дворови Јова бећара.

Бећар Јово из Стамбола пође,
Стамбол прође, а у Мисир дође,
Те у Мисир б'јеле дворе гради:
Темељ меће од драгог камења,
Дувар зиђе, дукатим' га ниже,
Шимлу теше, у злату је меће,
На пенџере очи ђевојачке,
Мала врата од сувога злата.

Поручује Мисирка ђевојка:
„Јеси л' Јово, саградио дворе?“
Поручује челебија Јово:
„Не мисли се са двором мојијем,
„Већ се мисли за чеизом тво'јем.“
Она њему отпоручи млада:
„Мене с' давно чеиз сакупили:
„Један купи мати материна,
„Други купи мила мати моја,
„Треће тета, материна сека:
„Штоно купи материна мајка,
„То ћу твоме бабу даровати;
„Штоно купи мила моја мајка,
„То ћу твоју браћу даровати;
„А што купи моја мила тета,
„Оно ћемо ја и ти дерати.“

83.

Мара преварила Јова.

Ружу трга племенита Мара
Од сабаха до акшама сама,
Ту долази челебија Јово:
„Божја помоћ, племенита Маро!
„Пуштај мене к тебе у бостану,
„Да ти тргам ружу до акшама,
„Нећу ти се наплатити скупо,
„Но што ћу те једном пољубити
„На 'но мјесто, ђе се погодимо.“
Домами га племенита Мара,

Да јој трга ружу до акшама;
Кад бијаше сахат до акшама,
Рече Јову лијепа ђевојка:
„Поглед' Јово небу под облаке,
„Како соко препелицу гоња.“
Превари се, уједе га гуја,
Он погледа небу у облаке;
Скупи Мара скуце и рукаве,
Па побјеже двору бијеломе.
За Маром се Јово натурио,
Фатао је, уфатит' не море,
Варао је, преварит' не мога;
Виче Јово са друма широка:
„Остав' ружу! остала ти пуста!
„Ружицу смо кучко! скупа брали.“
За то Мара ни хабера нема,
Но затвори на авлији врата.
Циче Јово као змија љута:
„Аох мене! остарала мајко!
„Гон'о сам се с Турцим' и хајдуцим',
„Нико мене није преварио,
„А данас ме превари ђевојка.“

84.

Ко први ђевојци, његова ђевојка.

О ђевојко, дуго боловала!
Пуно ти си мене наварала:
„Данас сјутра, ја ћу поћи за те.“
Па најпосле пође за другога,

Да за кога не бих ни жалио,
Но за мога дућаном комшију,
У махалу за јарана мога.
Мене јаран зове у сватове:
Једни јади у сватове поћи,
Једни поћи, а други не поћи;
Ак' не пођем, ја не виђох драге,
Ако пођем, нагледах се драге.
Хоћу поћи, да нећу ни доћи.
Те јарану у сватове пођох,
Метнуше ме, да је ђеверујем,
Прстен мећем, за руку је стискам,
Дувак мећем, а на уво шапћем:
„О ђевојко, једна невјернице!
„Камо вјера? да би те убила!
„Некада ти тврда вјера бјеше,
„А сад ти је мекша од памука."
Она мене шапћућ' одговара:
„Ја ти, Јово, томе крива њесам,
„Но је мене мајка силом дала,
„Ако ћеш ме, вод' ме двору твоме,
„Али сада али икадаре."
Узе Мару за бијелу руку,
Одведе је двору бијеломе.
Бјежи Јово пољем широкијем;
Кад то виђе млади ђувегија,
За њом трче, а из грла виче:
„Врати мене лијепе ђевојке!"
Одговара челебија Јово:
„Врат' се натраг, млади ђувегија!
„Отпријед је цура моја била."
Па је води двору бијеломе,

За себе је Јово привјенчао,
Лијеп пород изродио ш њоме:
Двије ћери и четири сина.

85.

Прођи се драги тамбуре.

Мој драгане, прођи се тамбуре,
Ал' тамбуре али мене младе,
Јер се људи ни Богу не моле,
Но о мени и о теби зборе:
„Узећ' ли се оно двоје драго!"
„Узеће је, а како да неће?"
„Илика ће пуце попуштити,
„Млад ће момак вјером преврнути."
„Нијема га превркала мајка
„Од Ђурђева до Митрова данка!"

86.

Чувај се ћерце момчета.

Пошетале Сарајке ђевојке:
Пред њима је дилбер Маријана
Распучила јелек на прсима,
Узврнула уз руке рукаве
И уз ноге шарене димије.
Гледала је са пенџера мајка,
Гледала је, па је говорила:
„Запуч', ћерце, јелек на прсима!
„И ти спуштај низ руке рукаве,
„И низ ноге шарене димије;

„Ако дође челебија Јово,
„Узеће те проз свилена паса,
„Води ће те двору бијеломе.“
У ријечи у којој бијаху,
Кад ево ти челебије Јова;
Узе Мару проз свилена паса,
Одведе је двору бијеломе,
Љубио је три бијела дана,
Под грлом је загризнуо зубом,
Велику јој рану начинио.
Кад четврти данак освануо,
Јово Мари тихо проговара:
„Хајде Маре, караће те мајка!“
„Болан био, челебија Јово!
„Како мене окарати неће,
„Кад ми види очи помућене,
„Кад ми види косе помршене,
„И бијело лице нагрђено.
„Дај ти мене танану округу,
„Да затворим, да у воду скочим.“
Ал' завика из горице вила:
„Бог т' убио, челебија Јово!
„Утопи се материно злато!“
Кад то зачу челебија Јово,
Затрча се за л'јепом ђевојком,
Уграби је, и вјенча је за се.

87.

Савка и Јово.

Пошетала Српкинице Савка,
Ногам' шеће, а плећима креће,
(Окле момке преварити неће)
У руци јој стручак феслиђана.
Сусрете је челебија Јово:
„Дај ми, душо, стручак феслиђана!"
„Не см'јем, Јово, кара ће ме мајка!"
„Ак' т' окара, ударит' те неће,
„Ак' удари, оћерат' те неће,
„Ак' оћера, бјежи к мене, душо!
„Троја су ти отворена врата:
„Једна врата дрва шимширова,
„Друга врата од срме жежене,
„Трећа врата од сувога злата."

88.

Драга Будимка.

Јашиковах три године дана,
А не виђох фајде ни зарара,
Него три пут у три годинице:
Једном драга вечераше с мајком,
Другом драга авдес узимаше,
Трећом драга душеке стираше,
По душеку брусали јастуке,
По јастуку кумашли јоргане,
По јоргану своју десну руку;
Кад уздахну, вас Будим устану,

Када јекну, вас ми Будим звекну.
И по кули рафи и долафи,
И по рафим' зафи и филџани,
По долафим' калајли ленђери:
Да сам дрвце, пукло би ми срце,
Да сам камен, растопио би се.

89.

На кога наликујеш?

Мој дилбере, мој господичићу!
На кога ти наликују брци?
„Наликују на пашина сина,
„Одијело на везировића.“
Одијело драгог поднијело
Као башчу ружа и каранфил,
Као небо хиљадне звијезде,
Као прстен вјерену ђевојку.

90.

Оде, не рече ни с Богом.

Равно поље, жао ми је на те,
Што мој драги пошета низа те,
Не понесе ћурка ни бињиша,
Нити рече: остај с Богом, драга!
Ни ја њему: пођи с Богом, драги!
Кад је био на сред поља равна,
Самур капа на очи паде му,
Онда њему на ум пала драга.

Па се натраг мало повратио,
Онда рече: остај с Богом, драга!
И ја њему: хајде с Богом, драги!
Ако тамо много застајао,
Много стао, мало задобио;
Ако тамо мало застајао,
Мало стао, много задобио!

91.

Сада си ми дражи.

Мој драгане, над гором мјесече,
И над мојим и над твојим двором!
До сад си ми жути дукат био!
Од сад си ми на јумаку злато,
Твоји брци два кангала злата.
Дај ми, драги, један кангал злата,
Да навезем срмали јаглука;
Дај ми, драги, други кангал злата,
Да навезем златну амајлију,
Да је турим међу дилбагије.

92.

Ђевојчина клетва.

Љубило се момче и ђевојка
Под гранама и перјем од борја,
Гледала их тица ластавица
Са врх гране борја зеленога.
Повиђела бору зеленоме,

Бор зелени оној земљи црној,
Црна земља трави ђетељини.
Ђетељина овцам' бијелијем,
Б'јеле овце својим чобаницам,
Чобанице коњма и воловма,
Врани коњи Турској ђеци малој,
Турска ђеца ђевојчиној мајци,
Стара мајка својој ћери драгој.
Стаде клети лијепа ђевојка:
„Ластавице, ор'о те изио!
„Зелен боре, огањ т' изгорио!
„Црна земљо, вода т' однијела!
„Ђетељино, суша т' уморила!
„Б'јеле овце, заклали вас вуци!
„Чобаницу обљубили Турци!
„Врани коњи да би поцркали!
„Турску ђецу куга уморила,
„Моју мајку ш њим' не оставила,
„Мене с мојим драгим саставила!"

93.

Одкуда ми јабука у њедра?

Буди мајка свог' Ивана сина:
„Устани се, мој мили Иване!
„Пројђе тебе Мара испред двора,
„У руци јој сребрни кондијер,
„Да донесе лађане водице."
Када Иван разумио мајку,
Старој мајци тако говорио:

„Оседлај ми мог' коња дората,
„Оседлај га сребрним седлићем,
„А зауздај уздом позлаћеном."
Мајка Иву коња оседлала,
У томе се Иво наресио,
Па отиде на воду студену.
Кад на воду не находи Мару,
Поврати се двору невесело,
Те отиде у Марину башчу,
Млада Маре у башчи заспала,
Гледа Иво, мисли, како ли ће:
Али ће је од сна пробудити
Али ће јој лице пољубити.
Гр'ота му се учинила младу,
Да је љуби ил' да је пробуди;
Но извади од злата јабуку,
Те је меће Мари у њедарца.
Када се је пробудила Мара,
У њедарца находи јабуку.
Стаде млада мислит' и размишљат':
„Одкуда ми у њедра јабука?
„Да су мене од рода дарови,
„Ја од рода не имам никога;
„А да речем, да ми је од Бога,
„Тога дара нијесам достојна;
„А да речем, да ми је од Ива,
„Мој је Иво од мене далеко,
„Да је био, би ме пробудио
„Или барем једном пољубио."

94.

Немила смрт Маре и Ивана.

Мајка Мару за Ивана дала,
Синоћ дала, јутрос се кајала,
Јер је Иво пијаница љута,
Сву ноћ пије по механам' пиво,
До поноћи вино и ракију,
Од поноћи Мари на камари:
„Љубо Маро, отвори ми врата!“
Скочи Мара у кошуљи танкој,
Те Ивану отворила врата.
Кад је Иво Мару сагледао,
Иза паса ножа извадио.
Љубу Мару у срце ударио,
На ножу јој чедо извадио.
Јошт Ивану Мара проговара:
„Што учини, да од Бога нађеш!
„Што си двије изгубио душе!
„Ја не жалим, Иво господаре!
„Што си мене данас погубио,
„Него жалим чедо премалено.“
Ражали се Иво господаре,
Па говори милој својој љуби:
„Јесу ли ти ране од пребола?“
Она њему млада проговора:
„Нијесу ми ране од пребола,
„Него ћу ти сада умријети.
„Но чу ли ме, Иво господаре!
„Кад узврћеш танко рухо моје,
„Ти не мећи крваве кошуље;

„Мајка ће ми рухо преметати,
„Па ће виђет' крваве кошуље.
„Познати ће, да си ме убио.
„Па ће казат' милој браћи мојој,
„Моја браћа погубиће тебе.“
То изрече мртва земљи клече,
За њом Иво црче од жалости.

95.

Мара и Марко капетан.

Везак везла Иванова Мара,
Везак везла, низ море гледала,
Угледала у мору ђемију,
У ђемији Марка капетана;
Везак баци, у крај мора трче,
Па дозива Марка канетапа:
„Чујеш ли ме, Марко капетане!
„Је си л' давно из Сења бијела?
„Је си л' вид'о Ива господара?“
А Марко је њојзи говорио:
„Б'јела вило, Иванова Маро!
„Њесам давно из Сења бијела,
„Вид'о сам ти Ива господара,
„Неће доћи за петнаест дана.“
Кад то чула Иванова Мара,
Ушетала у ђемију танку;
Дочека је капетане Марко,
Ш њоме шета по ђемији танкој;
Кад је сунце на заходу било.

Ш њом ушета лађи у одају,
Држао је три бијела дана.
За прву је ноћцу даровао
Златан ђердан с грла до дојака;
Другу ноћцу прстен диоманат:
Трећу ноћцу од свиле кавада.
Оде Мара двору бијеломе,
У свом путу не срета никога
Но Ивана свога господара,
Пита Иво своју вјерну љубу:
„Ђе си била? ко те даровао?
„Ко ти даде златнога ђердана?
„Ко ти даде прстен диоманат?
„Ко л' обуче свилена кавада?"
Мара лаже, а право не каже:
„О Иване, мили господаре!
„Ја сам била у моје матере,
„Мајка ми је прстен даровала,
„Мила браћа злаћена ђердана,
„Старац бабо од свиле кавада."

96.

Иво чобанин и Латинка ђевојка.

Платно б'јели Латинка ђевојка,
Б'јели платно на води студеној,
У скуту јој од злата јабука,
С јабуком се млада разговара:
„Ко м' устр'јели у скуту јабуку,
„Ја ћу њему бити заручница."

Мисли млада, нико је не чује,
Слушало је момче чобанине,
Стријели јој у скуту јабуку.
Кад виђела лијепа ђевојка,
Овако је њему говорила:
„Залуду си стријељ'о јабуку,
„Кад' ти неђу бити заручница,
„Док ми три пут не згодиш јабуку."
Момче младо, а Латинка дивна,
Запе стр'јелу за златну тетиву,
Те стријеља у скуту јабуку,
За особ је три пут погодио,
Бога моли, па је дома води.

97.

Јади љубе Богданове.

Везак везла Богданова љуба
На чардаку у сред Сарајева,
Везак везла, с везком говорила:
„Вез'те боље, об'је руке моје!
„Са лијепом Дубровачком свилом,
„Што сам свилу од мајке доњела;
„Да је њесам од мајке доњела,
„Нит' бих везла, нит' бих те имала,
„У Богдана господара мога.
„Ево има девет годиница,
„Да сам за њим млада доведена,
„Њесам ш њиме ноћцу преноћила,
„Него прву што сам доведена,

„И то ш њиме као с мојом мајком.
„С мајком бих се мојом загрлила,
„А с Богданом њесам ни зборила.
„Сада, јадна, право не знам сама,
„С киме спавам, и кога ли љубим,
„Нит' га могу с очима вићети,
„Не знам ништа, нит' ми когођ каже,
„С ким ли спава, с ким ли вечерава,
„Кога грли, и кога ли љуби.
„Љубила га међу очи гуја,
„А црна га земља загрлила!

98.

Мујо и Вели беговица.

Пошетало девет ђевојака,
Пред њима је Вели беговица,
У сусрету не срету никога
Но једнога челебију Муја.
Све се цуре уклониле с пута,
А не клања Вели беговица,
Него чека Муја на сред пута,
И Мују је млада говорила:
„Лијеп ли си, челебија Мујо!
„Ах проклета моја мила мајка!
„Када си ме у мајке просио,
„Што ме није онда за те дала
„Но проклету бегу Љубовићу."
А њој Мујо ријеч проговара:
„Фала Богу, Вели беговице!

„Што те није твоја мајка дала,
„Није било од Бога суђено;
„Ал' ето ти чедо под појасом,
„Ако буде чедо мушка глава,
„Узећу те за вјерну љубовцу."

99.

Смрт бега Љубовића.

Разбоље се беже Љубовићу,
Он болује девет годиница;
Љуби њему стоји више главе,
Бего својој љуби говорио:
„О Бога ти, моја љуби драга!
„Да ја умрем, би ли ме жалила?"
Она њему млада одговара:
„О Бога ми, бего господаре!
„Да ти умреш, ја бих те жалила
„За 'но добро, што м' је с тобом било:
„Кад си мене у баба просио,
„Ти си моме бабу обећао,
„Да ти имаш силновито благо;
„Бабо м' даде силновито благо,
„Даде мене зенђили прћије:
„Ти си моје потрошио благо,
„Купујући коње и оружје,
„Ходајући, бего, по Требињу,
„И љубио младе влахињице;
„Мислио си, бего господаре!
„Да ће тебе родити влахиња

„Твога сина млађана влашића,
„Па не роди него влахињице.“
Јошт му када тако говорила:
„Када умреш, бего господаре!
„На гроб ћу ти коло уфатити
„Су мојијех девет ђевојака,
„Свије ћу их обућ' у црвено,
„Себе младу у свилу бијелу.“
Кад то зачу беже Љубовићу,
Од муке му живо срце пуче,
И умрије, жалосна му мајка!

100.

Освета ђевојачка за образ.

Поцмиљела лијепа ђевојка
Уз кољена бега Љубовића,
Хоће бего, да јој лишце љуби.
Моли му се лијепа ђевојка:
„Не мој', беже, драги господаре!
„Ти не љуби б'јело лишце моје,
„Даћу тебе до три добра моја:
„Прво добро, са златом кошуљу,
„Што сам везла седам годиница,
„При њојзи сам очи оставила,
„Доклен сам је златом попунила;
„Друго добро, сивога сокола,
„Што познаје четири језика;
„Треће добро, коња из подрума,
„Којега сам млада узгојила.

„Дај ти мене, беже господаре!
„Дај ти мене дивит и хартију,
„Да напишем мојој старој мајци,
„Да ми пошље до три добра моја."
Бег јој даде, цура књигу пише,
Српски пише, Турски изговара:
„О старице, мила моја мајко!
„Ал' не знадеш, ал' не хајеш за ме,
„Како сам ти јадна заробљена
„У проклете Љубовића руке?
„Хоће беже да ми љуби лишце,
„Но ми пошљи до три добра моја,
„Да дарујем бега Љубовића.
„Но старице, моја мила мајко!
„Ти научи коња и сокола,
„Да с' никоме не пушта у руке,
„Док не дођу до мојијех рука."
Кад старици ситна књига дође,
И кад виђе, што јој Мара пише,
Опреми јој коња и сокола,
И на коњу са златом кошуљу.
Кад је бего угледао даре,
Хоће бего да фати сокола,
Соко му се не да уфатити,
Него паде Мари на криоце;
Хоће бего да коња уфати,
Коњиц бегу не да приступити.
Тада Мара бегу говорила:
„Пушти мене, бего господаре!
„Ја ћу тебе коња уфатити,
„Млад је коњиц, никог' не познава."
Па притрча, коња уфатила,

Позна коњиц своје госпођице,
Па поклече на своја кољена,
Мара му се баци у рамена,
И побјеже, весела јој мајка!

101.

Клетва вјерне ђевојке.

Разбоље се вјерена ђевојка,
Под прстеном и под вјером тврдом,
Нико младу не полази болну,
Него своја два ђевера млада.
Ђевери су Неви говорили:
„Нево наша, дивно добро наше!
„Оли нама преbољети брзо,
„По нашему б'јелу двору шетат'?
„Оли нам се звати невјестица?"
А ђевер'ма Нева одговара:
„Чујте мене, два ђевера млада!
„Ја се уздам у Бога једнога,
„Да ја хоћу млада преболети,
„Ал' вам нећу бити невјестица,
„Јер ме ваша прекорјела мајка,
„Да сам вашег брата мађијала;
„Нијесам га никад ни виђела,
„Него једном на води студеној;
„Он је био с ону страну воде,
„Ја сам била води с ове стране,
„Удари ме увехлом јабуком,
„Увехло му срце и с матером!

„А ја њега везеном марамом,
„Завезло му срце и с матером!“

102.

Плач за Омером.

Бога моли лијепа ђевојка,
Да удари вода на валове,
Да поваља каве и дућане,
И Омера у новом дућану.
Бога моли, умолила га је,
Те удари вода на валове,
И заноси каве и дућане,
И Омера у новом дућану.
Неког' жали мајка, неког' сека,
А некога вјерена љубовца;
А Омера нема ко жалити,
Него једно из потаје злато:
„О Омере, жалосна ти мајка!
„Да ја тебе у јаглуку везем,
„Јаглук ће се брже раздријети;
„Да бих тебе у пјесни пјевала,
„Ријечи су одилице пусте,
„Рећ' ће когођ, да смо се љубили;
„Нијесмо се никад ни виђели,
„Него једном кад с војске идаше,
„Украдох ти пушчанога праха,
„Просула га по зеленој трави,
„Нек ти пуца срце за ђевојком!“

103.

Зла заова.

Жњетву жњела снаха са ђевером,
Како коју нарукву жњејаше,
Сваку снаха на ђевера баца
Од милости и више љубави.
Она мисли, нико је не види,
Ал' је гледа мила заовица,
Па утрча у бијеле дворе.
Па дозива своју стару мајку:
„О Богу ти, моја стара мајко!
„Кажи мене биља од омражја,
„Да омразим снаху са ђевером.“
Њојзи виче остарала мајка:
„Мучи шћери, дуго јадна била!
„Куда ће ти и срећа и душа,
„Да омразиш снаху са ђевером?
„Кад ти стечеш милога ђевера,
„Милиј' ће ти и од брата бити.“
Ђевојка се ражљутила тешко,
Једва чека, да јој ноћца дође;
Отров снахи водом доранила,
Покрила је по кули конопе,
Да јој братац воде не зафати.
Па кад снаха у двор улазила,
Дава отров у златну филџану:
„На ти, снахо, напиј се водице,
„Љуто си ми трудна и уморна.“
Бирдем попи, бирдем је умрла,
Њу ми жали млађахни ђевере:

„Бог т' убио, моја мила сејо!
„Ти не стекла никад среће твоје!
„Нити стекла ручнога ђевера!
„Кад га стекла, очим' га не вид'ла!
„А душа ти раја не виђела!“

104.

Љуба змаја огњенога.

Змај полеће с мора на Дунаво,
И понесе под крилом ђевојку,
Под другијем рухо ђевојачко.
Када змају додијала жеђа,
Пушта злато у зелену траву,
Оде злато за гору на воду,
Кад на воду три дилбера млада:
Један вели: да је уфатимо!
Други вели: да је обљубимо!
Трећи вели: да је упитамо!
Чија ј' сека, чија ј' ли љубовца?
Отидоше, па је упиташе.
Она њима тихо проговара:
„Ја сам сеја змај огњена Вука,
„А љубовца огњевита змаја.“
Кад зачуше три дилбера млада,
Студене јој воде зафатили.
Оде злато двору бијеломе,
И однесе студене водице,
Да напоји змаја огњевита.

105.

Сестра Ђерђелез Алије.

Пофали се соко Омер ага:
„Обљубићу Ђерђелеза секу,
„Да се не бих ни нанио главе,
„Ни мушкога напасао паса.“
То зачуле четири невјесте,
Међу њима једина заова,
Накнише јој *) и ноге и руке,
Обукоше своје одијело,
Спремише је за гору на воду.
Кад на води соко Омер ага:
„О Богу ти, скоро доведена!
„Стојиш близу Ђерђелез Алије?
„Имаде ли у њега сестрица?“
Вели њему скоро доведена:
„Стојим близу Ђерђелеза двора,
„И имаде у њега сестрица.“
„Коме вели да ће дати секу?“
„За некаква соко Омер агу.“
Кад то зачу соко Омер ага,
Ладне њојзи воде зафатио,
И даде јој двије пратиције,
Да је прате двору бијеломе,
Допратише до бијела двора.
Тад' ђевојка њима проговара:

*) Нашараше јој ноге и руке с оном црвеном бојом, којом се буле мажу уочи дана, кад се мисле удати, а дјевојке то не чине, но само нокте од рука бојадишу.

„Хајте с Богом, двије пратиције!
„Селамћете соко Омер аги:
„Ја нијесам скоро доведена,
„Него главом Ђерђелеза сека.“

106.

Тужба на зулум.

Неком' љето, а мене је зима,
Није мене ни од зиме зима,
Већ што ми је зулум од везира.
Моје драго у сургунлук спрема,
Ја сам боса из Чајнича дошла,
Могу боса и у Стамбол поћи,
Да извадим из сургума драгог.

107.

Клетва Дунавке ђевојке.

Завјет чини Дунавка ђевојка,
Да се никад удавати неће.
За њом иде незнана делија,
Причека је накрај друма пута.
Кад се млада са завјета врати,
Дочека је момче насред пута,
Па је љуби у бијело лице.
Стаде клети лијепа ђевојка:
„О проклета незнана делијо!
„Што си моје лице нагрдио,
„Да Бог даде, да ти поболио!

„Боловао девет годиница,
„Нит' умръо, нити бољи био,
„Док у мене не пит'о проштење,
„Насред друма цркву оградио,
„А кад свету цркву саградио,
„Пред њоме те укопала мајка!"
Тако клела Дунавка ђевојка,
Тако клела, и уклела га је.

108.

Лаж над лажима.

Прича чудо ни јошт нерођени
У мезари међу мртвијема:
„Возила се по гори ђемија,
„Мрнари јој миши оружани,
„Коња игра по мору делија,
„За њим трчи патка потковања,
„А по небу два печена зеца,
„Пучила их два хрта одрта,
„Вино пију два мртва јунака,
„Служила им без главе ђевојка,
„Лећела су два печена гуска,
„Гонио их који нога нема."
Ал' говори нијеми глувоме:
„Чудне лажи, да је Бог убије!"

109.

Жалба заове невјести.

Жетву жњела за'ва и невјеста,
Па се за'ва неви туговала:
„Нево моја, мило добро моје!
„Да ти јадна моје јаде кажем,
„Што ме стара потворила мајка,
„Моја мајка а твоја свекрва,
„Да ја љубим потајно јунаке.
„Ја јунака њесам ни виђела
„Него мога брата од матере,
„Па да би ми срећа испанула,
„Стара мене удомити неће,
„Ни спремити дара за сватове."
Нева за'ви тихо проговора:
„Не бој ми се, мила заовице!
„Ако т' мајка не спреми дарове,
„Ја ћу ти их поклонити млада;
„Ја сам силно рухо донијела,
„Па ћу с тобом рухо дијелити,
„И тебе ћу л'јепо удомити."

110.

Залудња удаја.

Везак везла за'ва и невјеста
На ђерђеву по бијелу платну.
Пита за'ва своју невјестицу:

„Невјестице, мило добро моје!
„Што те питам, да ми право кажеш:
„Каконо је љубити јунака?“
На то нева за'ви одговара:
„Што ме питаш за јуначку љубав?
„Када ни ја не знам за јунака,
„Од кад сам се довела од мајке;
„Кад ме свати кроз гору вођаху,
„Нешто т' брату из горице викну:
„ „Чуј и почуј, бего господаре!
„ „Што ти водиш љубљене ђевојке?“ “
„Ал' му неко други проговара:
„ „Не бој ми се, бего господаре!
„ „Није тебе обљубљена љуба,
„ „Но је води двору бијеломе,
„ „Ти затвори цуру у одају,
„ „За годину не љуби јој лице;
„ „Ако буде љубљена ђевојка,
„ „Она ће ти чедо породити;
„ „Ако л' цура не буде љубљена,
„ „Познаћеш јој вјеру по појасу.“ “
„Па ево сад годиница дана,
„Да ме није бего обљубио.“

111.

Женидба Павлова.

Порасла је ђетељина трава,
Све од поља до двора Павлова,
Жњеле су је сестрице Павлове,

Жњеле су је, и коњу давале:
„Јеђ'те, коњи, ђетељину траву,
„Е имате брзо путовати,
„Брату Павлу по младу ђевојку."
Коњи једу, пођоше сватови,
Кад су дошли пред дворе ђевојци,
Пред дворе јој дивно коло игра,
Коло води ђевојчина мајка,
Једном руком коло окреташе,
Другом руком сузе утираше,
Своме зету Павлу говорила:
„Добро дош'о, зете несуђени!
„Јутрос ти је цура преминула."
Вели Павле ђевојчиној мајци:
„Фала Богу, моја мила пуне!
„И ако је преминула драга,
„Носиђу је моме б'јелу двору,
„Копаћу је башчи под наранчи,
„Обилазит' јутром и вечером,
„Посипат' је ружом и цвијеђем."
Па утрча кули у одају,
Кад на кули лијепа ђевојка,
Сва се кула од ње засјајала.
Кад је виђе млади ђувегија,
Загрли је и три пут пољуби,
Па је врже на плеђи јуначке,
Ш њом побјеже међу сватовима,
Сви сватови дому са ђевојком,
Пјевајуђи и пушке међуђи,
Кучка мајка оста кукајуђи.

112.

Нећу те, испрошена сам.

Пошетала Мејрима ђевојка,
Испред двора Шеховића Мујо
Гледао је, па је говорио:
„Љепа ти си, Мејрима ђевојко!
„Јошт су боље русе косе твоје,
„Да се хоћеш ш њима опасати,
„По појасу јошт би боље стале.“
Ал' му вели Мејрима ђевојка:
„Од отоле, Шеховића Мујо!
„Ти не гледај жуте косе моје,
„Но ти гледај милу сеју твоју,
„Што је раниш давно у потају,
„Да не види сунца и мјесеца,
„Ни јунака, ни бијела дана.“
То изрече, па у двор утече.
За њом јадан Мујо пристајаше,
И Мејрими тако говораше:
„Причекај ме, Мејрима ђевојко!
„Да т' дарујем злаћену јабуку,
„У јабуци бурме и прстење.“
Ђевојка му са пенџера виче:
„Хајде натраг, Шеховића Мујо!
„Ја сам млада давно испрошена
„За делију Ченгијић Осман бега.“

113.

Шаренгаћа млада и Амзад ага.

Пошетала шаренгаћа млада
Без пашмага, боса по снијегу;
За њом иде момче Амзад ага:
„Стан', постани, шаренгаћа млада!
„Је л' ти зима босој по снијегу?“
Ма му вели шаренгаћа млада:
„Ој Бога ми, момче Амзад ага!
„Није м' зима босој по снијегу,
„Нег' је зима зимомољи моме:
„Кад с' облачи, гуњину привлачи,
„Кад куд пође, дођи не умије;
„А кад ору, све о њему збору,
„А о ручку горе но о кучку;
„Ал' му добру приправим вечеру:
„Седам ока мљека млаћенице,
„Брашњеницу крува овсенице,
„И мјешину мљека кисјелине,
„И доброга овна испод звона,
„Кад вечера, нек се навечера,
„Не би ли се к мене примакнуо;
„Ја с примичем, а он се одмиче:
„Примакни се, о невољо моја!
„Што се жениш, када жену нећеш?“

114.

Сватовски дарови.

Тамо доље језер поље кажу,
У њем кажу мајку и ђевојку,

Ту дијеле даре сватовима:
Сваком' дају срмали мараму,
Старом свату од свиле кошуљу;
И јошт оном дели Радивоју,
Њему дају дуњу од сто листа,
Два јаглука танка бошчалука,
Свекру бабу свилену кошуљу,
Свиле му се кости од болести!
Свекрвици свилену округу,
Кружила је земља и травица!

115.

Врагови су ђевојке.

Ђевојке су чудне ашарије:
Када виде косе до рамена,
Онда веле: Плети косу, нено!
Када виде косу оплетену,
Онда веле: купи рухо, нено!
А кад виде рухо сакупљено,
Онда веле: удаји нас, нено!
Када виде брката јунака:
„Ено, нено! на ораху мачка!"
А кад виде брадата јунака:
„Ено, нено, вола у купусу!"
А кад виде без брка јунака:
„Ено, нено! душе ђевојачке!"

116.

Мајсторлук ђевојачки.

У махали хаирли ђевојка,
У махали све момке смамила,
Док је била себи примамила
Младо момче, у мајке јединка.
То зачула Али бега мајка,
Своза главу, а сави округу,
Припе печу, пригрну ферецу,
Па отиде хаирли ђевојци,
Из ибрика авдес узимаше,
Робиња јој мараму држаше.
Па јој вели Али бега мајка:
„Кујо једна, хаирли ђевојко!
„Не б'јели се и не баками се,
„Ни навлачи сурму на обрве,
„Кара боју на сија солуфе,
„Ти не мами момке нежењене,
„Ни мог' сина бега Али бега."
Вели њојзи хаирли ђевојка:
„Луда ли си, Али бега мајко!
„Кад си и ти у матере била,
„Мамила си, док си намамила."
Њој говори Али беговица:
„Ја ћу градит' дворе јаворове,
„Посадићу зелено стаборје,
„Да не можеш долазити млада,
„Да ти видиш, ђе Али бег спава,
„Ђе ли спава, ђе л' се распасује."
„Луда ли си, Али бега мајко!

„Ја имадем крила соколова,
„У мене су очи маћијасте,
„Прелећећу дворе јаворове,
„Уљести ћу бегу у одају,
„Пак ћу виђет', ђе Али бег спава,
„И ђе шије дибу и кадифу,
„Мене диба, а њему кадифа,
„Њему свила, а мене ибришим."
Кад то зачу Али бега мајка,
Даде којзи злаћен прстен с руке:
„На то теби, хаирли ђевојко!
„Ти си била хаирли ђевојка,
„А од сад си Али беговица."

117.

Двоје испод једнога јоргана.

Бога моли лијепа ђевојка,
Да јој Бог да иглу од биљура,
Да сашије јорган од бехара,
Да покрије себе и бећара,
Те да види, како бећар спава.
Бога моли, и умолила га,
Бог јој даде иглу од биљура,
Те сашила јорган од бехара,
И покрила себе и бећара,
Она виђе, како бећар спава,
Како спава, како ли се буди,
Кад се буди, црне очи љуби,
А кад спава, мирисом задава.

118.

Јово чобанин и царева шћер.

Расла Селва крај царева двора,
Пале гране цару на пенџере;
Јошт да вели царе господаре:
„Ко би моју престр'јелио јелу,
„Дао бих му шћерцу султанију.“
То се чудо на далеко чуло,
То зачуо чобанине Јово,
Па отиде у цареву двору,
Ето ти га цару на дивану,
И цару се смјерно поклонио,
Те његовој приступио руци:
„Је л' истина, царе господаре!
„Је л' истина, што си обећао?“
„Истина је, чобанине Јово!
„Истина је, ако будеш кадер.“
А да видиш чобанина Јова!
Он цареву престр'јелио јелу,
Даде њему ћерцу султанију,
Одведе је гори у планину.
Поручује млада султанија
У Стамболу царевици Анки:
„Мајко моја, царевице Анко!
„Када спремиш црно рухо моје,
„Не шиљи ми сачмане кошуље,
„Да их дере чобанине Јово.“
Кад је било, за дуго не било,
Поручује млада султанија:
„Моја мајко, царевица Анко!

„Пошљи мене б'јело рухо моје,
„Пошљи мене сачману кошуљу,
„Нек је дере чобанине Јово.
„Ах да знадеш, моја мила мајко!
„Како чобан плаховито љуби,
„Све би шћери за чобана дала,
„И ти би се стара преудала,
„И султана баба оставила."

119.

Јован бећар и сирота ђевојка.

Пошетала сирота ђевојка
По зеленој даиџиној башчи,
Шетајући црну земљу љуби,
Сузе рони, овако говори:
„Црна земљо, прими мене у се,
„Јер ја немам никога од рода,
„Но даиџу, брата материна."
Она мисли, нико је не чује,
Зачуо је Јоване бећаре,
Па ђевојку и тјеши и љуби:
„Не бој ми се, лијепа ђевојко!
„Ако немаш никога од рода,
„Имаш мене Јована бећара."
Па јој даде злаћена прстена,
Под прстеном одведе ђевојку,
Те је вјенча себе за љубовцу.
Љубише се, не омразише се,
Умријеше, не прекорише се.

120.

Двоји јади.

„Умр'јех, душо, гледајући на те.“
„Мој драгане, ја не хајем за те.“
„Знадем, душо, да не хајеш за ме;
„Да ти хајеш и колико за ме,
„Ти би једном поручила по ме,
„Да ти дођем у зелену башчу,
„Да сједимо и да бесједимо
„И о дерту и о мухадерту
„И о јаду и моме и твоме.“
„Мој драгане, у мене га нема,
„Мој' су јади при твојим остали.“

121.

За кога ћу поћи?

„Вита јело, дебелога лада,
„Благо оном', ко под тобом спава!
„Веле ти се без љета наспава;
„А ја млада, од кад сам постала,
„Нијесам се млада наспавала,
„Све мислећи јутром и вечером,
„Кога ће ми Бог у срећу дати,
„Ал' хаџију али сахаџију,
„Ал' онога по мору трговца,
„Кој' тргује дибом и кадифом.“

122.

Сироша цара умолила.

Бога моли сирота ђевојка:
Дај ми, Боже! крила соколова,
Дуговиде очи лабудове
И шарена перја паунова
И дугачке ноге ка' у орла,
Да полетим стојну Цариграду.
А на дворе цара од Стамбола,
Да ја видим, штоно царе ради.
Бога моли, умолила га је.
Те полеће у Стамболу граду,
На двору је цару починула,
Вила му се око б'јела двора,
Око двора и око пенџера,
Све слушала, што царе говори,
Кад вијела згоду и прилику,
Улећела цару у дворове,
Те султану у крило панула,
Клања му се, и у руке љуби,
Те га моли, овако говори:
„Султан царе, земље господаре!
„Пушти мене брата из тамнице,
„Дворићу те девет годин дана.“
На цуру се султан смиловао,
Те јој пушта брата из тамнице,
Отпушти их двору бијеломе.

123.

Мили Боже, дивна ти сам.

Ђузел Ајка умивала лице,
Ђул цвијеђем и румен' ружицом.
Те је своје руменила лице,
А ударила бакам на обрве,
А оплела косе на осморо,
До јагода солуфе спуштила,
Па отиде спрама огледала,
Огледа се, а собом говори:
„Мили Боже, на свему ти фала!
„Дивну ли ме роди моја мајка!
„Јошт је љепши Асане драгане,
„Кад с обрије и косу подбрије,
„И црн перчин кад низ плеђи спусти,
„Тунофеса на очи намакне,
„А из феса свилен' кита густа,
„Те му пада на оба рамена;
„Кад погледа с црнијем очима,
„Простријели у срце ђевојку.“

124.

Умија ђевојка у јашиковању.

Вино пије Вилић Усеине,
Служи му га незнан челебија.
На њему је бејаз хантерија,
Свилом ш'вено, златом извезено:
Ал' то није незнан челебија,

Већ то била Умија ђевојка;
Она мниде, нико је не види.
Ал' то види Кумрија робиња,
Трком трче, те госпођи каже:
„Госпођице, Козир беговице!
„Вино пије Вилић Усеине
„На ливади под нашијем двором,
„Служи му га незнан челебија,
„Ал' то није незнан челебија,
„Већ Умија, лијепа ђевојка."
Кад то зачу Козир беговица,
Робињици шамар ударила:
„Муч', Кумрија, дуго јадна била!
„Ено Уме на бијелој кули,
„Ђе Умија ситан везак везе."
Па изиђе на бијелу кулу.
Кад Умије на кули не бјеше,
Ђерђев јој се по одаји ваља,
На ђерђеву фесак тунофеса,
А по фесу сиђани дукати,
Тада се је јаду досјетила.

125.

Моји душмани.

Што се оно у махали мави,
Што ми веле, да је зумбул мави?
Али није ни толико мави,
Већ су мене мој' душмани мави.
Што ја носим тунофес на глави,

Ако носим, драги ми доноси,
Умријећу, скинути га нећу,
Нек су мене мој' душмани мави.

126.

Прво мука, па добро.

Везак везла на граду ђевојка,
Ваљаду јој руке Сарајева,
Б'јело грло града Дубровника,
Сва ђевојка града Цариграда.
Ту пролази момче нежењено,
Од јада га забољела глава,
Па он оде двору бијеломе,
На вратим' га сусретала мајка:
„Што је сине? врло добро моје!
„Ал' је болест од јашиковања?
„Али болест од Бога послана?"
„Прођи ми се, моја мила мајко!
„Није болест од Бога послана,
„Већ је болест од јашиковања,
„Јер ја виђох на граду ђевојку,
„Ђено везе по ђерђеву платно,
„Љепоте јој у свијету нема;
„Па ме љуто забољела глава."
Мајка сину тихо проговара:
„О мој сине, врло добро моје!
„Ти узимљи бурме и прстење,
„И узимљи гроша и дуката,
„Па просипљи са града ђевојци.

„Ако буде прошена ђевојка,
„Покупиће гроше и дукате;
„Ак' не буде прошена ђевојка,
„Хоће купит' бурме и прстење.“
Па он узе бурме и прстење,
Те просипље под градом ђевојци,
По његовој диван кабаници,
И просипље гроше и дукате.
Ал' да видиш лијепе ђевојке!
Загрнула скуте и рукаве,
Па ми купи бурме и прстење.
Кад то виђе момче нежењено,
Узе драгу за бијелу руку,
Одведе је себе за љубовцу.
Кад је тако, са срећом им било!

127.

Вјенчање изненада.

Сретох драгу у уску сокаку,
Ја јој рекох: уклони се с пута!
Нехће драга да с' уклони с пута,
А ја одох, да прођем мимо њу,
Запе за њу копча од тозлука,
За њезине гаће сандалије;
Копча јака, а гаће пријаке,
Привуче ме до себе ђевојка.
Ја се сагох, да копчу отпучам,
Запе мене синџир од сахата
За њезине дибе и ђердане,

Синџир тврди, а ђердани тврди,
Привуче ме јошт ближе ђевојка;
Ја се сагох, да синџир отпучам,
Смјешаше се брци и солуфи,
А састаше образ и образи.
Пољубих је и два и три пута,
Да ко броји, шћаше више бити;
Узех драгу за бијелу руку,
Те се дома оба распучисмо,
Па вјенчасмо, и опет љубисмо.

128.

Хоћу, и драго ми је.

Сарајево дуго и широко,
Моје драго танко и високо;
Ја јој вељу: „не понос' се, драга!"
„Хоћу, драги, ни хајати нећу,
„Доста има горе несјечене
„И јунака неожењенијех,
„Обираћу кога ми је драго,
„Овог' хоћу, а овога нећу:
„Помамићу момке до Мостара
„А удовце до краја свијета."

129.

Брат дарива сестру.

Везак везла Оцињка ђевојка
На највишој кули од Оциња,

Везак везла, у море гледала,
У мору је једра сагледала,
Те старицу мајку дозивала:
„О старице, мила моја мајко!
„Што се оно у мору бијели?
„Ил' су ловци, или су трговци?
„Али моја браћа од Оциња?“
Старица јој говорила мајка:
„Нит' су ловци, нити су трговци,
„Него твоја браћа Оцињани,
„Они носе Липа Перашкога,
„И у грбу Вицковића Муја.“
Кад зачула Оцињка ђевојка,
Ђерђевом је о тли ударила,
Она пође к мору дебеломе,
Па се моли брату рођеноме:
„Дај ти мене Липа Перашкога,
„И у грбу Вицковића Муја,
„Бацићу га у дно од тамнице,
„Морићу га и глађу и жеђу.“
Брат је сеју своју послушао,
Дарова јој Липу из Пераста
И дарова Вицковића грбу,
Не меће их у дно од тамнице,
Но меће их у бијеле дворе,
Те им дава пива и јестива.

130.

Чиј је прстен, шога је и ђевојка.

Шеђу шета лијепа Фатима
По сокаку шехер Сарајеву,
Да каква је, три је јада било!
На дан јој је по оке бјелила,
А тридесет драма руменила.
Сретоше је до три момка млада,
Од милине свак Фату дарива:
Мујо момче лалели папуче,
Ибро момче од злата јабуку,
Дервиш момче туру имбришима,
И тури јој од злата прстење.
Вели Мујо: „моја је ђевојка,
„Дао сам јој лалели папуче.“
Ибро вели: „није, него моја,
„Дао сам јој од злата јабуку.“
Дервиш вели: „није, него моја,
„Дао сам јој туру имбришима,
„И дао јој злаћена прстена.“
Алабанда, заврже се кавга!
Те одоше на суд пред кадијом.
Кад дођоше на суд пред кадију:
„Суди право, тако био здраво!
„Суди право, чија је ђевојка.“
Кад кадија зачу давуџије,
Он оваку ријеч истурио:
„Папуче се милој куми дају,
„А јабука у љубави дар је,

„Златан прстен рад' вјере ђевојци.
„Чиј је прстен, онога ђевојка."

131.

Бог даде а момче не умије.

Ја на брдо, а сунце за брдо,
Кад на брдо, на росну ливаду,
На ливади заспала ђевојка,
Виш' главе јој жућена наранча,
А под главом снопак ђетељине.
Ја отидох, да прођем мимо њу,
Запе мени копча од тозлука
За њезине пурли чифтијане,
Ја се јунак сагох отпињати,
Запе мени друга од другога,
Ја се сагох јунак отпињати,
Запе мене синџир од сахата
За њезине дибе и ђердане,
Ја се сагох јунак отпињати,
Смјешаше се брци и солуфи.
Све мислио, што ћу и како ћу,
Пуштах коња на росну ливаду,
А сокола у жуту наранчу,
А ђевојку на бијелу руку,
Ш њоме спавах љетни дан до подне.
Када сам се од сна пробудио,
Кад ли нема на руци ђевојке,
Нити коња на росне ливаде,
Ни сокола у жутој наранчи.

Пуштах страже на четири стране,
А ја одох к мору на мрнаре,
И находим два млада мрнара.
„Божја помоћ, два мрнара млада!
„Да м' одовуд' не прође ђевојка?
„И проведе л' коња и сокола?“
Веле њему два мрнара млада:
„Прошла ти је овуда ђевојка.
„И провела коња и сокола,
„Коња ти је за вино продала,
„А сокола нама даровала,
„И на весло срме јаглук дала.“

132.

Хоџа и Меруша ђевојка.

У Мостару шећер мејтеф кажу,
У њем' учи тридес'т ђевојака,
Хоџа им је Омер ефендија,
Калфа им је Меруша ђевојка,
Пред њоме су три ћитапа била.
Вели њему Меруша ђевојка:
„Кажуј, хоџа, што ћитапи кажу?“
Хоџа учи, Меруши говори:
„Један вели: да се хоџа жени.
„Други вели: хоће, ако Бог да,
„Трећи вели: Мерушом ђевојком.“

133.

Ђевојачке муке.

Сан заспала племенита Мара
На чардаку на дебелу ладу,
Код ње мајка рухо прелагаше,
Иза сна се пробудила Мара,
Она пита остаралу мајку:
„Коме, мајко, б'јело рухо слажеш?“
„Богме тебе, моја мила шћерце!
„Ја сам тебе Јован бегу дала,
„Сад ће доћи кићени сватови.“
„Богме нећу, моја мила мајко!
„Или ћу се замакнути сама.“
У ријечи у којој бијаху,
У то доба кићени сватови.
Мајк' изађе пред бијелу кулу,
Те завика танко гласовито:
„Моје друге, умрије ми Мара!“
Сви се свати натраг повратише,
Ал' не врће ђувегија Јово,
Него иде на бијелу кулу,
Па ми сједе Мари више главе:
Над очим' јој бурме просипаше,
Мртва Мара ни душом не дише.
Не вјерује ђувегија млади,
Већ јој меће у њедарца руке,
Мртва Мара ни душом не дише.
Ни тако јој не вјеров'о Јово,
Но јој ложи ватру на њедарца,
Мртва Мара ни душом не дише.

Ни тако јој не вјеров'о Јово,
Но уфати гују присојкињу,
Те је меће Мари у њедарца,
Мртва Мара ни миче ни дихће.
Оде Јово двору бијеломе.
Уста Мара са мека душека,
Она сједе на демир пенџере,
Питала је остарала Мајка:
„Какве ћерце! најјадније муке!
„Не би мука бурме по очима,
„Ни би мука жива жеравица,
„Нити мука шаровита гуја,
„Но су муке руке у њедарца."

134.

Највећи јади.

Говорило момче нежењено:
„Од севдага горег јада нема,
„Ни жалости од јашиковања,
„На жалост ће и комшија доћи,
„Пожалити и дар донијети,
„А за јаде нико и не знаде
„Потље Бога и срдашца мога."

135.

Стамбојлија Салко.

Књигу пише Стамбојлија Салко,
Те је шаље шехер Сарајеву,

А на руке милу бабу своме:
„О мој бабо, тимар тефтедаре!
„Проси мене Аџагијно злато,
„Ето мене до јесени, бабо!“
Јесен прође, црна зима дође,
А не има Стамбојлије Салка,
Настави се из Терћија Шехо,
Те препроси Аџагијно злато,
И препроси и дома поведе.
У то доба Стамбојлија Салко,
Мајка сину у сусрету пође,
Јошт не рече ни: како си мајко!
Већ он рече: како ми је злато?
„Богме ти се, синко, преудало.“
„А за кога? моја мила мајко!“
„Ето, синко, за Терћију Шеха.“
Кад то чуо Стамбојлија Салко,
Једва чека, да му ноћца дође,
Он узима седефли тамбуру,
Те отиде у зелену башчу,
Ситно куца, танко попијева:
„Моје сребро, уз кога си легло?
„Моје злато, коме си суђено?“
То зачуло Аџагијно злато,
У Терћији везак везијаше,
С ђерђевом је о тле ударила,
Три тавана ногом проломила,
На четврти ногу саломила,
Док се Салку у крило савила.
Јошт да вели Стамбојлија Салко:
„Моје злато, хоћеш преболети?“
Вели њему Аџагијно злато:

„Лако бих ти ногу прегорјела,
„Лако ногу, ал' тебе не могу,
„Нити хоћу никад' до вијека.“
Кад то чуо Стамбојлија Салко,
Узе злато за бијелу руку,
Одведе је двору бијеломе,
И узе је себе за љубовцу.

136.

Тешко без своје жене.

Жарко сунце, јес' колико рано?
Могу л' доћи у Загорје равно,
На Загорје у матере моје,
Да ми вади змаја из њедара,
Шаровиту гују из рукава?
Жарко сунце тихо прогавара:
„Можеш доћи, нејачак Јоване!
„Можеш доћи на Загорје равно,
„У Загорје у матере твоје.“
Кад то зачу дијете Јоване,
Он отиде на Загорје равно,
Испод куле дозиваше мајку:
„Чу ли мене, стара моја мајко!
„Узми воде и ракли сапуна,
„Те умивај твоје б'јеле руке,
„Да ми вадиш змаја из њедара,
„Шаровиту гују из рукава.“
„Богме нећу, мој Јоване сине!
„Да се не бих с тобом ни заклела.“

„Зове Јован милу своју секу.
„Моја секо, Бог те не убио!
„Извади ми змаја из њедара,
„Шаровиту гују из рукава.“
„Богме нећу, мој брате Јоване!
„Да се не бих с тобом ни заклела.“
Тад дозива вјерну своју љубу:
„Извади ми змаја из њедара,
„Шаровиту гују из рукава.“
„Богме хоћу, драги господаре!
„Да би мене об'је отпануле.“
Узе воде и ракли сапуна,
И умива б'јеле руке своје,
Па му меће руке и њедарца,
Извадила од злата јабуку,
Меће њему руке у рукаве,
Извадила круну од бисера,
Пак је онди говорила мајка:
„Снахо моја, Бог те не убио!
„То је мене синак поклонио.“
Па приступи млада заовица:
„Снахо моја, подај ми дарове,
„То су дари мог брата Јована.“
„Богме нећу, мајко и заово,
„Вас је пријед даром пођудио,
„Па не хћесте, но се одрекосте,
„Мој је Јово а моји дарови.“

137.

Чуј, пођох за другога.

Чуј, драгане, пођох за другога!
Ако мене вјеровати нећеш,
Сјутра ћу ти мимо дворе проћи,
На твом коњу, а у твом каваду,
На руци ти прстен понијети,
А тебе ћу по имену звати:
„Потурице, изнеси ми вина,
„Изнеси ми вина и ракије,
„Немој рећи, да је пријевара.“
„Зашто, драга, да од Бога нађеш!“
„Зато, драги, што женидбу здуљи,
„Продуљи је од Ђурђева дана,
„Јово момче до Митрова дана.“

138.

Инат двоје драгијех.

Подне вика, а ја из Травника,
Ићиндија, а ја из коњика,
Акшам ђелди, драгој под пенџере,
Бацих јој се дуњом и јабуком,
Она мене са пенџера виче:
„Лафе мећеш, узети ме нећеш *),
„Три пут си ме до сада варао,
„А с другом си свеђ' ашиковао,
„Ето ти се их, и сретње ти биле;

*) Лаф метати значи у Херцеговини подругивати се.

„Срцу ти се љуте гује виле,
„Као мене за тобоме, душо!“

139.

Брат купује сестру.

Грк Манојло продаваше мајку,
Вјерна љуби њему говораше:
„Мој Манојло! не продаји мајку:
„Једно ти је од Бога грехота,
„Друго ти је од људи срамота,
„Него продај мене, твоју љубу.“
Кад то чуо Грчићу Манојло,
Узе љубу за бијелу руку,
Изведе је на Стамбол чаршију,
Цијени је хиљаду дуката.
Тај се јунак наћи не могаше,
Ко ће дати хиљаду дуката.
Него једно турско момче младо,
Оно дава хиљаду дуката,
И даде му дара рад' алала.
Па је узе за бијелу руку,
Одведе је двору бијеломе.
Кад су били насред друма пута,
Онда вели турско момче младо:
„О Богу ти! робе драгокупе!
„Дај ми једном да пољубим лице.“
А вели му Манојлова љуба:
„О Богу ми, турско момче младо!
„Мене вјера поднијет' не може,

„Да се љубе љуби невјенчане.“
Њој говори турско момче младо:
„О Богу ти, робе драгокупе!
„Кога ли си соја и племена?
„Имадеш ли икога од рода?“
„Ја не имам никога од рода,
„Већ једнога брата рођенога,
„Њега су ми заробили Турци.“
Кад то чуло турско момче младо,
Па бесједи Грчићевој љуби:
„Би ли брата по чему познала?“
„Да га видим, и познала бих га,
„Има мадеж на руци десници.“
Он заврну уз руке рукаве,
Кад му мадеж на десници руци.
Када сеја брата угледала,
Завикала иза свега гласа:
„Благо мене од сад до вијека!
„Ево мене брата рођенога!“
Одведе је двору бијеломе;
Па ми брже ситну књигу пише,
Те је шаље Грчићу Манојлу:
„Купи свате, хајде по ђевојку,
„Купио сам сестру на пазару;
„Вјенчаји је, и сретња ти била!
„И алал ти хиљада дуката!“

140.

Тетка робиња.

Роди сина Јован беговица,
Па говори бегу Јован бегу:
„Ако сам ти дужна родит' сина,
„Нјесам дужна дадија му бити.“
Кад то чуо беже Јован беже,
Оде бего у Стамбол чаршију,
Ту ми нађе танану робињу,
За њу даде хиљаду дуката,
Одведе је двору бијеломе,
Па је сједе уз шикли бешику,
Да му шика у бешици сина.
Уз бешику попијева млада:
„Нинај, нинај, мој мио сестрићу!
„Не нина те танана робиња,
„Него тета, материна сека.“
Кад то чула Јован беговица,
Трком трче уз бијелу кулу,
Па отрча у шикли одају,
Удрила је налчом и папучом,
Два јој здрава саломила зуба,
А четири из темеља крену.
Вели њојзи танана робиња:
„Бог т' убио, Јован беговице!
„Можеш знати, мож' ли запамтити?
„Кад'но наша умираше мајка,
„Када нама рухо дијељаше,
„Мени ткано, а теби неткано,
„Мен' предено, теби непредено,

„Мен’ везено, теби невезено;
„Тад су мене заробили Турци,
„А тебе су Јован бегу дали.“
Кад то чула Јован боговици:
„Благо мене од сад до вијека!
„Ево мене моје миле секе!“

141.

Љубав мужа и жене.

У свијету се нађ’ не могаше,
Што Јован бег љубу миловаше,
Од милости цвијећем је зваше,
Она му се љепше одзиваше:
„Што, Јоване, што је гаранфиље!“
Жао било заови ђевојци,
Те је својој говорила мајци:
„О Богу ти, моја стара мајко!
„Ти упитај милу снаху нашу,
„Да нам каже биља од милости.“
Ал’ да видиш миле свекрвице,
Она иде снахи у одају:
„Снахо моја, Јован беговице!
„Кажи нама биља од милости,
„Да ја кажем мојој милој шћерци.“
Она њојзи млада говорила:
„О Богу ми, моја свекрвице!
„Једно биље, доцна лијегање,
„Друго биље, рано устајање,
„Треће биље, неодговарање.“

142.

Кој ти је од три најмилији.

Шеђер Салко сарук савијаше,
Вјерну љубу на крило држаше,
Своју љубу у лице љубљаше,
Својој љуби тихо говораше:
„О Бога ти, вјерна љуби моја!
„Три пут си се удавала млада,
„Кој' ти војно најбољи бијаше?
„Кажи право, тако био здраво;
„Божја вјера мене не убила!
„Ништа тебе учинити нећу."
Она њему млада проговора:
„О Богу ми, шеђер Сали ага!
„Кад ме питаш, да ти право кажем:
„Први пут сам за Аџијећем била,
„У Аџијећа мало бјеше блага,
„Ал' ме ђидо добро миловаше;
„Други пут сам за Кадићем била,
„И у њега неколико блага,
„И он мене добро миловаше;
„А сада сам шеђер Сали аге.
„Први војно, прво добро моје!
„Добро ли ми за тобом бијаше!
„Све ја носах дибу и кадифу
„И папуче срмом потковане,
„А сад носим бејаз хантерију
„И папуче гвожђем потковане;
„Други војно, ни хоћеш, ни нећеш:

„Трећи војно, ни тамо ни амо,
„И кад шеће, не мож' да с' окреће."

143.

Сватови Јован бега.

Три су сн'јега на земљи панула,
Један лањски, други ономлањски,
А трећи је на ову годину,
Јову свате у гори затече.
Онда вели беже Јован беже:
„Богом браћо, кићени сватови!
„Врх ђевојке сајван разапните,
„Да ђевојци не покисне лице."
Не бесједи нико од сватова,
Већ са коња лијепа ђевојка:
„Не муч'те се, кићени сватови!
„Давно ми је покиснуло лице,
„Док ме мајка Јован бегу дала."
Јошт да вели беже Јован беже:
„Вратите је у род у матере,
„Вратите је, да је Бог убије!"
Не шћеше је свати повратити,
Одведоше Јован бега двору.
Кад одоше ноћу у ложницу,
Неће Јово к млађахној ђевојци,
Но с' привуче златну чивилуку,
Те узима перна буздована,
Те удари лијепу ђевојку;
Куда куца, туда кожа пуца,

Куда пуца, крвца залијева!
Колико је срца јуначкога!
Јошт не рече, јао мене мајко!
Него вели, јао моје драго!
А Јован је њојзи говорио:
„О ђевојко, остави се врага!
„Не помињи у мом двору драга,
„Овђе ти га нема, нит' ће бити.“
Па је уби перним буздованом,
И умрије, жалосна јој мајка!

144.

Јефа удовица.

Пењах коња крај зелена луга,
Ја га пењем, а нешто отпиње.
Приставих се коња причувати,
Небих ли се добавио друга,
Ал' ђевојке али удовице,
Ал' невјесте скоро доведене.
Стаде нешто јека из пријека,
Кад ето ти удовице Јефе,
Пољубих је три четири пута,
Она мене двадес'т и четири.

145.

Свакоме своје.

Снијег паде на бехар на воће,
Бог ће дати свакомʼ, ко што хоће,

Коме неће, нек се не намеће;
Од наметка не има напретка,
Ни од ћара ни од трговине,
Нит' у дому што је наметнуто.
Ја сам млада обрала јунака,
Од сватова Лаза барјактара:
Сваки носи на саруку руку,
Јово носи на срдахце руку.
Питали га сви сватови редом:
„Што је тебе, беже Јован беже?"
„Пројђ'те ме се, моја браћо драга!
„Моје Маре сад на коњу нема."
Па погледа у зелену башчу,
Кад угледа племениту Мару,
Жарко га је огријало сунце.

146.

Што је коме суђено.

„Зумбул цв'јеће, беру ли те буле?"
„Вогме беру, и за њедра мећу,
„Да ме не би Турске буле брале,
„Од мене би горе мирисале."
И у гори алем камен драги,
На ком' сједи челебија Јово,
Сузе рони, а године броји,
Бројио их три године дана;
Питају га његови јарани:
„Што је тебе? челебија Јово!"
„Пројђ'те ме се, моја браћо драга!

„Ја имадох јарана ђевојку.
„Па ми јаран пође за другога;
„Да за кога, ни по јада мога,
„У махалу за првог комшију.
„Сад ме зове јаран у сватове:
„Јад је поћи, а горе не поћи,
„Ал' за кума али за ђевера;
„Ако пођох, нагледах се јада,
„Ак' не пођем, нећу вијет' драге;
„Хоћу поћи, да нећу ни доћи."
Пође Јово драгој у сватове,
Дадоше му, да јој прстен мене.
Прстен меће, на уво јој шапће:
„Што учини? једна невјернице!
„Твоја вјера бјеше некад тврда,
„А сад ти је мекша од памука."
„Ој бога ми, челебија Јово!
„Ја ти томе ни крива нијесам,
„Већ је крива твоја мила мајка,
„Него сада али икадаре."
Када зачу Јово момче младо,
Уфати је за бијелу руку,
Па побјеже своме б'јелу двору.
За њим трчи млади ђувегија:
„Стани Јово, родила те курва!
„Не води ми лијепу ђевојку."
Јово бјежи, овако говори:
„Од пријед је моја цура била."
Ш њом утече, и вјенча је за се.

147.

Зла свекрва.

Бисер ниже Бисер беговица,
Уз рамазан у очи бајрама,
Дозивље је мила свекрвица:
„Снахо моја, Бисер беговице!
„Изгорје ти у ватру погача.“
„Нека гори, свекрво кадуно!
„Ја ћу другу часком укувати.“
Једва чека Бисер бега мајка,
Једва чека, да Бисер бег дође.
Кад јој дође бего Бисер бего,
Она каже све по реду сину.
Кад то зачу бего Бисер бего,
Он узимље оковане ноже,
Па ето га љуби у одају,
По живу је срцу ударио,
На ноже јој сина износио,
Па је својој мајци говорио:
„Ах, нека те моја мила мајко!
„По двору ти свако дрвце расло,
„А највише црна трновина!
„У њему се свака тица легла,
„А највише црни кукавица!“
То изрече, у свијет утече,
Не виђе га више мајка жива.

148.

Ајкуна Шехова.

Требевићу, висока планино!
С тебе ми се види Сарајево,
У шехеру шехерли ахари,
По њем шета Шехова кадуна,
У руци јој од злата шибика,
Тено шиба тридес'т другарица:
„Моје друге, не будите луде,
„Не држите вјере у јунаке,
„Што вам дава зелену јабуку;
„Јунаци су вјера и невјера:
„Кад те љуби: узећу те, душо!
„Кад не љуби: док упитам мајку."
„Пита мајку: до јесени, душо!
„Кад у з'о час њима јесен дође,
„Они иду по Стамболу граду,
„Из Стамбола ситну књигу пише:
„ „Дао сам ти двије трли дибе,
„ „Двије дибе, двије хантерије,
„ „И два феса бисером низана,
„ „Два низана, а два ненизана;
„ „Удаји се, за кога ти драго,
„ „Љуб'о сам те, колико ми драго." "

149.

Љута клетва.

Знаш, драгане! кад се кунијаше,
Кад ти рука на мој ђердан бјеше,

И божју ми вјеру задаваше:
„Узећу те, преварит' те нећу.“
Сад си мене преварио, драги!
Бона тебе превртала мајка
Од Митрова до Ђурђева данка!
Драги си ми, не могу те клети.
На тебе је зелена долама,
До године земљица и трава!
На тебе је бијела сарука,
До године студена стијена!
Драги си ми, не могу те клети.
Не дочек'о Ђурђевога данка,
А мртва те целивала мајка!
Драги си ми, нећу више клети.

150.

Старац делија и Анђелија.

Јашикује момче и ђевојка
У најљепше доба од године,
Кад'но цапти зумбул и зерина,
Стар делија, и ш њим Анђелија.
Стар хоћаше љубит' Анђелију,
Стар хоћаше, ал' га неће Анђа,
Но му рече: „причекај ме, драги!
„Када умреш, да т' у чело љубим.“

151.

Солунски соко.

Соко сједи на Солуну граду,
Жуте му се ноге до кољена,
А злаћена крила до рамена,
А крвава до очију кљуна.
Питале га Солунке ђевојке:
„О Богу ти, сив зелен соколе!
„Ко је тебе ноге ожутио?
„Ко ли ти је позлатио крила?“
„Ко ли тебе окрвави кљуна?“
„Прођ'те ме се, Солунке ђевојке!
„Дворио сам добра господара,
„У њега су до три ћери биле:
„Једна ми је ноге ожутила,
„Друга ми је крила позлатила,
„А трећа ми окрвави кљуна.“

152.

Удовици погинуше гаће.

Вино пије Јово и Никола
На калдрми више Сарајева,
Ту налази Јања удовица
Питали је Јово и Никола:
„Јес' ли, Јањо, рано уранила?“
„Прођи ме се, Јово и Никола,
„Синоћ су ми гаће украдене:
„Да је с плота, није ни срамота,
„Него с крака, жалосна ми мајка!

„Кад сам била грдни сан заспала,
„Однесоше у пјану механу,
„Ту јарани гаће раскројише,
„И дуванске ћесе покројише,
„Не дотече мом' драгану Јову.
„Ту јарани порез учинише,
„Те и Јову ћесу направише
„Од дарака и од наставака,
„Од учкура и од учкурука."

153.

Јакшићева Мара.

Пошетала Јакшићева Мара
До дућана терзи баше Јова:
„Божја помоћ, терзи баша Јово!"
„Здраво била, Јакшићева Маро!"
„Дед ми скроји гаће сандалије!"
„Пружи, Маро, ноге низ ћефенке,
„Да узимам мјеру по терзијски."
Тада вели Јакшићева Мара:
„Ђецо моја, студено камење!
„Док бијаше Јакша у животу,
„Свак се мене с пута уклањаше,
„А сада се са мном пошаљују,
„И говоре, да им ноге пружам."

154.

Кујунџија Мато и материно злато.

Пошетало материно злато
До дућана терзи баше Јова:

„Божја помоћ, терзи баша Јово!“
„Здраво била, материно злато!“
„Измјери ми једну унчу злата.“
„Од' отоле, материно злато!
„Ја не мјерим на унчама злато,
„Но на оке и на литре равно:
„Ето тамо кујунџије Мата,
„Он на унче мјери и продава.“
Отол' оде материно злато
До дућана кујунџије Мата:
„Божја помоћ, кујунџија Мато!
„Измјери ми једну унчу злата.“
„Уљез' амо, материно злато!
„Да т' измјерим једну унчу злата.“
Тад уљезе материно злато,
За њом Мато затворио врата.
Љуби злато три бијела дана;
Кад четврти данак освануо,
Јошт да вели кујунџија Мато:
„Хајде злато, караће те мајка.“
Ал' му вели материно злато:
„Бог т' убио, кујунџија Мато!
„Ја не смијем милој мајци поћи,
„Кад је мене лице нагрђено,
„Црне су ми очи помућене,
„Русе су ми косе помршене.
„Дај ми, Мато, танану округу,
„Да завијем црне очи моје.“
Даде њојзи танану округу,
Зави очи, па у воду скочи,
За њом Мато у воду скочио.
Узе злато за бијелу руку,

Одведе је двору бијеломе,
И узе је себе за љубовцу,
Љубили се, не завадили се.

155.

Јеша удовица и Али беговица.

Овце чува Јеша удовица,
Испод двора бега Али бега,
Изгубила сјајно огледало,
Нашла јој га Али беговица.
Поручује Јеша чобаница:
„Чу ли мене, Али беговице!
„Ако мене не шљеш огледало,
„Бијела сам, набијелићу се,
„Румена сам, набакамићу се,
„И навућ' ћу сурму на обрве,
„Кара боју на сија солуфе,
„Опасаћу јашар еменију,
„Покрићу се Стамболском ча́птијом,
„Пошетаћу испод твога двора
„И премамит' Али бега твога.“
Поручује Али беговица:
„Немој, Јешо, по Богу сестрице!
„Даћу тебе и три огледала:
„Једно ново, а друго половно,
„Треће твоје, што ј' у мене било.“

156.

Мостарски диздар.

Собет чини Мостарски диздаре,
Вас је Мостар на собет сазвао.
А најпотле Зумбул удовицу.
Играше се игре свакојаке.
А најпотле Вука и Оваца *).
Абер дође Диздар агиници:
„Оженит' се ага диздар ага,
„Он узимље Зумбул удовицу.“
Фигањ чини диздар агиница,
Тјешиле је своје другарице:
„Муч', не вичи, диздар агинице!
„Теб' ће аго дибу сакројити.“
„Та му диба огњем сагорјела!“
Опет веле њојзи другарице:
„Теб' ће аго дукат нанизати.“
„Та му дукат вода однијела!“
Опет њојзи веле другарице:
„Муч', не вичи, диздар агинице!
„Теб' ће аго бисер нанизати.“
„Та му бисер огњем изгорио.“
Абер дође диздар агиници:
„Није ти се аго оженио:

*) Игра у Херцеговини, која овако бива: све женскиње, које се на сијелу нађу, овце су, а мушкиње су вуци, па стану једне према другијех. Један од мушкиња ускочи међу женскиње, и уграби једну, која му се најбоље допадне, па тако сви по реду, док женскиња траје, па онда започну пјевати свака са својим различите пјесне.

„Благо мене од сад' до вијека!
„Мој је Аго био, и бити ће."

157.

Оклад виле и ђевојке.

Кладила се вила и ђевојка:
Вила дава силновито благо,
А ђевојка са рамена главе,
Која ћ' прије уранит' на воду
И донијет' воде иза горе
И помести двора бијелога
И оплести дуге плетенице.
Има вила сивога сокола,
А ђевојка тицу ластавицу;
Ластавица сву ноћ препјевала,
Она буди сироту ђевојку:
„Устај горе, лијепа ђевојко!
„Да те не би вила преварила."
Устаде се лијепа ђевојка,
Па донесе воде иза горе,
Умила се и помела дворе,
И оплела дуге плетенице.
У то доба пребијела вила
И ђевојци добро јутро виче:
„Дај, ђевојко, русе главе твоје!"
А ђевојка вили проговара:
„Давај, вило, силновито благо,
„Ја сам прије воде донијела,
„Двор помела, косе очешљала."

Кад је вила чула и виђела,
Не даде јој силновито благо,
Но јој даде траве од помаме,
Којом мами момке нежењене.
Све ђевојка момке помамила,
Бира: овог хоћу, овог нећу,
Изабрала кога је љубила.

158.

Ага момче и Фата ђевојка.

Малка Фата, ама племенита,
Путе гради преко моје башче,
Воду носи са бунара мога:
„Да те могу уфатити, Фато!
„Б'јело бих ти лице обљубио,
„Црне бих ти очи попосао,
„Русе бих ти косе помрсио."
Он мислио, нико га не чује,
Слушала га малахна Фатима,
Па говори агу момку младу:
„Можеш, аго, ако ти је драго,
„Ал' у твоме двору, а не моме,
„Кад ме вјенчаш, љуби и обљуби,
„Ак' не вјенчаш, само ме пољуби,
„Да нас младе црна жеља мине."

159.

Узми ме, бити ћу и виша.

Ђена ти си, љепотице Ајко!
Љуб'о бих те, ама си малена.
Љуби, драги, бићу и голема:
Препелица малена је раста,
Па умори коња и јунака
И сокола на десници руци,
Камол' неће јаднога јунака!

160.

Болани Јово и тамбура.

На пољу се ал чадор вијаше,
Под њим Јово бола боловаше,
Више њега тамбура стајаше,
Болан Јово из траве говори:
„Тамбурице, моја дангубице!
„Коме ћу те оставити пусту!
„Да бих тебе оставио мајци,
„У мене је остарала мајка;
„Да бих тебе оставио секи.
„Сека ће се удат' за другога,
„Па ће други с тобом тамбурати.
„Мојој мајци ране вријеђати:
„Да бих тебе љуби оставио,
„Моја љуба млада и зелена,
„Она ће се удат' за другога,
„Па ће други с тобом тамбурати,
„Мојој мајци јаде задавати.

„Него ћу је са мном укопати,
„Кад ја трунем, нек и она труне.“

161.

Миловање снахе и ђевера.

Колико је гора божурова,
Ни тица је прелећет не може,
А данас је свати преиграше,
Сви сватови под жут бор падоше,
Ђевер снахом под жутом наранчом:
Под наранчом цвијет отпадаше,
Ђевојка га у ките кићаше,
Све сватове редом даровала.
Не дотече ручноме ђеверу,
На снаху се ђевер расрдио.
Вели њему лијепа ђевојка:
„О ђевере, мој златни прстене!
„Ја сам тебе љепшу оставила,
„Оставила моју јараницу,
„Од мене је и виша и љепша,
„И боље је рухо сакупила,
„И боље је књигу научила,
„И царев би ферман проучила
„И пашине двије бурунтије.“

162.

Хвала Али беговице.

Похвали се Али беговица,
Како јој је добар Али бего,

И како је пробудити неће,
Док не сване и не гране сунце:
Кад Али бег у џамију прође,
Да он учи турскога намаза,
Он покрива вјерну љубу своју.
Покрива је кумашли јорганом
А по глави срмали јаглуком;
Кад Али бег из џамије дође,
Он уљезе љуби у одају,
Па он буди вјерну своју љубу:
„Устан' срце, грануло је сунце,
„И наше је обасјало дворе."
Умива је ђулсијом водицом,
Утире је срмали јаглуком:
„Устај душо, вакат ће ти проћи."

163.

Небој се, узећу те.

Мој драгане, сија перчинлијо!
Мани перчин са бијела врата,
Не мами ме сваки час на врата,
Немам каде с тобом жуборкати,
У мене је огњевита мајка,
У двору ме три посла чекају:
На куђељи Мисирско повјесмо,
А на стану свилаче кошуље,
На ђерђеву платно Сарајевско,
А на њему игла од биљура,
А у игли свила из Мисира,

И сувише злато из Млетака:
Тебе, драги, свилене кошуље,
Мојој мајци Миспреко повјесмо,
Мене, драги, на ђерђеву платно.
У мене је огњевита мајка,
Избиће ме и окараће ме.
„Ако тебе и окара мајка,
„Ак' окара, ударит' те неће,
„Ак' удари, оћерати неће.
„Ак' оћера, бјежи мене, душо!
„Троја су ти отворена врата,
„А четврта дрва шимширова,
„Узећу те себе за љубовцу."

164.

Јашик снахе и заове.

Везак везла снаха и заова
На чардаку код бијеле куле;
Туд' пролазе до три челебије,
Снаха за'ви тихо говорила:
„Чудне ли су оне челебије!
„Да м' је ш њима поћцу преноћити
„Али љетни данак предانити,
„Ја бих дала бутум рухо моје,
„Којег нема у девет невјеста."
Заовица снахи проговара:
„Мучи, снахо, дуго јадна била!
„Да те чује братац Јован бего,
„Одма би ти одсјекао главу."

Оне мниду, нико их не чује,
Зачуо их беже Јован беже,
Па пригрну ћурка зеленога,
А под ћурком крије оштру ћорду,
Па ето га међ' њих у одају,
Па овако обје запитује:
„Која оно на кули бијаше,
„Те онако дивно говораше:
„ „Какове су оно челебије?
„ „Да м' је ш њима ноћцу преноћити
„ „Или љетни данак пре̏данити?“ “
Препаде се Јован беговица,
На њом се је ћемер потресао,
Под ћемером чедо проплакало,
Сека брату тихо говорила:
„Ја сам била, ја сам бесједила.“
Секи братац тихо говораше:
„Бе аферим, моја секо драга!
„Нит' си била, нит' си говорила,
„А ја знадем, ко је говорио,
„Платиће ми вактом и земаном.“

165.

Даша ђевојка и Јован бег.

Бег Јован бег безистене гради,
Он не гради, да у њима ћари,
Већ их гради, да ђевојке мами.
Све ђевојке редом премамио,
Ал' не може Дашу материну,

Да изађе на авлијнска врата,
Јер јој не да остарала мајка.
Али Даша мајке не слушаше,
Украде се од очију мајци,
Па потрча у безистен Јову;
Не зна Даша, што су момчад наша,
Ал' зна Јово соко тица сива.
Препелицу очим' уловио,
Објема је рукам' загрлио,
Дваш је пута у лице пољуби,
А под грло зубом угризнуо.
Циче Даша, забоље је љуто,
Па побјеже на трагове мајци,
Све јој каже, што је и како је.
Мајка ћерцу и бије и кара,
И овако стара проговара:
„Тако, шћерце, свакој цури било,
„Која своје не слушала мајке!"

166.

Драги драгој под пенџер.

Сву ноћ сјала сјајна мјесечина,
Обасјала зелену ливаду,
На ливади три коња госпоцка,
А на њима три господичића,
Међу собом били говорили:
„Чудне ноћи, чудне мјесечине!
„Да имамо близу ђевојака,
„Чудно л' би се ноћас наћосали."

Онда вели челебија Јово:
„Ја не жалим мрклој ноћи мрака,
„Ни мој коњиц мутној води газа,
„Када мене на ум пане драга."
То рекоше, коње потекоше;
Кад дођоше драгој под пенџере,
Зову драгу пјесном уз тамбуру:
„Драга моја, јеси ли заспала?
„Јеси л' мене мјесто оставила?"
Драга му се са пенџера јавља:
„Ја сам тебе мјесто оставила,
„По душека и полу јоргана,
„А јастук ти моја десна рука."

167.

Дава ђевојка и траве.

Ђевојка је у трави заспала,
Трава цури узе руменило,
А ђевојка трави зеленило.
Ђевојка је давом учинила,
Зелен' траву на суду позвала:
„Дај ми, траво, моје руменило."
А ђевојци трава одговара:
„Вратићу ти твоје руменило,
„Кад ми вратиш моје зеленило."
Ту се сташе, те се повратише,
Пред кадијом те се посестрише.

168.

Ајкуна и тамбура.

Ајкуна се подилберерила,
Из сандука рухо продавала.
Побачала везак и кућељу,
А узела чибук и тамбуру,
Чибук пије, уз тамбуру бије,
Уз тамбуру танко попијева:
„О тамбуро, о дангубо моја:
„Издангубих дане и године,
„Дангубио, ко те јеградио!“

169.

Мујо и ускошена Фата.

Подранила на водицу Фата,
За њом Мујо ситно цуцукаше:
„Је с' ли, Фате, рано уранила *)?“
„Јесам, Мујо, кад м' је било драго!“
„Немој тако, кајала се, Фато!“
„А ја нећу ни хајати, Мујо!
„Доста има горе несјечене
„И јунака млада нежењена,
„Узимаћу, кога ми је драго.“

---

*) Свуда по Херцеговачкијем крајевима, кад се састану, мјесто да се упитају: како си? реку: јеси л' уранио? а како си ти?

170.

Ђевојка каква момка жели?

Бога моли љепота ђевојка:
„Дај ми, Боже, лијепа јунака,
„Црна брка а ханџали ока,
„Дуг' перчина а дебела врата,
„Кој не пије вина ни дувана,
„Већ шећерли кафу из филџана,
„Кафу пије, грохотом се смије,
„Моја душа с њег'вом грохотала!"

171.

Син благосиље ружно мајку.

О Мехмеде, жив не био мајци!
Оклен тебе толико јабука?
То су тебе све ђевојке дале,
А највише куја Дудијана:
„Немој, мајко, Дудију ми клети,
„Дудија ће тебе снаха бити,
„Теби снаха, а мени љубовца."
А Мехмеду мајка говорила:
„Ела сине, хаирли ти било!"
„И ти, мајко, дуго живовала,
„Од четвртка до понеђелника!"

172.

Хоџа и Хасан агиница.

Сви мунари лумам' окићени,
Да речемо: чија је најљепша?

Нај̂љепша је царева мунара,
На њој учи хоџа Алил хоџа,
У руци му теспи од мерџана.
Гледала га Хасан агиница
Са пенџера од бијеле куле,
У руци јој кита феслиђана
И четири струка ценџефила,
Па дозивље хоџу Алил хоџу:
„О Богу ти, хоџа Алил хоџа!
„Дај ти мене теспи од мерџана,
„Ја ћу тебе киту феслиђана
„И четири струка ценџефила.“
Она мниде, нико је не чује,
Зачуо је ага Хасан ага:
Хасан ага под кулом сједаше,
Па пригрну ћурка зеленога,
А под ћурак узимаше ћорду,
Ето ти га у бијелу кулу,
Па удара вјереницу љубу,
По живу је срцу ударио,
На ножу јој износио сина,
Мртва када у одаји паде.

173.

Ђевојка и три момка.

Поред текла Сава и Морава,
Сава ваља дрвље и камење,
А Морава лађе од мерџана,
А у њојзи до три одпђара:

Једно ми је момче Биоградче,
А друго је момче Сарајевче,
А треће је момче Херцеговче.
Гледала их лијепа ђевојка,
Гледала их, па Бога молила,
Да јој Бог да весло од биљура,
Да уфати весло од мерџана
И у њојзи до три одиђара.
Моли Бога, и умолила га:
Бог јој даде весло од биљура
И у њојзи до три одиђара.
Сама собом говорила млада:
„Што ће мене момче Херцеговче,
„Кад' ми може бити Сарајевче?
„А што ће ми момче Сарајевче,
„Кад ми може бити Биоградче?“

174.

Док сам млада, драга сам.

Ђевојка сам, кумаш на продају,
Док сам кумаш, свакоме сам драга,
Кад остарам, нијесам никоме,
Већ драгану за невољу љуту.

175.

Кривоклетна ђевојка.

Ђевојка се криво братом клела:
„Жив' ми братац, никад с' удат' нећу:

„Ако бих се почем и удала,
„Жив ми братац, на коња му нећу:
„Ако бих му почем узјахала,
„Жив ми братац, сјахати му нећу;
„Ако бих му почем и сјахала,
„А ако ме силом сајахаше,
„Жив ми братац, у дворе му нећу;
„Ако ли ме силом уведоше,
„Жив ми братац, вјенчати ме неће;
„Ако би ме под силом вјенчали,
„Жив ми братац, с драгим лећи нећу,
„Ако лежем, загрлит' га нећу;
„Ако бих га почем загрлила,
„Жив ми братац, пољубит' га нећу;
„Ако бих се и ту преварила,
„Жив ми братац, ја нијесам крива,
„Него мајка, која ме замакла.“

176.

Ђевојка од седамдесет и седам година.

Ђевојка је мало ђевовала:
Седамдесет и седам година,
Седам пута на ћабу ходила,
Кад ли с ћабе нешто проговара:
„О ђевојко, ти се не удала,
„Док у мору риба пропјевала,
„А по путу ницало босиље,
„По горици зановет цапћела!“
Ђевојка се љуто расрдила,

Стаде клети, у кам затуцати:
„Ћабо кућо, ти се разорила,
„По врху те машина спопала,
„По сриједи бршган опасао,
„А по дну те миши оглодали,
„Што ме прокле и срећу изгуби!“

177.

Ко испроси, нека дома носи.

Телал виче по чаршији граду:
„Когођ проси, нека дома носи,
„Нек се фали по механу граду:
„Имам драгу не много далеко,
„Ја је љубим, кадгођ ми је драго.“
То зачула цура на пенџеру,
Па оваку ријеч проговара:
„Црна ми га земља пољубила!
„Чему лаже? што право не каже?
„Љубио ме, и обљубио ме,
„Превари ме, ударила га муња!
„Јер ми рече: вјенчаћу те, душо!
„Па он другу привјенчао за се.“

178.

Милостива драга.

Добро ти је рано уранити
И милом се Богу помолити,
Дворе помест', воде донијети,

На водицу цвијет оставити.
Кад ми драги на водицу дође,
Нека драги румен цвијет нађе,
И да рече, кад га помирише:
„Овђе ми је долазила драга,
„И мене је цвијет оставила.“

179.

Јадиковање за телетом.

У Мостару теле погинуло,
Вас се Мостар за њим ојадио.
Да је за чим, не бих ни жалио,
Но за теле, жалосна им мајка!
Све се бабе у црно завиле,
А ђевојке ђерђефе бациле,
А тежаци рало и мотику,
Дућанције дућан затворише,
Домаћице у црн лонац варе,
Попадије црну кафу варе.

180.

Зло цуљање Риста беговице.

У Мостару у очи божића
Заметнули троје саланџаке,
Љуљало се мало и велико,
Љуљала се Ристовица млада.
Љуљало је дијете Јоване.
Јошт да вели бего Ристан бего:

„Лак' полако, дијете Јоване!
„Лак' полако, не ломи бадема,
„Моја љуба ништа и не једе
„Но погаче и сува бадема;
„И не дере ништа до кадифе.“
Љубовца га нехће послушати,
Но Јовану с цуљке одговара:
„Љуљај боље, дијете Јоване!“
Кад то чуо бего Риста бего,
Он извади ноже оковане,
Те је своју љубу ударио,
На двије је поле пресјекао.

181.

Перо Водовић.

Пошетала пребијела вила,
Испод двора Пера Водовића,
Она зове по имену Пера:
„О младићу, Перо Водовићу!
„Што обљуби вјерену ђевојку?
„Јали бјежи, ал' се жени ш њоме.“
Али Перо вили проговара:
„Луда ли си, пребијела вило!
„Да сам сваку дома доводио,
„Три бих села до сад населио.“

182.

Зет Перо, јаја и тава.

У Шарића изгорјела тава,
Зету Перу пригајући јаја,
Ма се њима више додијало,
Па су зету тако бесједили:
„Зете Перо, не долази често,
„Е је нама нестануло спензе,
„На сриједи прогорјела тава,
„Пригајућ' ти сваки данак јаја."

183.

Благослов у клетву.

Ђевојка се у водици купље,
Привуче се момче Емшерија,
Украде јој гаће и кошуљу,
За њим јадна гола пристајала:
„Богом брате, момче Емшерија;
„Поврати ми гаће и кошуљу.
„Дај кошуљу, ак' и нећеш гаћа."
„Богме не дам гаће ни кошуљу."
Ђевојка га љуто кунијаше:
„Црн ти образ к'а на гори сунце,
„Тамница ти моја њедра била,
„Синџир алке моје б'јеле руке,
„А ханџари моји ситни зуби,
„Моје очи из неба стријеле,
„Родила ти бјелица шеница,

„А бијеле хиљадиле овце,
„Све ти краве поље заглушиле!“
То зачула Емшерина мајка:
„Ко то куне мога мила сина,
„До године моја снаха била
„А до друге и сина родила,
„А до треће хаџиница била!“

184.

Бува и ђевојка.

Гле невоље, чудна сијасета!
Скочи бува цури у њедрима,
Завади се бува и ђевојка,
Гони млада буву по њедарца,
И кроз њену везену кошуљу,
Гонила је, па је говорила:
„Црни враже, шта ћеш у њедрима?
„Да те могу млада уфатити,
„Живу бих те на мијех одрла,
„Те би тебе ћурчијама дала,
„Нек се с тобом ћурци постављају?“

185.

Утече Ђугумова млада.

Еда Бога и букова лада!
Ђе утече Ђугумова млада,
За њом трчи Ђугум ђувегија:
„Поврати се, моја душо драга!

„Даћу тебе три товара блага.“
„На што ћу се јадна повратити?
„На свекрву једну Црногорку?
„На свекрву једну рсузицу?
„На ђевере женске страшивице?“

186.

Смрт с јашиковања

Хасан ага вјерну љубу кара:
„Вјерна љуби, шинула те гуја!
„Што ће тебе глава на пенџеру,
„Што л’ крмали руке низ пармаке?
„Видио те цареви делија,
„За те дава три товара блага
„И алата од сувога злата.“
Хасан аги љуба проговара:
„Што нијеси мене препродао?
„И узео три товара блага,
„И алати од сувога злата?
Кад то чуо ага Хасан ага,
На каду се љуто разљутио,
Па извади сребрна ханџара,
По живу је срцу ударио,
И на ханџар износио сина.

187.

Болест Будимке ђевојке.

Хасан ага, не газ’ винограда!
Ни утири земљу око лоза,

Нема лада око винограда.
Ено лада око Будим' града,
Ђе болује Будимка ђевојка;
Кад ми јекне, вас ми Будим звекне,
Кад уздане, вас Будим устане.
Да сам дрвце, пукло би ми срце,
Да сам камен, растопио би се.

188.

Еј лијепи Биограде!

Биограде, мали Цариграде!
Док бијаше, лијеп ти бијаше,
Кроз тебе се проћи не могаше
Од дућана и од баздрђана,
Од ђошака и од мушабака,
Од момака б'јелијех замбака,
Од ђевојак руменијех ружа.

189.

И ја ћу се ако Бог да оженити.

Драг се драгој на рамо наслоња,
А ја јадан ни на кога немам,
Веће главом на зелену траву.
Ако Бог да и срећа од Бога,
Ја ћу себе добавити драгу,
И ја ћу се мојој наслонити
И панути на криоце главом;
Метнућу јој руке у њедарца,
Пољубит' је међу очи црне.

190.

Јарани жале Јова.

Разбоље се дућанџија Јово,
Питали га сви редом јарани:
„О наш Јово, ђе ћеш боловати,
„У Марину двору бијеломе,
„На Марину меканоме крилу?“
„Боловати, умријети нећу,
„Него Мари јаде задавати.
„Говорићу: умријех ти, Маро!
„Мара ће се одма препанути:
„Не умири, моје миловање!
„Па ће мене пољубити, Јова,
„Понуде ми сваке донијети:
„С мора воћа, смокве из Мостара,
„И јабуку зубом нагрижену.“

191.

Ђевојка куне своје очи.

Ђевојка је црне очи клела:
„Црне очи, Бог вас не убио!
„Све виђосте, данас не виђосте.
„Ђе Морава пронесе јавора,
„У гранам јој кује кујунџија,
„Кујунџија Витковића Симо,
„А у стаблу везиљица везе,
„Везиљица Зотовића Анђа.
„Говори јој Витковића Симо:

„ „Чу ли мене, везиљица Анђе!
„ „Спремићу ти Мисирско повјесмо,
„ „Да ми предеш гаће и кошуљу,
„ „Што ти, Анђе, од више претече,
„ „Начини ми девет бошчалука,
„ „А што тебе од више претече,
„ „Купи рухо, драга душо моја!“ “
„Одговара Зотовића Анђа:
„ „Чу ли мене, Витковића Симо!
„ „Спремићу ти пару царевицу,
„ „Да направиш брда и брдила,
„ „И остало све, што треба стану,
„ „А што тебе од паре претече,
„ „Начини ми пуца низ њедарца,
„ „Да не може зрно проса проћи,
„ „А некмоли од јунака рука,
„ „А што тебе од паре претече,
„ „Сакуј себе токе на прсима.“ “

192.

Миловање Јова и Јоване.

Овце чува Јово и Јована
По вијару лугу зеленоме,
Јово њојзи трли дибу шије,
Она њему свилене рукаве,
Уз рукаве сваке гране везе
И високе мечит' и мунаре,
Јошт да вели Јово момче младо:
„Душо Јове, испод грла крвце!

„Ти отиди старом пландовишту,
„Па погледај шехер Сарајеву,
„Пландују ли Сарајевске овце
„А за њима Сарајке ђевојке,
„И плету ли русе плетенице,
„И у њима златне маџарије?“
Она пође старом пландовишту,
Те погледа шехер Сарајеву,
Кад пландују Сарајевске овце,
И за њима Сарајке ђевојке,
Оне плету русе плетенице,
И ките их жутим маџаријам.
Па отиде, те Јовану каже;
Јово њојзи лијеп бакшиш дава.
Дарова јој свилену мараму,
У марами злаћену јабуку,
А на руци бурму позлаћену.

193.

Све је добро, ма ђевојка најбоље.

Турци веле: тарана је рана,
А сва раја: купус и сланина,
Старци веле: изобила вино,
Старе бабе: није, но ракија,
А удовци: овновина месо,
Удовице: кајмак и цицвара,
А хајдуци: са ражња пециво,
Млади момци: није, но ђевојка:
Тарана се од тијеста гради,

Крмак свиња а зеље је трава,
Ђеду вино заврти мождане,
А ракија бабу у помаму,
Испод коже није здраво месо,
А пожиже кајмак и цицвара,
Ништа слађе нема до ђевојке,
То је право за јунака месо.

194.

Конини јади.

Кона кону преко воде звала:
„Коно моја! да ти јаде кажем:
„Погибе ми јаглук из сандука,
„Познадох га у Ахмета твога,
„Исках му га, да га видим, коно!
„Не даде га мене ни виђети,
„Већ га сави те у њедра метну,
„Дала му га Божја отпадница,
„Моја шћерца а његова драга.“

195.

Ибро и два сокола.

Два сокола Босну прелећеше,
Преко Босне на Херцеговину,
И падоше на Иброве дворе.
Излазио Бисерлија Ибро,
Те он пита два сокола сива:
„О Богу ви, два сокола млада!

„Нијесте ли од Херцеговине?
„Виђосте ли моју драгуницу?
„Цапти ли јој хатмер и гаранфил?
„Бере ли га моја драгуница?
„Гледа ли је Мујо потурица?“
Веле њему два сокола сива:
„О Богу нам, Бисерлија Ибро!
„Ми смо јутрос од Херцеговине,
„Виђосмо ти твоју драгуницу,
„Цапти њојзи хатмер и гаранфил.
„Бере ти га драгуница Ајка,
„А гледа је потурица Мујо,
„Јашикују од зрака до мрака,
„Да им не зна ни отац ни мајка.“

196.

Миловање Јова и Марије.

Бег Јован бег! кад ћеш на Дољане,
Да ја знадем, кад ћеш на Дољане,
Ја бих млада сандук продавала,
Те бих тебе коња куповала,
И мој нови чеиз продавала,
Те бих тебе токе саковала,
Ја бих млада сетлу продавала,
Те бих тебе дуван куповала.
Мниде Мара, узеће је Јово,
Би Јован бег, ал' му не да мајка,
Но му вели јутром и вечером:
„Прођ' се, Јово, плавкиње ђевојке,

„Ја ћу тебе љепшу испросити,
„Од бољега соја и племена,
„А и љепшу и вишу од Маре.“
„Нећу, мајко, живота ми твога!
„Нећу друге него моје Маре,
„Али ш њоме али земљом црном,
„Јер смо једно другом вјеру дали,
„Да с’ нећемо живи раставити,
„Па је јазук вјеру погазити.“

197.

Реци, није ми жао.

„Стан’, ђевојко, нешто бих ти рек’о,
„Рек’о бих ти, жао ће ти бити.“
„Реци драги! нећу ни хајати.“
„Драга моја, хоћу т’ умријети.“
„Каж’ драгане, ђе ће т’ укопати?“
„Драга моја, у њедарца твоја.“
„Јок драгане, њеси угодио,
„Њесу моја њедра за мезара,
„Већ су моја њедра за бећара,
„Који нема оца ни матере,
„Нити има браде ни бркова,
„Нити брата за ручна ђевера,
„Ни снашице, мени јетрвице,
„Ни сестрице, мени заовице.“

198.

Клетвени зли дарови.

Драг се драгој на водици фали:
„Моја драга, мене жени мајка."
„Нек те жени, жељела те мајка,
„Тебе мајка, а ти ђевојака.
„Хоћеш ли ме звати на весеље?
„Дивне ћу ти даре донијети:
„Свекру бабу свилену кошуљу,
„Свиле му се кости од болести!
„Свекрвици свилену округу,
„Свила јој се око грла гуја!
„Тебе, драги, два црна јаглука
„Од црнога танка бурунџука,
„Да у јаду бројиш црне дане."

199.

Не да се Ибру ђевојка.

Драг драгићу, Ибро Фетагићу!
Не да ти се открити ђевојка,
Док не види у двору дарове:
Бабу чоху, мајци хантерију,
На ђевојку два ката хаљина,
А два ката од сувога злата,
А два брата два свилена паса,
Двије секе два туНофесића.

200.

Јади Копчић алајбега.

Жалост чини Копчић алајбего,
Е је њему преминула љуба,
Остало му троје сирочади:
Мала Фата дванаест година,
Але братац од седам година,
Треће лудо од по годинице.
Ето бегу и више жалости,
Слушајући писку и плакање
Луде ђеце за својом матером.
Најтеже му оно лудо било
У бешици без мајчине ране;
Шикао је Копчић алајбего,
Шикао је и ушикао је.
А Фатиму тјеше другарице:
„Не бој нам се, Фате другарице!
„Ако ти је преминула мајка,
„Тебе ћ' искат' од Босне везире
„За својега сина Усеина.
Ал' се дјете утјешит' не може,
Тјешио је остарали бабо:
„Не плач', ћерце, моје чисто злато!
„Ако ти је преминула мајка,
„Ано ти је бабо остануо,
„Љубиће те боље него мајка,
„Даваћу ти свакоје понуде
„А кројити дибе и кадифе,
„Дивна ћу те научити веза,

„Дано везеш по свилену платну,
„На чардаку, на меку душеку.“

201.

Нико и Јаудова љуба.

Порасла је граница чемина
У Јауда повише комина,
Оно није граница чемина,
Нег' је оно Јаудова љуба.
Ту долази челебија Нико,
Он ми њојзи Божју помоћ виче:
„Бог помог'о, Јаудова вило!“
„Здраво био челебија Нико!
„До године драгу добавио,
„А до друге и сина стекао!“

202.

Снаха и Омеровица.

Кучка лаје Омерова мајка
Са пенџера од бијеле куле,
Зове мајка своју снаху драгу:
„Врат' се натраг, моја мила снашо!
„Скројићу ти тамбар од клашања,
„А купити ђердан од ораха
„И шарено од драгуље јуне.“
Јошт јој виче Омер испод стране:
„Не враћај се, моја љуби драга!
„Што ће тебе тамбар од клашања,

„Што ли ће ти ђердан од ораха
„И шарено јуне од драгуље,
„Кад нијесмо једно другом' драго?“

203.

Стана и Долибаша Перо.

Дивне ти су на маслини гране,
Јошт је љепша Лобашева Стане,
Смамила би под небо облаке,
Камол' не би по земљи јунаке.
Све је момке помамила мамом,
А највише Долибашу Пера.
Мамио се, те се помамио,
У помами чудо починио,
У ноћи се Стане добавио,
Љубио је и омиловао.
На погледну мјесту угризао,
Два јој зуба у грло угнао,
А на образ рану начинио.
Када јутру о зорици било,
Долибаша муках преболио,
А Стану је за се привјенчао.

204.

Мјесец и тамничар.

Засјајала мјесечина сјајна
На вратима од тамнице тавне,
Из тавнице сужањ проговара:

„Сјај, мјесече, јуначки путниче!
„По тебе сам доста путовао
„А јаднијех мајак објадио.
„А љубовце у црно завио,
„А сестрице браћом раставио:
„Сад се јесам јадан осужњио.
„Да би ђегођ ни по јада мога,
„Но у зета од Удбиње краља,
„У краљице, у моје сестрице;
„Моја ми се сеја узнијела,
„Што је краљу на руци преспала.“

205.

Ђевојка и сунце.

Ђевојка је говорила сунцу:
„Пођи с Богом, моје сунце жарко!
„Поздрави ми на далеко драго,
„Да ми пошље бијеле клобуке
„За овога љета премаљећа.
„Љето прође, црна зима дође,
„Не дође ми од драгог' клобука,
„Ни на њему шиткова кордуна.“

III.

ПОСКОЧНИЦЕ.

206.

Препирка у љубави.

Порасла је Јелика,
Покрај пута велика;
То не била Јелика,
Већ ђевојка лијепа,
С момчетом се преклада:
„Мор' ми стаде на ногу!
„Мор' нијесам здравља ми,
„Већ на чизму црвену;
„Дођ' довече на конак,
„Бисер ми се просуо,
„Да поможеш купити
„И у ките китити;
„Сјутра ћемо у коло,
„Не фатај се до мене,
„Јер су жене врагови,
„Међу собом збориће:
„ „Која ј'оно љубљена?
„ „Која ј' оно грљена?" "
„Мор нијесмо здравља ми,

„Него синоћ и јутрос,
„А сад ћемо за сјутра.“

207.

Хоћу, Богме нећеш.

Момче мами ђевојку
На румену јабуку,
Измами је на чардак
Па јој разви жут кавад.
Стаде момче љубити,
А ђевојка молити:
„Прођ', се момче, грљења,
„И мојега кавада.
„Њеси ми га купов'о,
„Ни зањ паре бројио,
„Мој је братац терзија,
„Скројио ми жут кавад,
„Моја мати везиља,
„Навезла ми жут кавад.
„Не смијеш ме љубити,
„Ни мој кавад дерати,
„Док је мајка у дворе,
„А браћа ми на путу.“
Зато момче не хаје,
Подера јој жут кавад,
Огрли је, обљуби.

208.

Боли је млад но стар.

Бумбул поје у дубрави, чула сам га ја,
Да стар љуби много боље него млади два.
Зачула га чобаница искрај оваца:
„Бре не лажи, мој бумбуле, чуј, што велу ја:
„Боље ваља и по млада него старца два."
А зачу га удовица иза планине:
„Бре не лажи, мој бумбуле, са врх дубине!
„Толико ти Бог помог'о и данашњи дан,
„Толик' могу и три старца као један млад."
Зачула га стара бака, па се заплака:
„Богме неће ни сто старац као момак млад."

209.

Чија је оно ђевојка? Моја је.

Чија је оно ђевојка,
Што рано рани на воду?
Спуштила фесак на чело,
А русе косе на јеро,
У башчи цвјеће пољева,
А бере руже и цмиље,
Ружицу меће у њедра,
А цмиље свија у киту.
Оно је моја ђевојка,
Цмиље ће мене дароват',
А ружу метнут' у њедра,
Мирисат' мене и њојзи.

210.

Ђевојка куне коња а коњ њу.

О јабуко зеленико!
Диван ти си род родила!
На три гране три јабуке,
На четвртој соко сједи,
Те он гледа низ до поље,
Ђе Јован бег коња кује,
Коњ се маче, те утече
Кроз ковиље у босиље,
Ђевојка га кунијаше:
„Давор коњу, пуст остао!“
„Не кун' мене, ђевојчице!
„Никад среће не имала!
„Ако ли је и имала,
„Никад сина не родила!
„Ако ли га и родила,
„На војску га не спремила!
„Ако ли га и спремила,
„Са војске га не шчекала!
„Већ чекала пуста коња.
„Пуста коња и хаљине!“

211.

Моја је оно у колу.

Под оном гором зеленом,
А под највишом планином
Мало се село виђаше,
У селу коло играше,

У колу моја ђевојка,
Пуштила ћаму до земље
А русу косу до бедре,
А бијел ђердан до паса,
Гледа је момче са града,
На њу се баца јабуком:
„Ђевојко, море ђевојко!
„Одигни ћаму од земље,
„А русу косу од бедре,
„А дробан бисер од паса.“
А она млада говори:
„Мала ти фала, јуначе!
„У мене браћа терзије,
„Мене ће дибу скројити,
„У мене секе низиље,
„Мене ће бисер низати,
„А стара мајка љубљива,
„Те ми је косу згојила,
„Оплет’ ми косу на фесу,
„Бојали солуф низ образ.“

212.

Завађа бабе и ђеда.

Што се оно доље чује, штоно њуњори?
Завади се баба и ђед, неће да зборе,
Баба ђеда у прољеће на мегдан зове,
А ђед бабу опет зове чак о јесени,
Док наступи ново вино и овновина
И погача поквасница и медовина.

213.

Ђевојка преварила старца.

Прођох двора перивоја,
Прођох двора и другога,
На трећег' ме коњ нанесе,
Ђе ђевојка кућу мете:
Метлица јој од босјока,
Руке су јој од бисера,
Косе су јој суво злато,
Лице јој је сунце жарко:
„Бог на помоћ, ђевојчице!
„Што ти метеш перјем дворе?
„И у двору воду носиш?
„Имаш девет невјестица
„Као девет пауница,
„Имаш девет миле браће
„Као девет паунова;
„Узми мене ђевојчице!
„У мене, су перјен' двори,
„Слуге ће ти воду носит',
„За'ве ће ти кућу мести."
Ал' му вели ђевојчица:
„Од отоле стар на коњу!
„Волим моју браћу служит',
„Мојих девет невјестица,
„Но за тобом старца поћи.
„Дај ми твога врана коња,
„Да му дадем ситне зоби,
„И напојим ладне воде."
Ту се старац преварио,

Па јој даде врана коња,
Не дава му ситне зоби,
Нит' га поји ладном водом,
Но г' уфати за дизгене,
Па се врже на коњица,
Те побјеже к милој браћи.
За њом старац пристајаше:
„Дај, ђевојко, коња мога!
„Даћу тебе златни ђердан,
„И даћу ти свилен кавад."
С коња цура говорила:
„Браћа су ми кујунџије
„А сестрице везиљице,
„Не дам тебе врана коња."

214.

Разговор вранијех коња.

Играли се врани коњи.
Међу собом говорили:
„Ради бисмо путовати
„И Дунаво пребродити."
Други коњиц проговара:
„Дубока је Дунав вода,
„Синоћ момка занијела:
„Да ј' у момка своја мајка,
„За дан би му гласе чула
„А за други разазнала,
„А за трећи на гроб дошла;
„Већ у момка туђа мајка,

„За годину гласе чула,
„А за другу разазнала,
„А за трећу на гроб дошла.
„Кад по гробу ђетељина,
„По њој пасу паунови.“

215.

Шта желе дилбери?

Бисер пасли паунови,
Чувала их ђевојчица,
На ђевојци кошуљица,
Врх кошуље доламица,
На глави јој окружица,
На ногама папучице,
Цв'јећем косе наресила,
Пао ђердан по прсима.
Гледала је три дилбера,
Један другом' говорио:
„Радиј' бих је пољубити
„Веће на Босни везир бити.“
Други дилбер проговара:
„А јадно ти то везирство!
„Радиј' бих је пољубити
„Него с царем вечерати.“
Трећи дилбер проговара:
„А јадна ти та вечера!
„Волиј' бих је пољубити
„Него царство задобити.“

216.

Дођи к мене, драгане.

Пуни ми, пуни, ладане!
Дођи ми, дођи, драгане,
У моју башчу зелену,
Под моју ружу румену.
Везем ти златну мараму,
Приспјеће теби Божићу,
Носи је и поноси се.
Спомен' се твоје драгане.

217.

Што ти је то за њедра?

Ој ђевојко дилберико!
Убило те зло велико!
Шта ти расте у њедрима?
Ал' су дуње ал' турунџе?
Ал' су с мора претукале?
„Од' отоле, младо момче!
„Нит' су дуње ни турунџе,
„Нити с мора претукале.
„Него расту два голуба;
„Један мучи, други гучи:
„ „Ко ме такне ал' помакне,
„ „Кљуном ћу му избит' очи
„ „А ногама обрвице.“ “

218.

Ништа боље од млада момка.

Пофали се жути лемун крај мора:
„Данас нема ништа љепше од мене.“
То зачула жута дуња, наранча:
„Мала фала, жути лемун крај мора!
„Данас нема ништа љепше од мене.“
То зачула зеленика јабука:
„Мала фала, жута дуњо, наранчо!
„Данас нема ништа љепше од мене.“
То зачула некошена ливада:
„Мала фала, зеленико јабуко!
„Данас нема ништа љепше од мене.“
То зачула непрошена ђевојка:
„Мала фала, некошена ливадо!
„Данас нема ништа љепше од мене.“
То зачуо млади јунак нежењен,
Па овако смијући се говори:
„Мала фала, све поредом љепоте!
„Лимуна ћу испијати,
„А наранчу мирисати,
„А јабуку изгрискати,
„А ливаду покосити,
„А ђевојку обљубити.“

219.

Нећу, мајко, старца.

Обасјао сјајан мјесец као био дан,
Према њему старо Јеро као труо пањ,

Вели мене моја мати, да ме њему да;
Бог му дао дуге јаде, а што ћу му ја?
Сломићу му старе ноге, да ме не стиза,
А сломити црне руке, да ме не грли,
Побићу му крње зубе, да ме не гризка,
А избити шиљком очи, да ме не гледа,
Скуваћу му автовину, да се наједе,
Стераћу му коприв јастук, да се наспава,
А покрити трнов јорган, да се утопли.

220.

Невољни муж.

Пошетах млада на пазар,
И купих драга за динар,
Купила му стариђ проса,
Стариђ проса, други овса,
Послах драгог у млин мљети,
И чеках га до неђеље,
Ма га не би ни до друге:
Чеках њега и до треће,
Не би Јера ни до треће;
Тада узех куђелицу,
Сусретох га уз улицу:
„Камо, Јеро, твоје мливо?"
„Мливо су ми миш' изјели,
„У браду ми гњездо вили."
Узех њега у наручје,
Па га ставих на сред куће,
Дође кока, укљуну га:
„Иш отоле, пуст' остала!

„Није ово зрнце проса
„Него брада мога Јера."
Па га метнух на полицу,
Дође мачка, заганчи га:
„Пис отоле, пуст' остала!
„Није ово печа ларда *)
„Него мога Јера брада."
Па га метнух на врх куће,
Дође ор'о, однесе га:
„Иш отоле, орлетино!
„Није ово јагњетина
„Него моја мужетина."

221.

Краљ и љуби Павлова.

Чиј' су оно двори најљепши?
У кога љуба најљепша?
У Павла двори најбољи,
У Павла љуби најљепша;
Ту има дођи млад краље,
С младијем Павлом вечерат',
А с младом Маром ноћеват'.
Павле ми Мари говори:
„Чу ли ме, Маро госпођо!
„Узоч' се дивна родила,
„У моме двору довела,
„Моја се љуби назвала,
„Јер има дођи млад краље,

*) Печа ларда т. ј. комад сланине.

„Са мном ће Павлом вечерат',
„С тобом ће ноћцу ноћеват'."
А Мара Павлу говори:
„Не бој се, Павле госпару!
„Ак' сам се љепа родила,
„Мудра сам сјета учила,
„Како ћу краља дочекат'."
Ушета млада у дворе,
Па посла слугу пред дворе.
Ево ти иде млад краље,
Слуге га љепо шчекаше.
Вели им краље: добар дан!
Веле му слуге: да си здрав!
„Ђе вам је Маре госпођа?"
„Ево је нама у дворе,
„Госпоцке справља вечере."
Ушета краље у дворе,
А пред њим Маре ишета,
И носи чедо на руци,
Те краљу Мара говори:
„Добро нам дош'о, млад краље!
„Колико сам те жуђела,
„Тол'ко те срећа нањела,
„Синоћ сам чедо родила,
„Хоћеш ме, краље, кумити?"
Млад краље Мари говори:
„Чу ли ме, Маре госпођо!
„Њесам те дош'о кумити,
„Но сам те дош'о љубити."
А краљу Мара говори:
„Зато што с' дош'о мене љубити,
„Ти ћеш ме данас кумити."

222.

Шеќер Кајна и три јашика.

Пошетала шеќер Кајна Шехова,
По терќији, по авлији Шеховој,
На њојзи је бурунџукли кошуља,
По кошуљи трли диба до земље,
На ногам' јој срм седефли налуне,
По налунам' сандуфдефле пануле,
Гледала је три јашика с царине,
Међу собом говорили и рекли:
„Дивна ли је шеќер Кајна Шехова,
„Шехер Кајни нема пара до цара,
„Благо оном', који ће је грлити,
„А најсретњи, ко ће Кајну љубити."

223.

Залуду ли се јадна удадох!

Узрасла је Јер јелика листа велика,
На њу сједи шарен тица пера шарена.
За листак се заклањала од зла времена,
Као снаха за ђевером од худа војна,
Ђеверу се поплакала: „није за мене,
„Кој' преспава зимну ноќцу, не окрене се,
„А пресједи љетни данак, не насмије се;
„Окрени се, обрни се, студен камене!
„Загрли ме, пољуби ме, Бог те убио!
„А он мене преко брка, а расрди се:
„ „Лези доље, улегла се, зла ти година!
„ „Ето тебе миле мајке, пољубиће те,

„ „Ето тебе Ђурђев' данка, огријаће те.“ “
Наљути се, расрди се, у род утече,
Сусрете је мили ђевер, с војске иђаше:
„Врат' се натраг, мила снахо, караћу га ја.“
„Богме нећу, мој ђевере, нек се кара сам.“

224.

Помете бура све.

Пува бура на Радула,
Те помела два Радула,
И два ђеда без обједа,
Двије бабе без вечере,
И два мужа ка' два спужа,
И Милицу килавицу,
И Марицу скитачицу,
И удовца без покровца.

225.

Маре добре душе.

На Ситници, на водици
    Бор се зелени!
Што је младо и зелено,
    То заједно спи;
Али Јово младо момче
    Нема јадан с ким,
То виђела млада Мара,
    Она пође ш њим.

226.

Муч', платиһу ти штету.

Скочи Јово у цардин, *)
Сломи Мари русмарин,
Јово Мари говори:
„Не буди ти, Маре, ж'о!
„Кад ми роди мој цардин,
„Вратиһу ти русмарин,
„За јабуку даһу три
„А за дуњу три дуње,
„За наранчу даһу три."

227.

Доста за мало.

Оде Јово пут кашһела,
За два грозда мушкаһела,
За чашицу рузулина,
За кошичиһ бешкотина;
Купи Мари коларина,
Да не љуби гола врата,
Него Мару пуну злата.

228.

Сад ти је ласно.

Тамо доље преко мора,
Ту ми расте златни бисер,
И озлико свако цвјеһе,

*) Башча.

Ту пролази младо момче,
И утрже румен цвијет,
Окрену се пут истока:
„Моја драга вјеренице!
„Ти си плава, ти си млада,
„Узела си грдна рабра,
„И младића и не здрела,
„Кој'-покрива твоја ђела.“

229.

Шаин паша и Фатима ђевојка.

Запросио Шаин паша, Шаин са Босне,
Младу Фату Мурат бега од Биограда,
За свог сина Андум Шара, Шаин бега син,
Књигу пише Мурат беже из Биограда,
Те је шаље Шаин паши, Шаин са Босне:
„Купи свате, бржај амо у Биограду,
„У мене је млада Фата одвећ лијепа,
„Боље јој је бј'ело лице него хартија,
„Црње су јој црне очи већ у гаврана,
„А хитрије б'јеле руке већ у терзије.“
Књига дође Шаин паши, Шаин са Босне,
Па дозивље Андум Шехо, Шаин паше син:
„Хајде сине Хасан аги, капи комшије,
„Па ти зови младу каду, младе енђије.“
Па отиде Андум Шехо, сазва енђије.
Кад су били преко башче, кроза цвијеће,
Онда вели Андум Шехо, Шаин паше син:
„О ти кадо Хасан аге, капи комшије!
„Колико се ми гледасмо, не узесмо се,

„Омо, кадо, Биограду, биће што Бог да.“
Покупише дивне свате, јошт нежењене,
И биране вране коње, јошт нејахане.
Па одоше Биограду путем весело.
Лијепо их дочекао бег Биограда,
Говориле Мурат' бегу младе госпође:
„Изведи нам љепу Фату, младу госпођу,
„Да видимо, је л' истина, што људи веле.“
Изведоше младу Фату, љепу госпођу:
Боље јој је б'јело лице веће хартија,
Црње су јој црне очи већ у гаврана,
А хитрије б'јеле руке већ у терзије.
Ту сиђеше, вечераше, па и поспаше,
Изведоше младу Фату, младу госпођу,
Поведоше међ' сватове из Биограда.
Препаде се млада Фата, дивна госпођа:
Једном се је препанула од ђувегије,
Другом се је препанула од врана коња,
А трећом се препанула од жарка сунца.
Ал' завика Мурат беже из Биограда:
„Сјен ђевојци начините на врана коња.“
Поведоше младу Фату, дилбер ђевојку.
Кад су били сви сватови мало напријед,
Тад завика млада Фата са врана коња:
„Скините ме, о ђевери, са врана коња,
„Забоље ме руса глава, хоћу умријет'.“
Скинуше је ђеверови са врана коња,
Тек што цура с коња сиђе, он час умрије,
Закопаше младу Фату крај друма пута,
Па отоле отидоше млади сватови,
И вјенчаше енђи булу, капи комшије,
За онога Андум Шеха, Шаин паше син.

230.

Коло шарено.

Игра була и калуђер коло шарено,
Попадија и кадија јошт шареније;
Игра хоџа и кадуна коло смршено,
Агиница и спахија јошт смршеније;
Игра хајдук и невјеста коло весело,
Чобаница и чобанче јошт веселије;
Игра сирак и сирота коло смијешно,
Баба ђеда загрлила, најсм'јешније.

231.

Ђевојка на продају.

Штоно доље у чаршију телал телали?
На кочији ђузел мома, те се продава,
Скупио се цио свијет, да је купује,
Носи паре и стар и млад, цуру надмећу.
Старац дава силно благо и ђердана три;
Мома старцу проговара: а што ћеш ми ти?
А удовац свилен кавад и дибе двије,
А ђевојка проговара: прилике није.
Ту долази бркат јунак на врану коњу.
И бисаке пуне дава жутих дуката,
То гледала млада мома, па говорила:
„Нећу богме ни брадата ни сува злата."
Ту долази младо момче голобркато,
Празни рука, голо, босо, ма умиљато.
Из њедара извадило зелен' јабуку,
Па ђевојци у криоце баца јабуку.

Ђевојка га загрлила, тер га пољуби:
„Вод' ме, момче, у био двор, за тебе ћу ја,
„Боље љуби једно младо него стара два."

232.

Ђевојка и кошутица.

У јасена ситна реса,
По њој пала медна роса,
Купила је кошутица,
Ујкала је ђевојчица:
„Иш отоле, кошутице!
„Ето ловца Херцеговца,
„Ловац ће те уловити
„И цару те поклонити,
„Цар ће њему диван дати,
„Орахово и Грахово,
„Орашево и Крушево."

233.

Волиј' бих је но у рај.

У Крушево коло креше,
У колу су три ђевојке:
Једна ми је испрошена,
А друга је непрошена,
У треће су плетенице,
Прекриле јој два рамена
Како тура ибришима.
Гледале их три делије,
Један вели, тер бесједи:

„Јао болан чудне моме,
„Волиј'бих јој пашмаг дати
„Већ на Босни паша бити.“
Други вели, тер бесједи:
„Јадан тебе та пашалук!
„Волиј' бих је распасати
„Него с царем вечерати.“
Трећи вели, тер бесједи:
„Јадна тебе та вечера!
„Волиј' ш њоме нођевати
„Него с душом у рај бити.“

234.

Нећу ти ништа, а шћер хоћу.

Трепетала трепетљика, пуна бисера,
Под њом сједи Хасан ага, авдес узима,
Више њега слуга Усо, држи мараму:
„Усеине, вјерна слуго, двори у мене,
„Скројићу ти мор доламу као у мене.“
„Богме нећу, Хасан ага, није за мене.“
(*опет по други пут прва четири стиха.*)
„Купићу ти добра коња као у мене.“
„Богме нећу. Хасан ага, није за мене.“
(*опет четири прва*)
„Градићу ти б'јеле дворе као у мене.“
„Богме нећу, Хасан ага, њесу за мене.“
(*опет четири прва*)
„Даћу тебе моју шћерцу, те је код мене.“
„Богме хоћу, Хасан ага, то је за мене.“

235.

Гојење вите јеле.

Ја усадих виту јелу
У камену у грохоту,
И два листа милодуха,
Један стручак босиока.
Један прутац вите лозе.
Прође љето, не обиђох,
Прође друго, не отидох,
Дође треће, наканих се.
Приступит' се не могаше
Од висине вите јеле
Од трептања милодуха
И два струка босиока,
Од ширине слатке лозе;
Из стабла јој вода тече,
Из њедара челе лете,
А у врху вино тече;
Ќупи челе ђевојчица
За кавадом у њедарца,
Вино љева у ђердане,
Милодухом солуф кити,
А босјока киту бере,
Чим да злато дворе мете.

236.

Не убиј, но љуби.

Извирала водица,
Питала је горица:

„Што је тебе, водице?“
„Не питај ме, горице!
„Овуд драги проходи,
„Своју драгу проводи,
„Над водом је наводи,
„Да је баци у воду,
„Драга му се мољаше:
„ „Немој, драги, за Бога!
„ „Немам никог од рода
„ „Него тебе и Бога,
„ „Не убиј ме, но љуби.“
„Драгоме се ражали,
„Узе драго за руку
„Одведе је у дворе,
„Грлише се, љубише,
„Док заједно умр'јеше.“

237.

Момче куне ђевојку.

Ој ђевојко дилберико!
Убило те зло велико!
Твоје косе синџир носе,
Хоће мене да објесе
О злу дрву о дријену,
О твом грлу о бијелу.
Кад у тебе ђердан звекне,
Тад у мене срце јекне.
Под кућом ти три дунаре:
Под једном ти патка пије,

Под другом ти печа леда,
А под трећом ђувескија,
Ја сам тебе ђувегија.
Више куће трнак драче,
Ту јој дођем сваку вече,
Те ја нађем по погаче.
Из куће ти јавор расте,
За њом свезан бавор вашка,
Он ми често порежује,
Мени ране позлеђује.
У кући ти крива греда,
Пребила ти оцу леђа,
А матери витна ребра!
Ниж' куће ти крива крушка,
Удрила ти брата пушка!
Од куће ти стрмо поћи,
Ками ћу ти опет доћи.

238.

Крива клетва момчета.

Зарекох се и затекох ја, добар јунак:
Да не пијем рујно вино, рујно, црвено,
Да не јашем добра коња, демир ђогата,
Да не идем мојој драгој под демир пенџер.
Јошт не пројђе ни нејђеља, паде ме жеља:
Ја се напих рујна вина, рујна, црвена,
Ја узјахах добра коња, добра ђогата,
И отидох мојој драгој под демир пенџер,
Кад ли драга дворе мете китом невена,

Ја јој рекох: добар вечер, драга, љубезна!
Она мене: дођ' довече, драги и мили.
Те ја пођох мојој драгој, мојој премилој,
Љубисмо се, грлисмо се до сабах зоре.

239.

Желе невена цвијета.

Дерман дерту, дуге ноћи!
Ко не љуби црне очи,
Не уснуо сна на очи,
Већ му пао јад на срцу,
А од јада гора вехне
И у гори невен цвеће.
Невен цвијет проговара:
„Доста мене наберите,
„У колу ме понесите,
„По колу ме раздавајте,
„Јунацим' ме не давајте,
„Јунаци ме ружно носе:
„Об дан носе за саруком,
„А у вече веће баче,
„А ја јадан веће вехнем;
„Ђевојкам' ме раздјелите,
„Ђевојке ме добро носе.
„Об дан носе за јашмаком,
„А у вече у водицу,
„А у јутру у њедарца,
„Тад не вехнем, него чезнем.“

240.

Јадиковање за кокошом.

Ја имадох кокота — кокота,
Привуче се лисица — лисица,
Украде ми кокота — кокота,
Молих момче комшију — комшију,
Да м' избави кокота — кокота,
Не см'јем баба дочекат' — дочекат',
Милу мајку причекат' — причекат',
Свекра баба очешљат' — очешљат'.
А свекрву миловат' — миловат',
У то доба бабајко — бабајко,
И старице мајчице — мајчице:
„Камо, шћери, кокота — кокота?"
У то доба свекрва — свекрва:
„Камо, шћери, кокота — кокота?"
Почеше ме лупати — лупати,
А свекар ме бранити — бранити,
Стаде кавга по кући — по кући.
Да не дође каракол — каракол,
Крви с' кућа напуни — напуни,
Про шљемена у обор — у обор,
Из обора у поток — у поток,
И занесе све село — све село.

241.

Миловање Јова и Маре.

Сједи Јово под лозом
С љепом Маром госпођом.

Млада Мара срдита,
А Јово јој говори:
„Који ти је, Маре, враг?
„Ал' ти, злато, њесам драг?“
Мара Јову говори:
„Јово душо и срце!
„Како мене њеси драг!
„Кад у тебе био врат
„А црн перчин исчешљан,
„Златним' иглам' прометан,
„Покрива ти гојан врат,
„Када ћу га загрлит'?“

242.

Младожења.

О Јоване, мој Јоване!
Донеси ми ђугун воде,
Да умијем б'јеле ноге,
Да пошетам низ чаршију,
Да упитам терзибашу:
Шије ли ми хантерију;
Да упитам кујунџију,
Кује ли ми белензуке;
Да упитам папучлију,
Шије ли ми пашмагиће;
Да упитам кујунџију,
Кује ли ми амајлију.

143.

Чобанчић и чобаница.

Момчић чува јаганце
У зеленој шумици,
Те он сједи на камен,
И погледа по пољу:
Отуд иде ђевојка,
Води краве и телад,
Да их поји на воду,
Момче цуру кликује:
„О ђевојко! од' амо!
„Гони краве овамо,
„Да сједимо у ладу."
Она њему говори:
„Нећу, момче, тер нећу,
„Ти си момче плахито,
„Нећеш шћети мироват';
„Мен' је мајка заклела,
„Кад ме овам' спремила,
„Да се чувам момчета,
„Е су момци врагови."

244.

Пенбијаша ђевојка.

Потужи се Пенбијаша:
Дефлија сам него паша:
Како нећу дефли бити?
Куга мори, паша глоби,
Мој се драги расрдио,

Ко би ми га расрдио,
Везен бих му јаглук дала,
Јали јаглук јал' бошчалук.

245.

Бумбул и славица.

Бумбул ми пјева крај мора,
Славица тица крај луга,
Бумбул ми слави говори:
„Славице тицо сестрице!
„Сјутра ће нањест' сватови
„Кроз ове луге зелене,
„Провешће младо за старо,
„Запјевај, тицо славицо!
„Водице, студена ли си!
„Горице, зелена ли си!
„Сватови, гријешни ли сте,
„Водећи младо за старо!
„Стар неће љубит' ђевојку
„Но једва једном на мјесец."
Кад сјутра јутро освану,
Ево ти лугом сватови,
И воде младо за старо.
Запјева тица славица:
„Водице, студена ли си!
„Горице, зелена ли си!
„Сватови, гријешни ли сте,
„Водећи младо за старо!"
Вели јој старац са коња:

„Нека те, тица славицо!
„Брчно ти перје опало.
„Не мога лугом лећети,
„Што мене данас окуди
„Младојзи љепој ђевојци.“

246.

Јован и мајка му.

Будила мајка Јована:
„Устај се горе, Јоване!
„Твоје се драго удаје
„На твоме коњу алату,
„На твоју тешку срамоту.“
А Јован мајци говори:
„Нека се, мајко, удаје!
„Дуге су ноћи јесење,
„Не било њојзи весеље!
„А дуљи данци љетошњи,
„Били јој часи жалосни!“

247.

Јован бег и три ђевојке.

О Јоване, бег Јоване!
Често л' идеш на Дољане?
У кога ли конакујеш?
У Илије у ђидије,
У њег' кажу до три ћери:
Једној име Љубичица,
А другој је Ружичица,

А треће је Ганџал' Ане.
Кад ја дођем на Дољане
У Илије у ђидије,
Ружичица софру меће,
Љубичица јемек носи,
Гонџа Ане са мном сједе,
Са мном сједе вечерати.
Кад пођемо у ложницу,
Ружичица душек стере,
Љубичица јорган стере,
Гонџа Ане са мном легне.
Ружичицу испросисмо,
Љубичицу загледасмо,
Гонџу Ану доведосмо.

248.

Мајка и син јој Јово.

Грличица грче,
Јово коња трче,
Гледала га мајка
Са висока гајка,
Па говори Јову:
„Што ти коња љутиш?
„Што ли разиграваш?"
Јово вели мајци:
„Коња бих купио,
„Анђу бих љубио;
„Анђа је плакала,
„Мајка је тјешила:"

„Немој плакат', Анђо!
„Скројићу ти дибу
„Ни врло широку,
„Ни много дучачку;
„Спремићу те у коло,
„Други ће се чудити:
„Чија ј' оно дика,
„Те је на њу диба?"

249.

Љубав тајна, па јавна.

Ја ураних и подраних рано на воду,
Кад на води драга моја лице умива,
Умисмо се, отрсмо се, полубисмо се.
Драга драгој говорила: „о мој драгане!
„Немој, драги, ником' казат', жив' ти била ја!"
„Нећу, драга, ником' казат', живљела ми ти!"
Јошт не дође б'јелу двору, чу јој и мајка:
„Рад' што, драги, каза мајци, не био ми жив!"
„Драго ми је, драга моја, хоћу, моја си."

250.

Зла игра јабуком.

Ваљала се јабука
Од Марина кољена
До Шћепова кољена,
Проби Шћепу кољено,
Жалила га Марија:
„Јао душо и срце!

„Јао моје кољено.“
Па пољуби кољено,
Шћепу бола пребоље.

251.

Соко и ђевојка.

Скочила скоком јабука,
Удрила граду у врата,
Просу се бисер из града,
Сави се тица соколе,
Покупи бисер под перја,
Стаде ми лећет' узгора,
Виђоше младе ђевојке,
Фатише сивог' сокола,
Отеше бисер из перја.
Прокле их сиви соколе:
„Ђевојке, среће не мале!
„Доцна се ви поудале!
„Ни једна момка не стекла,
„Но стара али удовца!“

252.

Мара и Стево.

Порасла је ситна драча,
Ђено вода буком тече,
Ту ми Мара ноге пере,
Више ње се Стево дере:
„Не утони, душо моја!
„Не утони, не утони;

„Ак' утонеш и потонеш,
„Мучиђу се, вадиђу те,
„Грлиђу те, љубиђу те,
„Купиђу ти литру злата,
„Да не љубим гола врата,
„Завиђу ти око врата,
„Љубит' злато испод злата."

253.

Кошута и ђевојка.

„Кошутице, росна ти си!
„Ђе си била, те си росна?"
„Ја сам била у ђевојке."
„Је ли каква та ђевојка?"
„Из лица јој сунце с'јаше,
„А из грла мјесечина,
„Из њедара зора сјајна,
„Двије руке до два крила,
„Како нећеш да је мила?
„Ко је не би пољубио,
„Језик му се огулио!"

254.

Момче Мари украо гаће.

Ђено буком вода тече,
Онђе Мара гаће прала.
Ђе је прала ту заспала;
Привуче се младо момче,
И украде Мари гаће;

За њим Мара пристајаше.
И овако говораше:
„О Богу ти, младо момче!
„Поврати ми моје гаће,
„Ја не жалим усур беза,
„Штоно сам га скоро везла,
„Штоно сам га починила
„Са учкура бег' Беһира,
„Са јаглука Ветлагића
„И с пашине дуван ћесе
„И с кавада пашинице,
„Те сам очи изгубила."
Момче не хће, но утече.

255.

Левента и ђевојка.

На ливади зеленој
А под гором високом
Био шатор разапет,
Под њим сједи левента,
На крилу му Латинка.
Латински јој говори,
Арнауцки заноси:
„Ја имадем девет град
„И најмлађу шћерцу драг',
„Хоће мајка да је да,
„А ја не дам, тер не дам,
„Док не зградим сребрн мост
„И не поспем бисером

„И драгијем каменом,
„Кад сватови проходе,
„Нека бисер трепеће,
„Драги камен звекеће.
„Нек је среће то веће.“

256.

Оиеш то, али друкчије.

С ону банду Мораве
Био чадор одвале,
Под њим сједи левента,
На крилу му Латинка,
Латински му говори:
„Љубиш ли кога до мене?“
Левента њојзи говори:
„Ој бора ми, Латинко!
„Ти си ми ово девета,
„Свака ми нина по сина,
„А Мара малу ђевојку.“

257.

Жените се и удајите се.

Камен мосте, не цибај се,
Е про тебе војска иде:
Млади момци нежењени,
Жените их, не држ'те их,
Да их брци не преваре,
А ђевојке не забаве.

Камен мосте, не цибај се,
Е про тебе војска иде:
Све ђевојке неудате,
Удајте их, не раните,
Да их дојке не преваре,
Млади момци не забаве.
Камен мосте, не цибај се,
Е про тебе војска иде:
Удовице здраве, младе,
Удајте их, не ран'те их,
Да их очи не преваре,
А јунаци не забаве,
Уздишући, тугујући.

258.

Млада чобаница.

О јаворе, зелен боре!
Развиј гране на све стране;
Докле гране покривале,
Дотле овце пландовале;
Чувала их чобаница,
На глави јој марамица;
Свилу преде, гајтан плете,
С гајтаном се разговара:
„О гајтане, мој гајтане!
„Да знам, да ће т' млад дерати,
„Свилом бих те млада плела,
„А златом бих увијала;
„А да знадем, мој златане!

Да ће тебе стар дерати,
Ликом бих ти основ прела
А с кострети поткитила.

259.

Мара и огледало.

Мара сједи на чардаку,
На чардаку у Требињу,
На амбару чикмелиту,
У руци јој огледало.
Шикли шиком шиклисато,
Кара бојом исписато,
У хиљаду куповато.
Огледа се, осмија се,
Сама собом говораше:
„Мили Боже, дивна ти сам!
„Јошт да имам млада драга,
„Ваљала бих Цариграда.“

260.

Вилин чудесни град.

Град градила б'јела вила као Цариград;
Љепше га је саградила него Цариград,
По њем пирге испиргала као Пирин град,
Начичкала камичкима боје хиљадам';
Па бедеме граду гради, чудом чувене,
Све од силне коњске кости и од јуначке,
На ћошкове љуцке главе златом жикане.
Па дозивље свога слугу, вјерна Николу:

„О Никола, вјерна слуго, је л' ми какав град?
„Је л' ми бољи, је л' ми љепши него Цариград?
„Јели љепше испиргани него Пирин град?"
„Вило моја, љепши ти је него Цариград,
„А љепше је испиргани него Пирин град."
То се чудо далек' чуло, до у Цариград.
Цар опрема три ста војске и три војводе,
Да вилина града ори и ње бедеме.
Не да вила орит' града нити бедема,
Хитала се б'јелом руком у дил бедеме,
Па извади три ста пиљак и три камена,
Те побила три ста војске и три војводе.

261.

Нехоће Фатима старца.

Запросио Ченгијћ бего иза Загорја
На далеко у Требиње ђузел Фатиму,
Па отиде у тазбину, да прстенује.
Пробуче се и обуче свилен кошуљу,
Сврх кошуље мор доламу, сву у гајтане,
И пригрну зелен' ћурка до црне земље,
А на главу самур капу и три челенке.
А очешља сједу браду, дугу до бедре.
Када дође у тазбину, среће лоше би,
Угледа га ђузел Фата са врх чардака,
Па упита стару мајку: „који је оно?"
„Оно ти је ђувегија, бего Ченгијћу."
„Богме нећу, мајко моја, узети га ја;
„Да имаде више блага него бега два."

„Мучи, ћерце, мучи Фате, луда ли си ти,
„Више има Ченгијћ блага него друга три."
„Кад је тако, моја мајко, ај узми га ти."

262.

Порука Ане и Ђура.

Поручила Ана Ђуру: „дођи довече,
„Купила сам четир' ноге, ма су говеђе,
„Док' се мало поиграмо, биће готове."
Поручила Ана Ђуру: „дођи довече,
„Свила сам ти зелен вјенац руже румене.
„Ставила сам у маштрафи, да не увене,
„Ако би ти увехнуо, не буд' до мене."

263.

Опет Ане и Ђуро.

На водици на Ситници бор се зелени,
У бору је славуј тица, у пјесни вели:
Што је младо и зелено, нек' заједно спи.
У Ремића млада Ане, она нема с ким,
А у Бећа млади Ђуро, она хоће ш њим.

264.

Маре и Нико.

Иде Маре с вијелром на воду,
За њом Нико са ноге на ногу:

„Стани, Маре, која т' је враг?
„Ал' ти није Нико драг?"
„Како м' није Нико драг!
„У њега је бијел врат,
„Жути перчин изчешљан
„А иглицам' опасан."

265.

Соко и соколица.

Сједи соко на камену, те перје глади:
Да ти знадеш, соколице, што соко мисли,
Сва би брда облећела, да га не видиш,
У лугове ноћ ноћила, да га не чујеш.

266.

Момче и његова пушка.

Сједи момче на камену,
Држи пушку на рамену,
Па се с пушком разговара:
„О ти пушко, дико моја!
„А ти Јело, душо моја!
„Какво ми је лишце твоје,
„Да ми га је обљубити!"
Јеле момку одговара:
„О ти Нико, душо моја!
„Нећеш данас, но јесенас."

267.

Нико и Јела.

„О ти Нико, дивидико, што тебе манка?“
„Чуј ми Јело, дилбер дико, ћеса ми манка.“
„О ти Нико, дивидико, даћу ти је ја.“
„Чуј ми Јело, дилбер дико, нећу ти је ја.“

„О ти Јело, дилбер дико, а што ти манка?“
„Чуј ме Нико, дивидико, прстен ми манка.“
„О ти Јело, дилбер дико, купићу га ја.“
„Кад ти купим златан прстен, љубићу те ја.“

268.

Мајка и син јој Павле.

Мајка Павлу говори, говори:
„Што се синко, не жениш, не жениш,
„Дома Мару не водиш, не водиш?
„Твоја Мара црна ока,
„Дуге косе, танка бока.“
Павле мајци говори, говори:
„Чек' ме, мајко милена, милена,
„Док приспије шеница, шеница
„И винова лозица, лозица,
„Мојој Мари сазрену, сазрену
„У њедарца јабуке, јабуке,
„И док Мара приправи, приправи
„За сватове дарове, дарове,
„Мара ј' моја, те моја, те моја.“

269.

Што ће старо за младо?

Пјевала тица гагрица:
„Ма што ће старцу ђевица?
„У старца кости грохоћу,
„Брзо ће старац под плочу.“

Пјевао бумбул у зору:
„Ма што ће момче старици?
„У бабе зубиربобоћу,
„Брзо ће баба под плочу.“

270.

Знади да имам.

Имам чело, само да ми знаш,
Имам чело златну амалију,
Имам оке, само да ми знаш,
Имам оке два драга камена;
Имам косе, само да ми знаш,
Имам косе туру имбришима;
Имам грло, само да ми знаш,
Имам грло сјајнога мјесеца;
Имам дојке, само да ми знаш,
Имам дојке дв'је златне јабуке;
Имам руке, само да ми знаш,
Имам руке, да грлим јунаке,

IV.

КАЈДЕ.

Пјесме, које имају уза сваки стих неки свој припјев или налик припјева, и ове се у народу најрадије пјевају.

271.

Ах, да ми га је имати.

Сиви соко долетио,
    Ама нама, вај душице! *)
Моме двору на капију,
Крила су му сува злата,
А ножице чисте срме,
А кљун му је од мерџана.
Да га могу уфатити,
Златан бих му кавез сплела
А бисером поткитила,
Када ручам, да ми гуче,
Кад вечерам, да ми пјева,
А кад спавам, да ме буди:
„Устај, Маро, устај, злато!
„Дробна ружа затрављена.
„Дилбер Мара заљубљена."

---

*) Овако уза сваки стих.

272.

Пријетња ђевојчина.

Паде снијег по ђевојци,
Ој дилберу мој! *)
Отуд иду млади момци,
Собом носе кара боју,
Да ја бојим моје оке.
Да ја мамим младе момке,
Кога хоћу, кога неђу:
Кога хоћу, вараћу га,
Кога нећу, мамићу га,
Мамићу га три године,
Да незнаде, на што стаде,
Ал' на цмиље ал' босиље,
Ал' на драго на камење.

273.

Што би која најволија.

Три ђевојке просо жњеле,
За миром, за морајли ђинђерајли,
Ђинђер паде, сунце зађе, о дилберу мој! **)
Међу собом говориле:
Што би која најволија,
Најстарија говорила:
Ја бих кулу најволија.
А друга је говорила:

---

*) Овако уза сваки стих.
**) Овако уза сваки стих.

„Ја бих дибу најволија.“
А трећа је говорила:
„Ја бих млада најволија
„Младо момче нежењено:
„Кула ће се разорити,
„Момче ће је оградити;
„Диба ће се подерати,
„Момак ће је набавити.“

274.

Превари ме ђевојка.

О невене, мој невенко!
Ах јади мој'! *)
Нанесе ме коњ зеленко
На нечије б'јеле дворе,
Око двора често борје,
У дворима ђевојчица,
Б'јеле дворе метијаше,
Игличицом јаглучицом.
Ја јој назвах: добар вече!
Она рече: дођ' довече.
Ја не дођох прву вече,
Већ ја дођох другу вече:
Б'јеле дворе затворила
А канате зачавлила,
Залуд куцах и уздисах,
Не шће драга да отвори.

---

*) Припјев уза сваку врсту.

275.

Плач за дилбером.

Кршна ти ми наста ова година!
Ах јади, јади мој'! *)
А јошт кршниј' дан бијели сриједа.
Ја изгубих свог' дилбера лијепа.
Мој дилбере, грозно ћу те плакати,
Моје сузе по твом грлу падати;
Хоћеш ли ми ти за сузе хајати?
Мој дилбере, изгубићеш и мене,
И љубићеш коју гору од мене.

276.

Момче и Мара капиџија.

Полетио сив соколе,
Ама нама, вај душице! *)
На њим Мара капиџија,
Сунцем главу превезала.
Мјесецом се опасала,
Зв'јездама се заклонила.
Ту долази Јово момче:
„Отвор' врата, душо Маро!
„Да ти видим б'јело лишце.“
„Хајд' отоле, младо момче!
„Јеси л' иш'о у чаршију
„И видио лист хартије?
„Онако је лишце моје.“

---

*) Припјев уза сваку врсту.

„Отвор' врата, душо Маро!
„Да ја виђу црне очи."
„Хајд' отоле, Јово момче!
„Јеси л' иш'о низ то поље
„И видио црно лишће?
„Онаке су очи моје."
„Отвор' врата, душо Маро!
„Да ти видим обрвице."
„Хајд' отоле, младо момче!
„Јеси л' био по крај мора,
„Јес' видио пијавице?
„Онаке су очи моје."
„Отвор' врата, душо Маро,
„Да ти виђу б'јело чело."
„Ид' отоле, Јово момче!
„Јеси л' био у златара,
„Јес' видио амајлију?
„Онако је чело моје."
„Отвор' врата, душо Маро!
„Да ти виђу русе косе."
„Хајд' отоле, младо момче!
„Јеси л' био у чаршију?
„Јес' видио ибришима?
„Онаке су косе моје."
„Отвор' врата, душо Маро!
„Да ти виђу ситне зубе."
„Од' отоле, младо момче!
„Јес' видио ситан бесер?
„Онаки су зуби моји."
„Отвор' врата, душо Маро!
„Да ја виђу дојке твоје."
„Од' отоле, младо момче!

„Јес' видио наранача?
„Онаке су дојке моје."

277.

Хоћу ли рећи? Реци!

Ђелеђек ти сваку вечер,
Вај амана ман! *)
Све ја хоћу да ти речем,
А не смијем да изречем;
Хоћу ријећ', да ћ' умријет'.
„Реци, драги, немој мријет'!"
„Да бих с тобом једну ноћцу,
„Једну ноћцу преноћио,
„Б'јело лице обљубио,
„Црне очи испијао,
„Мор солуфе помрсио,
„Б'јело грло мирисао,
„Б'јеле дојке загризнуо,
„Б'јеле руке искршио."

278.

Права љубав.

Назвах Анђи: добар вече!
Аман, аман, вај душице! *)
Анђа рече: дођ' довече,
Ја не дођох ону вечер,

*) Припјев уза сваку врсту.

Него дођох другу вече.
Кад се Анђа разљутила,
Сламком врата капијала
А канате чивијала.
Ја притегох дизген коњу,
Те прескочих у ал башчу,
Везах коња за наранчу,
А сокола за гранчицу:
Ђого врисну, соко писну.
Кад ево ти ђевојчице
Голе, босе, без папуча,
Гологлава без фесића;
Одведе ме у душеке,
Грлисмо се, љубисмо се
Од акшама до сабаха;
Зато нама нико не зна,
Него небо, под којим смо,
И постеља, на коју смо.

279.

Ђевојка убила, па излијечила.

У Мостару на вратнику
    Еј! јај гига га. *)
По пун ћошак ђевојака:
Нека преде, нека везе,
Нека гледа, нека пјева,
Умија се дуњом баца,

*) Припјев уза сваку врсту.

Удри бега у мишицу.
Мртав беже земљи леже.
Ко ће бегу ећим бити?
Умија му ећим била,
Три пут зубом угризнула,
Бегу ране извидала.

280.

Двоје љубљено.

Момче моми говори:
    Бисером се гора сја, моје јагње бијело! *)
„Дођ' довече до мене."
Мома момку говори:
„О јуначе, ђаволе!
„Ко нас види, рећи ће:
„Ено двоје љубљено!
„Ено двоје грљено!
„А нијесмо здравља ми
„Него синоћ и јутрос,
„И мислимо довече.
„Па и сјутра на вече."

281.

Мјесец и звијезда даница.

Истече сјајан мјесече,
    О бумбуле мој! *),
За њим је зв'језда даница,
М'јесецу зв'језда говори:

*) Припјев уза сваку врсту.

„Полако, ја сам, мјесече!
„И ја ћу с тобом уз поље,
„И ја ћу фатат' волове,
„И ја ћу орат' долове,
„И ја ћу сијат' конопље,
„И ја ћу плести тенефе,
„И ја ћу везат' ђевере,
„Кој' оно леже код кола
„Ка' они јунци код тора.
„Везаћу редом заове,
„Кој' оно леже код кола,
„Ка' оно јунци код тора,
„Што они неће у коло,
„Данас је славни Ђурђевдан,
„А они леже цио дан."

282.

Што је оно славићу?

Славуј, слатки разговоре!
    Што није чути пјесне твоје? *)
Не чудим се све ни теби,
Већ се чудим тој даници,
Што те таји у тамници,
У тамници у травици,
У зеленој дубравици!

---

*) Припјев уза сваку врсту.

283.

Што би дала за момка?

Дала бих дала — А што море што?
До два вола плава — Не би море не!
Да не спавам сама — Штоно рече што?
И два друге мрка — Не би море не!
За Јовова брка — Држ' је Јово де.

284.

Чобан љуби најбоље.

Поцмиљела ластавица;
Кајдум бенум, бе ожђелдум кајдуме *)
Мустај бегу на кавезу:
„Ко отвори, да обљуби."
То зачуше туфекџије,
Многе кључе заградише,
Отвораше, не могоше.

Опет цмили ластавица
Мустај бегу на кавезу:
„Ко отвори, да обљуби."
То зачуше кујунџије,
Многе кључе саковаше,
Отвораше, не могоше.

Опет цмили ластавица
Мустај бегу на кавезу:
„Ко отвори, да обљуби."

---

*) Припјев уза сваку врсту.

То зачула чобанија,
Од дрвета кључе граде,
Отвораше, отворише,
Отворише, обљубише.

Опет цмили ластавица
Мустај бегу на кавезу.
„Аман бего, драги бего!
„Обљуби ме чобанија,
„Чобанија ђечурлија.“

285.

Ах да сам цвијет!

О невене, дивно сјеме!
    Ах јади мој' *)
Да ј' на мене име твоје,
Ја бих знао, ђе бих цвао:
Јунацима по брцима,
Удовици на мишици,
Ђевојкама на дојкама,
Невјестама у криоцу,
А бабама у очима,
Да не виде нашу игру.

286.

Нева и заова.

О јагодо, за'во моја,
    О, миле мој! *)

*) Овако уза сваку врсту.

Што ме зовеш? нево моја!
Дошли свати, за'во моја!
Што су дошли? нево моја!
Богме по те, за'во моја!
Што је дара? нево моја!
Златан прстен, за'во моја!
Богме нећу, нево моја!
О јагодо, за'во моја!
Што ме зовеш? нево моја!
Дошли свати, за'во моја!
Што је дара? нево моја!
Златан кавез, за'во моја!
И жут кавад и ђердани
И ференџа и пашмази.
Богме хоћу, за'во моја!

287.

Свјет невјестачки

Ко се оно путем шеће?
    Миле, мој миле! *)
Није л' Бог д'о ко од Босне,
Јал' од Босне рода мога,
Да поручим мајци мојој,
Да не дава секе моје
За удовца ни за самца,
Но ђе свекар и свекрва,
Ђе је ђевер и заова.

---

*) Припјев уза сваку врсту.

Кад се млада у род спрема,
Сједи свекар те сјетује,
А свекрва даре спрема,
А ђевер ми коња седла,
А заове измет чине,
Драги ми се прошетује,
Метне руке у џепове:
„Немој тамо много стати,
„Е су сада дуге ноћи,
„Не пада ми сан на очи,
„Већ ми пада јад на срце,
„А од јада гора вехне,
„Као драги за драгијем.“

288.

Три ђевојке једнолике.

Порасле су до три јеле,
Од одољена, од умиљена, од тратора гранатога, од невена краћанога, од шебуја и ружице, хој миле мој! *)
То не биле до три јеле,
Већ то биле три ђевојке,
Три ђевојке једнолике,
До три златне јабучице,
А у мајке јединице.
Међу собом говориле,
Што би која најволија;

---

*) Припјев уза скаку врсту

Најстарија говорила:
„Ја бих прстен најволија.“
А друга је говорила:
„Ја бих ђердан најволија.“
А трећа је говорила:
„Ја бих драгог најволија.“

289.

Љељен и кошута.

Ја се припех на највише висине,
Еј, ој, роде мој! *)
Па погледах на најниже дубине,
Ђе ми љељен и кошута пландује,
Запех стр'јелу за злаћену тетиву,
Да устр'јелим виторога љељена;
Не устр'јелих виторога љељена,
Но устр'јелих под прстеном ђевојку.

290.

Невољни муж.

Стеког мужа као спужа,
Невољо моја, дангубо моја, еј јади мој'! *)
Кад јунаци воду газе,
Сваком вода до кољена,

---

*) Припјев уза сваку врсту.

Мом' малиши до рамена,
Тужно срце гледајући!

Кад јунаци плот прескачу,
Сваки јунак плот прескочи,
Мој се мали у плот свали,
Тужно срце гледајући!

Спремих њега на водицу,
Вода га је занијела,
Крају га је изнијела,
Тужно срце гледајући!

Узех њега у наручје,
Метнух њега по крај ватре,
Он се тресе и поплаче,
Тужно срце гледајући!

Дође кока укљуну га,
Дигох њега на полицу,
Дође маца огребе га;
Ја га сакрих у појату,
Дође куца, увједе га,
Тужно срце гледајући!

291.

Једна госпођа мало вечерала.

Синоћ вечер вечерала
Једна млада госпођа:
Десет дева с девчићима,

Једну тицу препелицу,
Тицу господку, тицу господку. *)
Девет крава с теоцима,
Осам коза с козлићима,
Седам овац с јагањцима,
Шест интуша с интушцима,
Пет гусака с гусчићима,
Четри патке перутавке,
Три грлице, два голуба,

292.

Кад бих дуго живјела.

Кад бих год'ну поживјела,
Ја бих коку подранила:
А ти, коке, јаја носи,
А ти, јају, пилу лези,
Пилићи, војводићи!

Да бих другу поживјела,
Ја бих патку подранила:
О ти пате, шевер певер!

---

*) Ова се пјесма разликује од дојакошњијех у овој књизи с припјевима у томе, што се послије припјева почиње опет из почетка, а послије треће врсте додаје се четврта с припјевом, и тако даље све почињући из почетка и повторавајући све што се до јако пјевало, додавајући по једну нову врсту, која се завршива с припјевом, и тако док се пјесма сврши.

А ти, коке, јаја носи,
А ти, јају, пилу лези,
Пилићи, војводићи!

Да бих трећу поживјела,
Ја бих гусу подранила:
О ти, гуско, шило миго!
А ти, патко, шевер певер!
А ти, коке, јаја носи,
А ти, јају, пилу лези,
Пилићи, војводићи!

А да бихјошт жива била,
Ја би мацу подранила:
О ти мацо, мау мау!
А ти гуско, шиго миго!
А ти патко, шевер певер!
А ти, коке, јаја носи,
А ти, јају, пилу лези,
Пилићи, војводићи!

А да бих јошт поживјела,
Ја бих вука подранила;
О ти вуче, бау бау!
А ти маце, мау мау!
А ти гуско, шиго миго!
А ти патко, шевер певер!
А ти, коке, јаја носи,
А ти, јају, пилу лези,
Пилићи, војводићи!

А да бих јошт поживјела,
Ја бих овцу подранила:
О ти овцо, стриго моја!

А ти, вуче, бау бау!
А ти, маце, мау мау!
А ти, гуско, шиго миго!
А ти, патко, шевер певер!
А ти, коке, јаја носи,
А ти, јају, пилу лези,
Пилићи, војводићи!

А да бих јошт поживјела,
Ја бих козу подранила:
О ти, козо, бриго моја!
А ти, овцо, стриго моја!
А ти, вуче, бау бау!
А ти, маце, мау мау!
А ти, гуско, шиго миго!
А ти, патко, шевер певер!
А ти, коке, јаја носи,
А ти, јају, пилу лези,
Пилићи, војводићи!

А да бих још поживјела,
Ја би краву подранила:
О ти, краво, музо моја!
А ти, овцо, стриго моја!
А ти, козо, бриго моја!
А ти, вуче, бау бау!
А ти, маце, мау мау!
А ти, гуско, шиго миго!
А ти, патко, шевер певер!
А ти, коке, јаја носи,
А ти, јају, пилу лези,
Пилићи, војводићи!

А јошт да бих жива била,
Ја бих вола подранила:
О ти, волу, рано моја!
А ти, краво, музо моја!
(*и т. д. до: Пилићи, војводићи.*)

293.

Што у Бога молих, то добих.

Ја отидох у Бога *),
И Бог мене дажда даде,
И ја дажда дубу дадох,
И дуб мене жира даде,
И ја жира вепру дадох,
И вепар ми сала даде,
И ја сала мачки дадох,
И мачка ми маче даде,
И ја маче стогу дадох,
И стоже ми сјена даде,
И ја сјена крави дадох,
И крава ми мл'јека даде,
И ја мл'јека старцу дадох,
И старац ми штапак даде,
Те ишћерах брзоловца
Из бобца, из бобца.

---

*) Ова се пјесма почиње, како је неки човјек посијао боб више куће на долац, па се навранила тица брзоловац, те човјек пође у ђеда, да му да штап да ишћера брзоловца из бобца, а ђед рекао, да неће прије док му не донесе млијека, а крава, да не да млијека, док не донесе сијена, па све тако редом, док се не сврши као ова пјесма.

294.

Поједе једно друго.

Ја посијах бјелицу шеницу,
Далек' села, близу пута,
Крај луга зелена,
Крај луга зелена.
Наврани се кока с пилићима,
Те позоба бјелицу шеницу,
Далек' села, близу пута,
Крај луга зелена,
Крај луга зелена.
Наврани се лија с лијићима,
Те поједе коку с пилићима:
Лија коку, кока бјелицу шеницу,
Далек' села, близу пута,
Крај луга зелена,
Крај луга зелена.
Наврани се вујо с вујићима,
Те поједе лију с лијићима:
Вујо лију, лија коку,
Кока бјелицу шеницу,
Далек' села, близу пута,
Крај луга зелена,
Крај луга зелена,
Наврани се медо с медићима,
Те поједе вуја с вујићима:
Медо вуја, вујо лију,
Лија коку, кока бјелицу шеницу,
Далек' села, близу пута,
Крај луга зелена,

Крај луга зелена.
Наврани се тигро с тигрићима,
Те поједе меда с медићима:
Тигро меда, медо вуја,
Вујо лију, лија коку,
Кока бјелицу шеницу,
Далек' села, близу пута,
Крај луга зелена,
Крај луга зелена.

295.

Све погна јачи нејачега.

(Узме се што му драго у руку — на сијелу — па мушко и женско дава један другоме из руке у руку, па први н. п. рекне, да је то миш или што друго, као што се из ове пјесме види, па да другоме до њега, који мора повторити шта је први казао, и казати уз то нови стих; па онда овај преда трећему; трећи мора такођер повторити, шта је и први и други казао, и уз то казати нови стих, и све тако, док се не обреде сви до пошљедњега, који највише има повторавати. Па ако се догоди у игри да који што погријеши, т. ј. заборави што повторити, што су пређањи казали, или што наопако каже те се побрка, онда мора тај да да заклад, те му онда суде: Чији је ово заклад? Што заслужује? Па што му одсуде, то мора да чини. Сад ево пјесме, из које се види, како се по Херцеговачкијем крајевима народ игра у пјевању.)

Ово ти је голић миш,
Који побјеже у зенђију
Нашег аге Пекова.
Ово је вода,
Која вода огањ гаси,
Који огањ село гори,
Које село вука гони,

Који вук загна пса,
Који пас загна мачку,
Која мачка загна миша,
Који миш побјеже
У зенђију нашег' аге Пекова.

296.

Дај ми, мајко, Бегемину.

Бегемина шета по бијелу двору;
    Оја, оја, оја! Бегемино моја! *)
Дај ми је дер, мајко, за вјерене љубе.
Како ћу је дати, кад фесића нема?
Фесак ћу јој купит', Бегину ћу љубит'.

Бегемина шета по бијелу двору;
Дај ми је дер, мајко, за вјерене љубе.
Како ћу је дати, кад дуката нема?
Дукат ћу јој купит', Бегину ћу љубит'.

Бегемина шета по бијелу двору;
Ах дај ми је, мајко, за вјерене љубе.
Како ћу је дати, кад ђердана нема?
Ђердан ћу јој купит', Бегемину љубит'.

Бегемина шета по бијелу двору;
Еј дај ми је, мајко, за вјерене љубе.
Како ћу је дати, када кавад нема?
Кавад ћу јој купит', Бегину ћу љубит'.

---

*) Припјев уза сваку врсту.

Бегемина шета по бијелу двору;
Еј дај ми је, мајко, за вјерене љубе.
Како ћу је дати, кад појаса нема?
Појас ћу јој купит', Бегемину љубит'.

Бегемина шета по бијелу двору;
Еј дај ми је, мајко, за вјерене љубе.
Како ћу је дати, кад пашмага нема?
Пашмаг' ћу јој купит', Бегину ћу љубит'.

Бегемина шета по бијелу двору;
Еј дај ми је, мајко, за вјерене љубе.
Како ћу је дати, кад менђуша нема?
Менђуш' ћу јој купит', Бегину ћу љубит'.

Бегина се шета по бијелу двору;
Еј дај ми је, мајко, за вјерене љубе.
Како ћу је дати, кад прстена нема?
Прстен ћу јој купит', Бегемину љубит'.

297.

Заваћа међу два јарана.

Бегемина, мој дилбере,
Не продаји вина;
И синоћ је, мој дилбере,
С тебе кавга била:
Свадише се, мој дилбере,
Два мила јарана,
Свадише се, мој дилбере,
И обранише се,

Јаран Мујо, мој дилбере,
И јаран Алија;
На Муја је, мој дилбере,
Седамнаест рана,
На Алију, мој дилбере,
Двадес'т и четири.
Муја воде, мој дилбере,
Новој берберници,
А Алију, мој дилбере,
Двору бијеломе.
Како јечи, мој дилбере,
Берберница звечи,
А од Ала, мој дилбере,
Чардак и авлија.

298.

Фато, изиди на врато.

Дилбер Фато, злато!
Ђузел моја Фато, ђулел моје злато! *)
Изиди на врато,
Да ти видим главато,
Да ти купим фесато.

Дилбер Фато, злато!
Изиђи на врато,
Да ти видим челато,
Да ти нижем дукато.

---

*) Припјев уза сваку врсту.

Дилбер Фато, злато!
Изиди на врато,
Да ти видим грлато,
Да ти купим ђердато.

Дилбер Фато, злато!
Изиди на врато,
Да ти видим плећато,
Да ти купим кавато.

Дилбер Фато, злато!
Изиђи на врато,
Да ти видим ушато,
Да ти купим менђушто.

299.

Дај да видимо ко може, ко ли не.

Дај да мало попјевамо,
Пјевај, запјевај!
Да видимо, моремо ли,
Мушко са женским.
Ко ли море, ко л' не море,
Виђећемо ми.
А ја знадем, ко не море:
Ко се скоро оженио,
Сваког' добра пожелио:
Од пунице кошуљицу,
А од свасти марамицу,
А од таста врана коња.
А од шуре сјајн' оружје,
Од сестричне чарапице.

300.

Ти мога брата мамиш.

Ти мома, мори, ти ђевојка,
Ти мога, мори, ти мога брата мамиш
На твоје, мори, на твоје црне очи,
На твоје, мори, на твоје дуге косе,
На твоје, мори, на твоје б'јело лице,
На твоје, мори, на твоје ђул солуфе.
На твоје, мори, на твоје б'јеле руке,
На твоје, мори, на твоје бисер зуби,
На твоја, мори, на твоја медна уста.

301.

Свак се ожени, и ја ћу.

Наста љето и прољеће,
    Наста Ђурђев дан.
    Аман, аман! *)
Сви се момци поженише,
    А ја остах сам.
Имам драгу у крај двора,
    Ја је добро знам.
Често јој се јутром јављам,
    Под ноћ поздрављам:
Добро јутро, свако јутро
    Желим добар дан!
Добар вече, сваку вечер

*) Овај се припјев уза сваку другу врсту пјева.

Желим добру ноћ!
Женићу се о јесени,
Ако ми Бог да,
За то мене моја драга
Већ најбоље зна.

ПЈЕСМЕ СВАТОВСКЕ.

302.

Соко се моли младожењи.

Широка кита ракита
Зелено поље прекрила,
С једнога мјеста не крила,
Туда ће наљест' сватови,
Сватови Шћепа и Маре,
Пред њима Шћепо и Мара,
На руци носи сокола;
Моли се сив зел' соколе:
„Пушти ме мало напријед,
„Да видим твоју ђевојку.“
Пушта га Шћепо делија,
Пушта га мало напријед.
Одлеће сиви соколе,
Те паде Мари на пенџер,
С пенџера Мари на крило;
Љепо га Мара дочека,
Даде му златне прапорце.
Одлеће сив зел' соколе,
Те паде Шћепу на раме,

Овако њему говори:
„Љепу ти водиш ђевојку!
„Висока као јелика,
„Танка је као шибика,
„Бијела као књижица,
„Румена као ружица;
„Сретња ти и дуговјечна!

303.

Снаха и ђевер.

Дивна ли је гора брштанова!
Мирисом село подичила,
А висином поље окитила,
А соко је прелећет' не може,
А данас свати преиграше,
Сви сватови под жут бор падоше,
Ђевер снахом под жуту наранчу,
Под наранчом цвијет отпадаше,
Ђевојка га у ките киташе,
Све сватове даром дариваше,
Не дотече ручноме ђеверу,
На снаху се ђевер расрдио.
Вели њему лијепа ђевојка:
„О ђевере, мој златни прстене!
„Ја сам тебе љепшу оставила,
„Оставила моју јараницу,
„Од мене је и љепша и виша,
„И боље је књигу научила,
„Кад смо до сад биле јаранице,
„Нек' будемо од сад јетрвице."

304.

Кад ђевојку сватови изведу.

Жарко сунце на залазу, хоће да зађе,
Наша Мара на походу, хоће да пође;
Молио јој се мио бабо, да јошт не иде.
„Богме хоћу, мио бабо, вријеме ми је."

Жарко сунце на заходу, хоће да зађе,
Наша Маре на походу, хоће да пође;
Мајка јој се смјерно моли, да јошт не иде.
„Богме хоћу, мила мајко, вријеме ми је."

Жарко сунце на заходу, хоће да пане,
Наша Маре на походу, хоће да пође;
Браћа јој се љепо моле, да јошт не иде.
„Богме хоћу, мила браћо, вријеме ми је."

Жарко сунце на залазу, хоће да зађе,
Наша Маре на походу, хоће да пође.
Сестре јој се с плачем моле, да јошт не иде.
„Богме хоћу, миле сестре, вријеме ми је."

305.

Кад ђевојку доведу дома.

Снашице, зрно бисера
И кито сваког' цвијећа!
Немој нам бити срдита,
Срдита и огњевита,
Срдитост тури у води,
А огњевитост у гори;

Него нам буди весела,
Весела и послушљива,
Покорна и умиљата.

306.

Сјутри дан, кад доведу ђевојку.

Славић поје у наранчи, чула сам га ја,
Припијева младу снашу, весела им ја:
„Устај горе, нево наша, саба зора је,
„За'ве твоје кућу мету, а ти, нево, спиш!
„Јетрвице воду носе, а ти, нево, спиш!“
То зачула млада нева, па се устану,
Пође свекру у камару, па му говори:
„Добро јутро, свекре бабо, господичићу!“
Па уљезе свекрвици, па јој говори:
„Добро јутро, свекрвице, мила мајчице!
„Ђе су мене заовице? да их дарујем.
„Ђе ли моји ђеверови? да их дарујем.
„Ђе су моје јетрвице? да ме шјетују,
„Каконо ћу угодити у овом' двору.“

307.

Пошто дарује, говори другој чељади од куће.

Млада нева говорила:
„Добро јутро свијем вама!
„Њесам овђе сама дошла,
„Већ по путу и суђењу,

„И по шјету баба мога.
„Мене ваше дворе фале,
„Да с' у двору златни столи,
„У њих сједе паунови,
„А покрај њих паунице,
„А по крај њих препелице,
„Покрај тица соколови,
„Уз сокола ластовице.
„Што с' у столу паунови,
„То су моји свекрвови;
„Што с' по крај њих паунице,
„То су моје свекрвице;
„Што с' по крај њих препелице,
„То су моје јетрвице;
„А што с' уз њих соколови,
„То су моји ђеверови;
„Што с' по крај њих ластовице,
„То су моје заовице."

308.

Миловање снахе и ђевера.

Расла јела на сред Придвораца,
Под њом сједи царев кујунџија,
Више њега мила снаха сташе,
Ђевер снаху за руку држаше,
На руци јој прстене бројаше,
Миловаше, те јој говораше:
„Снахо моја, зелена селвио!
„Кад си расла, на што си гледала?

„Ал' си расла, бора гледајући
„Али мога брата чекајући?
„Али моје дворе гледајући?
„Ал' т' је добро у матере било?"
Она њему тихо говораше:
„Мој ђевере, злаћени прстене!
„Њесам расла, бора гледајући,
„Ни твојега брата чекајући,
„Ни на твоје дворе гледајући,
„Већ ми добро у матере било;
„Добро ме је одранила мајка:
„Ранила ме медом и шећером,
„А поноћи вином и ракијом;
„Рано мене лијегала мајка,
„А доцна ме у јутру дизала,
„Будила ме китом босиока:
„ „Устај, ћери, грануло је сунце.
„ „Наше б'јеле обасјало дворе." "
„С тога сам јој танка и висока."

309.

Мајка и ћер.

Ој невене, мој невене!
Благо томе, ко те бере,
И ја бих те млада брала,
Али сада немам када,
Ја се млада на пут спремам,
Туђе дворе дворовати,
Туђа баба бабом звати,

А свога ћу спомињати;
Туђу мајку мајком звати,
А своју ћу спомињати;
Туђег' брата братом звати,
А свога ћу спомињати;
Туђу секу секом звати,
А своју ћу спомињати.

310.

Бумбул и нева скоро удата.

Бумбул пјева у ружици: саба зора је!
„Устај горе, нево наша, кити дарове.“
„Ја сам луда и нејака, ја не умијем,
„Ето тамо мила баба, нека их кити.“
„Буд' си луда а нејака, што се удаде?“
„Силом мене бабо даде, а шта ћу му ја.“

Бумбул пјева у ружици: саба зора је!
„Устај горе, нево наша, кити дарове.“
„Ја сам луда и нејака, ја не умијем,
„Ето тамо миле мајке, нека их кити?“
„Буд' си луда и нејака, што се удаде?“
„Силом мене мајка даде, а шта ћу јој ја?“

Бумбул пјева у ружици: саба зора је,
„Устај горе, нево наша, кити дарове.“
„Ја сам луда и нејака, ја не умијем,
„Ето тамо миле браће, нека их ките.“
„Буд' си луда и нејака, што се удаде?“
„Силом мене браћа даше, а што ћу им ја?“

Бумбул пјева у дубрави: саба зора је!
„Устај горе, нево наша, кити дарове.“
„Ја сам луда и нејака, ја не умијем,
„Ето тамо миле сестре, нека их ките.“
„Буд' си луда и нејака, што се удаде?“
„Силом мене сестре даше, а што ћу им ја?“

VI.

ПЈЕСМЕ ПОБОЖНЕ.

(Ове се пјесме обично не пјевају, него их понајвише жене и дјевојке на сијелу казују, особито уз четворо поста годишњијех.)

311.

Цар небесни жени сунце.

Цар небесни кад жењаше сунце,
Светитеље у сватове зваше:
Старог' свата Петра у сред љета,
Првијенца громовник Илију,
А за кума крститељ Јована,
Два ђевера два Божја анђела,
Барјактара у прољеће Ђурђа
А чауша светога Николу,
Пратиоца светог Аранђела.
Отидоше свеци по ђевојку
У ђевојке светодуе Јање *),
Лијепо их тамо дочекали,

*) Пјевачица, која је ову пјесму казивала, рече, да је Јања света Ана, мајка свете Богородице.

И лијепим даром даровали,
Сваком свецу што је за којега:
Илиј' даше муње и громове,
Светом' Петру у снопе шеницу,
А Јовану крсте и иконе,
Анђелима кључе од небеса,
Барјактару светитељу Ђурђу
Дароваше цв'јеће и прољеће,
А Николи по мору бродове,
Аранђелу све ришћанске душе.
Отолен се свати подигоше,
И на небу трудни починуше,
Најтруднија светодуа Јања.
Сјела Јања куму уз кољено,
На кума је наслонила главу;
Кад освану и ограну сунце,
Сунце сјану, те уграби Јању.

312.

Сестре светога Петра.

Пошетале двије миле сеје,
Па се моле светитељу Петру:
„Дај ти нама од тог' раја кључе,
„Да видимо све по рају душе."
Он им даде од тог' раја кључе,
Те виђоше све по рају душе,
Јошт су сеје брату говориле:
„Отвори нам од тог' пакла врата,
„Да видимо све по паклу душе."

Отвори им од тог' пакла врата,
Ту ми горе до три момка млада:
Једном' горе руке до рамена,
А другоме до очију глава,
А трећи је у огњу горио.
Па се сестре натраг повратиле,
Светом' Петру брату говориле:
„О наш брате, светитељу Петре!
„Што су момци Богу згријешили?
„Те му горе до рамена руке?
„Што ли гори глава до очију?
„Што л' се они са свим запалио?"
Вели Петар својијем сестрама:
„Коме горе до рамена руке,
„Он на оца и мајку махнуо,
„Замахнуо, а не ударио;
„Што ономе огањ до очију,
„Он је своју куму обљубио;
„А што они вас у огањ гори,
„Он кудио свачије ђевојке."
Али сестре брату говориле:
„Послушај нас, свети Петре брате!
„Они што је на оца махнуо,
„Замахнуо, а не ударио,
„Полак огња њему укините,
„Полу оцу а половин' мајци;
„Тако исто и оном' другоме,
„Те је своју обљубио куму,
„Јер га њесу оженили млада;
„А ономе што куди ђевојке,
„Јошт он'лико огња приставите."

313.

Свети Петар и мајка му.

Свети Петар у рај шетукаше,
За њим стара мајка пристајаше:
„Сине Петре, причекај ме мало.“
„Јадна мати, ти не можеш амо,
„Ти си, мајко, туђу пређу прела,
„Отолен си себе остављала,
„Криво си се Богом заклињала,
„Да си, мајко, своје приметала.“

Свети Петар у рај шетукаше,
За њим стара мајка пристајаше:
„Сине Петре, отвори ми врата.“
„Јадна мајко, ти не можеш амо,
„Ти си, мајко, туђу пређу ткала,
„Од пређе си себе остављала,
„Криво си се Богом заклињала,
„Да си, мајко, своје приметала.“

Свети Петар у рај шетукаше,
За њим стара мајка пристајаше:
„Сине Петре, причекај ме мало.“
„Мајко моја, ти не смијеш амо,
„Ти си, мајко, вино продавала,
„И у вино воду присипала,
„Криво си се Богом заклињала,
„Вино пила, па воде сипала.“

Свети Петар у рај шетукаше,
За њим стара мајка пристајаше:
„Сине Петре, причекај ме мало.“

„Мајко моја, ти не можеш амо,
„Ти си, мајко, брашно продавала,
„А у брашну пепела сипала,
„Криво си се Богом заклињала,
„Да нијеси луга присипала.“

314.

Лудо дијете и рајски капиџија.

Синоћ мајка породила сина,
А јутрос јој синак преминуо;
Оде чедо рају на вратима:
„Отвор' врата, рајски капиџија!“
„Хајд' отоле, чедо пренејако!
„Ти си, чедо, лудо и гријешно.“
А чедо му лудо проговара:
„Лудо јесам, гријешно нијесам,
„Синоћ ме је породила мајка,
„А јутрос сам рано преминуо,
„У гори ме породила мајка,
„Ђе не бјеше ни попа ни кума.“
Говори му рајски капиџија:
„Ти отиди мало наприједа,
„Ту ћеш наћи до три воде ладне:
„На једној се напиј воде ладне,
„А на другој умиј водом ладном,
„А на трећој зафати водице;
„Што с' напијеш студене водице,
„Оно ти је рана материна;
„Што с' умијеш на води студеној,

„Оно су ти сузе материне;
„Што зафатиш студене водице,
„Она ће те у рај покрстити.“

315.

Гријешна удовица у паклу.

Порасла је из раја младика,
Под њом сједи блажена Марија,
Из раја је у паклу гледала,
Угледала удовице црне,
Ђе јој змија црне очи пије,
А друга се око грла вије;
Ма је пита блажена Марија:
„О Бора ти, удовице тужна!
„Што ти змија црне очи пије?
„И што ти се око главе вије?
„Веле ли си Богу згријешила?“
Ма јој вели удовица црна:
„Бора мене, блажена Маријо!
„Кад ме питаш, казаћу ти право:
„Што ми змија црне очи пије
„И што ми се око грла вије,
„Три пута се јесам удавала:
„Први пут сам била наодила
„Стара свекра и стару свекрву,
„Морила их и глађу и жеђу,
„Доклен сам их смрћу уморила;
„А други пут брата и сестрицу,
„Брат ми сеју дивно миловаше,

„Ја сам сестру с братом омразила;
„А трећи пут троје ђеце лудо,
„Свијех сам их смрћу уморила."
Тад јој рече блажена Марија:
„Просто тебе троје ђеце лудо,
„И просто ти свекар и свекрва,
„Ал' не просто братац и сестрица;
„Кад умр'јеше, ђеца не знадоше,
„Брзо свекри хоћаху умр'јети,
„Ал' је на св'јет понајвиша гр'ота
„Омразити брата и сестрицу."

316.

Свети Петар и мајка му.

Светог' Петра мајка дозиваше:
„Сине Петре, донеси ми воде."
Петар мајци воде доносио;
Кад се стара воде напојила,
Опет мајка сину говорила:
„Сине Петре, потегни ме горе."
„Мајко моја, ти не можеш горе,
„Ти си веле Богу згријешила:
„Кад си, мајко, зајам узимала,
„Ти си, мајко, криво одвраћала;
„Кад си, мајко, имала новаца,
„Задужбине нијеси чинила,
„Одгонила сиромаха с врата;
„На исповјед крила си гр'јехове,
„Те с причешћем душу отровала."

317.

Свети Петар и грјешници у паклу.

Свети Петар паклу врата сиђе,
Па у паклу грјешнике гледаше,
Ђе се муче мука пакленијех;
Када душе Петра угледаше,
Са дно пакла Петру заплакаше:
„Свети Петре, пружи нама руку,
„Изведи нас паклу на вратима,
„Прекрсти нас од раја кључима,
„Не би ли нам мало лакше било.“
Грјешницима свети Петар каже:
„Ви нијесте кључева достојни:
„Ви гладнога нијесте најели,
„А жеднога нијесте напили.
„Гола, боса нијесте обукли,
„Од гр'јеха се нијесте кајали,
„Те у паклу муку заслужили.“

318.

Божја мајка и крститељ Јован.

Поручује блажена Марија
Крститељу светоме Јовану
По ономе крилату анђелу:
„О мој куме, крститељ Јоване!
„Бог те зове и ја Божја мајка,
„На Јордану да ми крстиш сина.“
Када Јован зачуо анђела,
Он отиде на Јордан на воду,

Те Исуса крсти у Јордану.
Када Јован Исуса крсташе,
Небеса се над њим раствораше,
На истоку заиграло сунце,
За три дана и све без престанка,
За три друге сједе на западу,
Сунце грије, од гр'јеха нас мије,
И осташе гр'јеси у Јордану,
А на небу чека нас спасење.
Спаси, Боже, све ришћанске душе
И избави из ђаволске руке.

319.

Сан пречисте Госпође.

Санак снила пречиста Госпођа,
Ђе јој расте по крај срца дрвце,
У ширину по свему свијету,
У висину до ведрога неба.
Том' се санку досјетит' не море,
Но отиде брату Василији:
„О мој брате, свети Василије!
„Ноћас сам ти чудан сан саснила:
„Ђе ми расте по крај срца дрвце,
„У ширину по свему свијету,
„У висину до ведрога неба;
„Не могу се досјетити санку."
Василије сестри одговара:
„Секо моја, пречиста Госпођо!
„Ласно ти се осјетити санку:
„Што ти расте у крај срца дрвце,

„То ћеш родит' Христа Бога сина;
„Што се дрвце широм раширило
„И покрило с крај на крај свијета,
„То ће свијет од гријеха спасти;
„Што се дрвце к небу узвисило,
„Са земље ће оцу Богу поћи."

320.

Опет сан пречисте Госпође.

Санак снила Христа Бога мајка:
Да ће родит' сина без гријеха,
Гр'јешној земљи славна спаситеља.
Кад свануло и грануло сунце,
Пошетала Христа Бога мајка,
Ошетала гором руманијом,
Ту ми нађе стадо од оваца,
А пред њима чобан Симеуна,
Божју му је помоћ називала:
„Божја помоћ, чобан Симеуне!
„Сијеците дрва и бадњаке,
„Па ложите двије ватре живе,
„А кољите испод звона овна,
„Радујте се и веселите се,
„Сјутра ће вам свети Божић доћи."
Кад то зачу чобан Симеуне,
Он отиде у гору зелену,
Те сијече дрва и бадњаке,
И он коље испод звона овна,
Па га пече међу двије ватре,

Кад у вечер вече омркнуло,
Саме јој се прси отворише,
Сам јој Христос у крило пануо,
Прима јој га чобан Симеуне,
Зави њега у буково лишће.
Кад у јутру јутро освануло,
Кад на Христу злаћени повоји,
Узела га пречиста Госпођа,
Па се ш њиме мирбожила била.

321.

Крштење Христово.

Кад се Христос на земљу родио,
Узе њега чиста ђева мајка
На лијеву у наручје руку,
На срцу му главу пригрлила,
Те ш њим шета крај воде Јордана;
Гледале је проклете аждаје,
Вели њима пречиста Госпођа:
„Хајт' отоле, проклете аждаје!
„Зашто сте се у ме загледале?
„Што су ми се прси зајасјале?
„Везох злато по бијелу платну,
„Просу ми се злато по њедрима,
„Зато су м' се прси засјајале.“
Па пошета мало понапријед,
Она срета светитељ Јована:
„Божја помоћ, светитељ Јоване!
„Хајде, Јово, да ми крстиш сина.“

А вели јој крститељ Јоване:
„Богме нећу, пречиста Госпођо!
„Док не дође од Бога заповјед.“
У ријечи у којој бијаху,
Сам се Господ са небеса јавља:
„Крсти чедо, крститељ Јоване!“
Те крстише Христа преблагога
На Јордану на светој ријеци.

322.

Моба ђакона Тодора у нећељу.

Мобу купи ђаконе Тодоре
У нећељу по Илијну дану,
Да он жање бијелу шеницу.
То вићеле двије госпођице,
Света Петка и света Нећеља,
Сузе роне, па се браћи моле,
Светом Петру и Панталеону
И сувише громовник Илији:
„Пушти, Петре, кишу из облака,
„Панталије, на земљицу сушу
„А Илија муње и громове,
„Попалите мобу Тодорову
„И његову бијелу шеницу,
„И попали дворе Тодорове
„И у њима ђакона Тодора.“
Али свеци сестрам’ говораху:
„Што ћем’ палит’ мобу Тодорову?
„Јадна моба није ништа крива;

„Што ли палит' бијелу шеницу?
„Што шеницу? то је божје благо;
„Што ћем' палит' двора Тодорове?
„Дворови су с правдом саграђени;
„Но ђакона, кој' закона нема,
„Ако с' ђакон не би покајао."

323.

Прави суд два божја Анђела.

Пошетала два божја просјака
По улици по гр'јешној земљици,
Те но просе од врата до врата:
То не била два земље просјака,
Него била два Божја анђела.
Угледаше у нећељу мобу,
Ђе жњијеву бијелу шеницу,
Пред мобом је ђаконе Тодоре;
Питају га два Божја анђела:
„Каква ти је голема невоља,
„Те ти жењеш бијелу шеницу
„У свијетлу царицу нећељу?
„Али си се, болан, помамио?
„Ал' си праву вјеру преварио,
„А Турску си вјеру прифатио?
„Али твојом главом преврнуо?"
Вели њима ђаконе Тодоре:
„Мени јесте голема невоља,
„Е ја раним седам слијепаца

„И сувише девет нијемаца,
„А удавам сироте ђевојке;
„У мене су по крај двора пута,
„Ко пролази, свак с' у двору свраћа,
„Те им дава пива и јестива."
Кад то чуше два Божја анђела,
Отидоше двору Тодорову,
Ту находе Тодорову љубу,
Божју су јој помоћ називали:
„Божја помоћ, љуби Тодорова!
„Каква ти је голема невоља,
„Те мијесиш у свету неђељу?"
Просјацима млада одговара:
„Мени јесте голема невоља:
„Видите ли седам нијемаца?
„И видите л' девет слијепаца?
„Удавамо сироте ђевојке,
„Причекамо трудне и уморне;
„Хајте и ви на бијелу кулу,
„Да вам дадем пива и јестива."
А анђели њојзи говорили:
„О Богу ти, љуби Тодорова!
„Ти изиђи авлији на врата,
„Да ти видиш чудо невиђено:
„Како пале муње и громови,
„Пале муње мобу Тодорову
„И у пољу бјелицу шеницу."
Кад изиђе љуба Тодорова,
Уљегоше два Божја анђела,
Заклаше јој у бешици сина,
Покупише крвцу у китицу,
Поштрапаше н'јеме и слијепе;

Погледаше и проговорише.
Кад се врати љуба Тодорова,
Проговори седам нијемаца,
Прогледаше девет слијепаца.
Одлећеше два Божја анђела.
Кад открила чедо у бешици,
Златне су му руке до рамена,
А злаћене косе до очију.
Чедо мајци тихо проговара:
„Ој Бора ми, моја мила мајко!
„Нѣсу оно два Божја просјака,
„Већ су оно два Божја анђела,
„И мене су 'вако говорили:
„ „Ето вама седам нијемаца
„ „И ето вам девет слијепаца,
„ „Да вам сију, ору и копају,
„ „Ал' немојте у нeђeљу свету.“ “

324.

Мајка уклела гријешну шћер.

Везак везла гријешна ђевојка,
Везак везла у неђељу свету,
Везак везла, Бога не молила,
Она везла, а мајка је клела:
„Не вез' везка, моја шћери драга!
„Да Бог даде, ти га не додрла!“
Мајка клела, те шћерцу уклела,
Те Бог посла два своја анђела,

Па говоре лијепој ђевојци:
„Не вез' платно, лијепа ђевојко,
„Не вез' везка у свету неђељу,
„Е је тебе рухо азурано.“
Кад то чула лијепа ђевојка,
Ђерђевом је о тле ударила,
Па говори остаралој мајци:
„Клела си ме и уклела си ме,
„Мен' је моје рухо азурано,
„Азурано под црном земљицом;
„Него, мајко, даћеш ми за душу
„По најљепшу од свиле кошуљу,
„У ту ћеш ме укопати, мајко!
„Ону другу златом извезену
„Даровађеш мојој другарици,
„Која ме је научила вести;
„А све друго пусто рухо моје
„Даровађеш сиротам' ђевојкам',
„Не би ли се гр'јеха опростила.“

325.

Молитва пречисте Госпође.

Молила се пречиста Госпођа:
„Кијавето, моје мјесто свето,
„Којено си од Бога зачето,
„Даруј мене кључе од потаје,
„Од небесних онијех висина
„И онијех дубинских дубина,
„Да затворим дубинске дубине,

„А отворим небесне висине,
„Ослободим на мору мрнаре,
„А у пољу уморна орача,
„А у путу гладнога путника,
„А у гори мучна чобанина,
„А у селу јадна сељанина,
„А у кући жењена кутњика
„И свакога правог ришћанина.“

326.

Ускрснуће Христово.

Када Христос на небо ускрсну,
Небесно се коло уватило,
У колу су сви Божји анђели
И крилати редом арканђели;
У колу је крститељ Јоване,
Свети Петар и свети Никола,
Панталија и свети Илија,
Свети Митар и свети Ђорђије.
Коло води света Божја мајка
А уза њу двије свете душе:
Света Петка и света Неђеља,
Сви у једно грло запјеваше:
„Радујте се, на небу анђели,
„А на земљи све ришћанске душе!“

327.

Три свете дјевице.

Три ђевице гором иду,
Уз горицу маслинову,
Свака носи киту цв'јећа,
И у кити свете масти,
Чим ћ' Исуса намазати.

328.

Свети Петар и Павао.

Петар Павлу поручује,
Да он дође сјутра рано,
Сјутра рано у неђељу,
Да донесе квасна крува,
Црна вина од лозице,
Благослова анђелскога,
Да причести гр'јешне душе
И благослов благослови.

329.

Свети Петар моли се светој Госпођи.

Петар Госпи поручује:
Пошљи, Госпо, синка твога,
Узањ пошљи све анђеле
И крилате арканђеле,
Да се ш њима веселимо.

330.

Молитва кад се иде спавати.

Хајд'мо лећи, Бога рећи:
Бог се диже на небеса.
Небеса се отворише
А анђели поклонише,
Међу њима Ристос бјеше,
Ристос спасе и Марија,
Спаси, Боже, душе наше
И мртвијем и живијем.

331.

Молитва кад се већ леже и прекрсти.

С крстом легох и устадох,
Крст ме чува до поноћи,
А анђели од поноћи,
Аранђели до свијета,
Сам Бог до вијека.
Амин, Господе, помилуј!

332.

Душа и свети аранђео у рају.

Процмиљела гр'јешна душа
У гријеху у жалости.
Кад с' од т'јела разд'јелила,
На небеса полетјела,
Нађе врата отворена,
Душа с' јадна обесели.

Кад се врата затворила,
А душа се поклонила,
Иза врата зазивала:
„Отворите ова врата,
„Ово ј' ваша права душа."
Ал' јој рече свет' Мијајло:
„Од' отоле. гр'јешна душо!
„Н'јеси раја заслужила,
„Но ти хајде преко св'јета,
„Преко св'јета силимбета,
„И ти тражи гроба твога,
„Ђе је твоје гр'јешно тјело.
„И зазови т'јело твоје:
„Устани се, т'јело моје!
„О проклето да би било!
„Кад си на 'вој земљи било,
„Ти си јело, ти си пило,
„Н'јеси Бога ни молило."
Кад то зачу гр'јешна душа,
Она се је повратила
Преко св'јета силимбета.
Она тражи свога гроба,
Ђе ње т'јело укопано.
Она зове т'јело своје:
„Устани се, т'јело моје!
„О проклето да би било!
„На свијету кад си било,
„Веле јело, веле пило,
„А Богу се не молило,
„А душе се не стављало."
Мртво т'јело проговара:
„Од' отоле, грј'ешна душо!

„Ја ћу т'јело земљи гњети,
„Ти ћеш Богу дуге враћат'."
Кад то зачу гр'јешна душа,
Она се је повратила;
У сусрет' је Госпа срете
На по пута и похода,
Па говори светој Госпи:
„Молим ти се, Божја мајко!
„Ти умоли синка твога,
„Да он прими ову душу,
„Ја сам ваша права душа
„Трудно свијет преживљела."
Кад то чула Божја мајка,
Она се је повратила,
Те замоли синка свога:
„О Исусе, синко мили!
„Прими ову гр'јешну душу."
Тада Исус мајци рече:
„Прођи ме се, мила мајко!
„Како ћу јој опростити?
„Премного је сагр'јешила:
„Када мравак море пређе,
„Тад ће она у рај дођи."

333.

Свети Петар гради цркву.

вети Петар цркву гради
Ни на небу, ни на земљи,
Но под небом у јајеру,

Ту је цркву освештао,
Летурђију отпојао.
Све су душе тад' устале,
Летурђију преслушале,
Само н'јесу до три душе,
До три душе све ришћанске,
Што су смртно сагр'јешиле:
Једна ј' душа сагр'јешила,
С кумом се је завадила,
У шуми га погубила:
И то би јој кум простио,
Ама неће Бог да прости;
Друга ј' душа сагр'јешила,
У сусједству заимала,
Криво зајам отвраћала:
То б' јој сусјед опростио,
Али неће Бог да прости;
Трећа ј' душа сагр'јешила,
Криво у суд' сједочила,
Те у паклу душом пати.

334.

Ријечи блажене Госпође.

Који данас данак бјеше,
Кад се Исус за нас роди?
Породи га света мати
Ка' сунчани зрак источни.
Поднес' муку од Пилата,
Проли крвцу љепш' од злата.

Он ускрсе на небеса,
И сви мртви устадоше,
Тада рече Божја мати:
„Ко се моме сину моли,
„Сваки данак и нeђељу
„За четръес и четири,
„Моје бих му моћи дала,
„Моје моћи доста могу,
„Које за вас Бога моле."
О неђељо, свети данче,
Опрости нам гр'јехе наше!

335.

Христос тјеши матер.

Душа лети, т'јело трепти
Под два крила анђелскога,
Под трећијем Исус био,
И овако говорио:
„Ко ће поћи украј пута,
„Украј пута светог' крста,
„Ту ће наћи мајку моју,
„Ђе пред крстом сузе рони,
„Сузе рони, Бога моли,
„Да јој јави сретње гласе,
„Како сам ја ускрснуо,
„На небеса полетио."
То зачуо свети Јово,
Па он посла два анђела,
Те анђели одлећеше,

Светој Госпи говорише:
„Не бој нам се, света мајко!
„Теб' је синак ускрснуо,
„На небеса полећео,
„Нас од гр'јеха избавио."

336.

Божја мајка находи крст.

Света мајка пошетала
Преко пута горе свете,
Ту наоди часног' крста:
Рукама га загрлила,
Сузама га умивала,
Косицам' га отирала,
Па на ноге поклекнула,
Па се смјерно Богу моли,
Светом' крсту говорила:
„О мој крсту, часни крсту!
„На теби је мој син умро
„И поднио тешке муке,
„Тешке муке, чавле вруће
„За искупит' гр'јешне душе."

337.

Божја Мајка нашла сина.

Пошетала света мајка,
Пошетала к сину своме,
Кад Исуса налазила,
Мајка синку говорила:

„О Исусе, слатки сине!
„Ришћани те вјерно моле,
„Да им гр'јехе све опростиш."
Тада Исус мајци рече:
„Прођи ми се, мајко моја!
„Како ћу им ја простити,
„Кад' су гори но жуђели:
„Жуђели ме пропињаху,
„Ал' се криво не куњаху,
„Ни мојима ранам' љутим',
„Ни ранама ни мукама,
„Ришћани се криво куну:
„Кад се они душам' куну,
„Они мене трњем боду;
„Кад се, мајко, ранам' куну,
„Рану моју повређују;
„А када се мукам' куну,
„Муку моју позлеђују.
„Ако мајко не вјерујеш,
„Завири ми кољеница
„И подигни чисту свилу,
„Пак ћеш виђет' ране моје."
Када мајка ране виђе,
Грозне сузе проплакала,
Своме сину говорила:
„Стани, сине, жељо моја!
„Жели тебе мајка твоја."
Па му ране целивала,
Сузама их умивала,
Чистом свилом отирала.

338.

Плач Божје мајке за сином.

Божја мајка сузе рони,
Е јој сина уграбише
И на крсту разапеше.
Плачи, мајко, синка твога,
Сина твога без престанка.
Кад то чула света мајка,
Ничице је земљи пала,
Студен камен узимала,
Слатке прси разбијала,
Златне косе истргала.
К њој долази свети Јово,
Пак се Госпи смјерно моли:
„Немој, Госпо, света Госпо!
„Него да би предољела
„Жалосноме срцу твоме;
„Да на ноге ти устанеш,
„Да с' покријеш црним скуцем,
„Побржајмо брзим путем,
„Амо чусмо жамор људи,
„Еда онђе Исус буде.“
Када зачу Божја мати,
На ноге је устанула,
Побржаше брзим путем,
Кад Исуса не нађоше.
Но нађоше три Марије:
Прво Мару Мандалију,
Друго Мару Јакобову,
И Јосифа стару мајку;

Па им Госпа с плачем рече:
„О Маријо, сестро моја!
„Viђе ли ми ће Исуса,
„Премилога сина мога?“
А Марија њојзи рече:
„О ти Госпо, света мајко!
„Виђела сам синка твога;
„Овуда га проведоше
„У црљеној доламици,
„У крвавој кошуљици,
„Бијаху га и псоваху,
„Неки мачем, неки бичем,
„Неки дава заушнице,
„И Исусу сви рекоше,
„ „Ти си рода Давидова.“ “
„Исус ништа не збораше
„Но ничице земљи гледа.“
Када Госпа гласе чула,
Она опет земљи паде;
Њој приступа свети Јово,
Опет Госпу смјерно моли:
„О ти Госпо, света Госпо!
„Да би како предољела
„Израњену срцу твоме,
„Да на ноге устанемо,
„До Пилата да пођемо.“
У Пилата отидоше,
Ту находе светог Петра,
И Госпа му плачно рече:
„О ти Петре, мили брате!
„Виђе ли ми ће Исуса,
„Сина мога, Христа твога?“

Петар Госпи плачно рече:
„О ти Госпо, света Госпо!
„Ево ти га за вратима.
„Ја га чекам пред вратима.“
У то Јуда дотрчао,
Па говори светој мајци:
„Од’ отоле, света мајко!
„Ја сам прод’о синка твога.“
Госпа Јуди одговара:
„Од’ отоле, проклетниче!
„Кад с’ мислио то чинити,
„Што не јави тужној мајци
„Али којој од Маријах?
„Да се јадне састанемо,
„Свете масти набавимо,
„Сину ноге намажемо,
„Да се грија опростимо?“
Тад Жуђели искочише
И Исуса изведоше,
Сва ранава и крвава,
Дадоше му крст носити,
И Исусу говорише:
„Нос’, Исусе, крста твога.
„На њему ћеш умријети.“
За њим мајка пристајаше
И овако говораше:
„Стани, синко, жељо моја!
„Нек т’ поможем крст носити.“
Исус мајку озираше,
И овако говораше:
„Од’ полако, мајко моја,
„Ја ћу и сам крст носити.

„Теже су ми сузе твоје
„Но на крсту муке моје;
„Тежи су ми јади твоји
„Но на крсту чавли моји.“
Па Јовану Исус рече:
„О Јоване, мили брате!
„Ето тебе мајке моје:
„Кад ми пане, подигни је,
„Кад ожедни, напој' ми је,
„Кад оголи, ођени је,
„Кад огладни, наран' ми је.“
Пође Исус крст носећи,
Света мајка јад јадећи.

339.

Молитва к Богородици.

Господине, Боже мој!
Оди к мене у помоћ
Са свијема анђелим'
И дјевицом Маријом.
О дјевице Маријо!
Кажи мене прави пут.
Ђено т'јело рањено
А на крсту стављено,
Крвца њему капаше,
Свако цв'јеће цапташе,
Анђел' с неба сиђоше,
Оно цв'јеће бераху,
У ките га китише,

У вијенцу вијаше,
На небеса носише,
Небеса се стресоше,
А сами Бог р'јеч рече:
„Ко би три пут молио,
„Кад устане и леже,
„Бог ће њега простити
„Сваке муке и од зла.

340.

Душа и тијело.

Кад се душа с т'јелом д'јели,
Гр'јешном т'јелу душа вели:
„Што ћу, т'јело, гр'јешно т'јело,
„На 'ни свијет вјечни вијек?
„Ти си много гријешило,
„Часне посте не постило,
„Гладне, жедне одгонило."
А тијело души рече:
„Кад на рајска врата дођеш,
„На кољена гола клекни,
„Бога моли, сузе рони,
„И пресвету Божју мајку;
„Па кад чује Божја мајка,
„Умолиће синка свога,
„Грије ће ти опростити,
„Рајска врата отворити;
„Пољубићеш рајска врата
„И кључеве сува злата."

341.

Божја мајка и анђели.

Оно брдо понајвише!
Ту је црква саграђена,
У њој Госпа Бога моли;
Искаше је два анђела,
Свети Петар и Никола,
Искаше је, нађоше је,
Ђено Госпа Бога моли.
Питаше је два анђела:
„Бора тебе, славна Госпо!
„Што у гори сама стојиш?“
Госпа њима говорила:
„О Бора ми, два анђела!
„Све ми с' горе поклонише,
„Само н'јесу до три горе:
„Једно гора јагликова,
„Друго гора бршта нова,
„Треће гора купјенова.“
Стала их је Госпа клети:
„Никад рода не родиле!“

VII.

ПЈЕСМЕ БОЖИЋНЕ.

Ове се пјесме пјевају, како се наложе бадњаци на ватру, па до Васиљева дне (1. Јануарија) или, као што се у народу каже, до малога Божића, т. ј. до новога љета. Пријатељи кроз то се вријеме полазе, те једно код другијех пјевају ове пјесме, а кад гостију нема, пјева и сама кућна чељад између себе.

342.

Божићеве три сестре.

У Божића три миле сестрице:
Божо сестре дивно разређује,
Једну шаље, да шеницу жање,
Другу шаље, да виноград трга,
Трећу шаље, да му јагњи овце.
Коју шаље, да шеницу жање,
Она сестра брату поручује:
„Дођи, Божо, дођи ми, брајане!
„Добро ти је родила шеница.
„Свако зрно по шиника дало;
„Која ли је њива прележала,
„Преложница сто шиника равно.“
Коју шаље, да му лозу трга,
Она сека брату поручује:
„Дођи, Божо, дођи ми, брајане!
„Добро су се изјагниле овце,

„Свака овца по јагњицу дала,
„Уводница јанца и јагњицу."

343.

Ето вам тамо Божић иде.

Поручила Божићева мајка:
„Тамо ћу вам послати Божића,
„По Божићу три ките цвијећа:
„Једну киту здравља и весеља,
„Да сте вазда здраво и весело;
„Другу киту мира и погодбе,
„Да сте вазда мирни и погодни;
„Трећу киту вина и шенице,
„Да сте вазда п'јани и ситани."

344.

Три тице с неба.

Три су тице с неба долећеле,
У поноћи уочи Божића,
Честитале Божић Ришћанима,
Ришћанима носе с неба даре:
Једна носи гроздак од лозице,
Да се Срби понапију вина;
Друга носи класак од шенице,
Да Српкиње мијесе погаче;
Трећа носи брацког' миробожја,
Да се Срби и грле и љубе,
У љубави један другом вика:
„Мир је Божи! е се Ристос роди."

345.

Свак весело, ево Божића!

Грану сунце иза брда,
Весело, весело!
Није сунце него Божо,
Коледо, коледо!
Носи игру за појасом,
Весело, весело!
Ману игром на јунаке,
Коледо, коледо!
Јунаци се разиграше,
Весело, весело!

Грану сунце иза брда *),
Није сунце него Божо,
Носи игру за појасом,
Ману игром на невјесте,
Невјесте се разиграше.

Грану сунце иза брда,
Није сунце него Божо,
Носи игру за појасом,
Ману игром на ђевојке,
Ђевојке се разиграше.

Грану сунце иза брда,
Није сунце него Божо,
Носи игру за појасом

*) Уза сваку врсту као до јако, прво: весело! весело! а другом: коледо! коледо!

Ману игром на ђечицу,
Ђечица се разиграше.
Сви у колу весело, весело!
Хајд' у колу коледо, коледо!

346.

Божић зове: превезите ме.

„Зове Божо иза воде: превезите ме!“
„Није дома домаћина, да те превезе,
„Отиш'о је у бадњаке, да их довезе.
„Спремићемо старе баке, да те превезу.“
„Старе бабе масло варе, омастиће ме.“
„Није дома домаћина, да те превезе,
„Отиш'о је у пецива, да их донесе.
„Спремићемо невјестицу, да те превезе!“
„Невјесте су врагуљасте, утопиће ме!“
„Није дома домаћина, да те превезе.
„Пошао је пиво носит', да те прослави,
„Спремићемо ђевојчице, да те превезу.“
„Не спремајте ђевојчице, да ме превезу,
„Ђевојке су ашарије, утопиће ме.“
„Није дома домаћина, да те превезе,
„Отиш'о је за свијеће, да се ужижу.
„Спремићемо малу ђецу, нек' те превезу.“
„Спремите ми малу ђецу, нек ме превезу,
„Ђечица су без гријеха, Божји анђели.“

347.

Божић зове: хоће часі у кући.

Божић зове сврх планине оне високе:
„Весел'те се, Србљи браћо! вријеме ви је.
„Приправ'те ми све бадњаке свилом кићене,
„А одаје и пенџере ловоричицом,
„А иконе и столове маслиничицом,
„Простирите шениц' сламу мјесто трпезе,
„А по њојзи трпежњаке златом везене,
„Наврћите добре овне на ражњевима,
„Сијеците суво месо, а не мјерите,
„А ложите крупна дрва, не цијепајте,
„Приправ'те ми доста вина, рујна, црвена,
„И ракије лозоваче прве бокаре;
„Ви невјесте и ђевојке, коло ватајте,
„Ви јунаци, из пушака често мећите,
„А ви старо и нејако, Бога молите."

348.

У Божића іри ножића.

У Божића три ножића:
С једним реже печеницу,
А с другијем ђевеницу,
А с трећијем погачицу.
С печеницом поздрављаше
У дом дому домаћина;
С ђевеницом полазника
И биране пријатеље;
А с погачом дариваше
Сиромахе и убоге.

349.

Иде Божић, свак весело.

Божић иде уз улицу, те се весели,
Пред њим иде жарко сунце, те му свијетли,
Носи Божо у рукама ките цвијећа,
У десници руци носи грану маслине,
У лијеву гранат' грану од ловорике,
Да китимо наше куће, свете иконе,
И бадњаке божитњаке, што нас веселе;
Весели се младо, старо и све нејако!
Весел'мо се, љубимо се, мирбожајмо се!

350.

Божић од врата до врата.

Божић штапом бата,
Носи сува злата
Од врата до врата;
На чија ће врата
Дат' благосов, злата?
На наша ће врата
Просут' шаку злата.

351.

Домаћин по Божићу.

О Божићу брате!
Написмо се на те,
И два три дни по те,
Ма не као на те.

Сланинице, сласти!
Пуна ли си масти?
Кад те скоро плаћах,
По глави се млаћах.

Вино моје рујно!
Веље градиш чудо:
Ко те много пије,
По глави се бије

352.

Шта све Божић иште.

Божић зове з брда:
„Доран'те ми дрва."
Божић зове с вира:
„Доран'те ми вина."
Божић зове с авлије:
„Доран'те ми ракије."
Божић зове с реса:
„Доран'те ми меса."
Божић зове с Убала:
„Доран'те ми бумбира."
Божић зове с Леденица:
„Доран'те ми ђевеница."

353.

Три тичице.

Три тичице гору прелеђеле,
Свака носи у кљуну знамење:
Прва носи винову лозицу,
Друга носи класак од шенице,
Трећа носи здравља и весеља.
Која носи винову лозицу,
Та је пала на Фрушку горицу:
Која носи класак од шенице,
Та је пала на богату Мачву;
Која носи здравља и весеља,
Та је пала на нашу трапезу,
Да смо вазда здраво и весело.

354.

Божићева мајка саборише.

Цркву гради Божићева мајка,
У њу ставља велико саборје,
У сабору Јеле и Никола,
На Јели је сукња од сунашца,
А на Нику чоха од мјесеца,
Питала их Божићева мајка:
„Бору вама, Јеле и Никола!
„Окле Јели сукња од сунашца?
„Окле Нику чоха од мјесеца?“
Проговара Јеле и Никола:
„Ми смо даром скоро даровани
„Од твог' сина, нашег' спаситеља.“

VIII.

ПЈЕСМЕ ОД КОЛЕДЕ.

355.

Шта ћемо даровати коледу?

Колеђани коло граде,
Коледо, коледо!
Шта ћемо им даровати?
Весело, весело!
Тораљицу, бокарицу,
Коледо, коледо!
И два овна виторога,
Весело, весело!
Једну краву трећакињу,
Коледо, коледо!
Једну козу лежакињу,
Весело, весело!
И ђевојку уходницу,
Коледо, коледо!

356.

Дубровчани жене Краљевића.

Расло дрво ловорика,
Коледо, коледо!
Посред града Дубровника,
Весело, весело!

Под њом сједе сва господа,
Коледо, коледо!
Међу собом в'јеће чине,
Весело, весело!
Да ожене Краљевића,
Коледо, коледо!
Краљевића мати звала:
Весело, весело!
„Краљевићу д'јете моје,"
Коледо, коледо!
„Ми ћемо те оженити."
Весело, весело!
Краљић мајци говорио:
Коледо, коледо!
„Рек'о сам ти, мајко моја!"
Весело, весело!
„Да се нећу оженити,
Коледо, коледо!
„Е сам Богу вјеру дао,"
Весело, весело!
„Но ћу Божја слуга бити,"
Коледо, коледо!
„А заручник Божје мајке."
Весело, весело!

357.

Опет то, али друкчије.

Маргариту краљ просио,
Коледо, коледо!
Маргариту мајка звала:
Весело, весело!
„Маргарита, шћери моја!“
Коледо, коледо!
„Теб' је дош'о краљ просити.“
Весело, весело!
Маргарита мајци вели:
Коледо, коледо!
„Рекла сам ти, мајко моја!“
Весело, весело!
„Нећу краља, нећу бана,“
Коледо, коледо!
„Нег' Исуса милоснога,“
Весело, весело:
„Ја сам њему вјеру дала,“
Коледо, коледо!
„Да сам њег'ва вјереница.“
Весело, весело!

IX.

ПЈЕСМЕ ДЈЕТИЊЕ,

које се пјевају дјеци уз колијевку, кад се успављују.

Од овијех пјесама мало има у народу Српском, али ће их јамачно још бити, особито у Херцеговини. Пјевачица, Симана, која је ове пјесме казивала те се написале, рече, да обично женскиње пјевају дјеци, кад их успављују, макакву пјесму, која им се допадне.

358.

Нина Јово, моје чедо драго!
Нина, нина у шикли бешику,
Твоја беша на мору грађена,
А за скупе паре купована;
Градила је три мајстора млада:
Један теше, други бојатише,
Трећи меће сјајно огледало,
Да с' огледа Јованова мајка,
Када шика у бешици Јова:
„Нина Јово, ти живио мајци!"

359.

Сједи Мара на чардаку,
На крилу јој Јово спава,
Око ње се јање вије,
Те скакуће и блекуће.
Од' отоле, јање моје!
Не скакући, не блебећи,

Не буди ми Јова мога,
Е је трудан и уморан,
Е је сву ноћ препјевао,
Препјевао, преиграо,
У том колу међ' ђевојке,
Све ђевојке надиграо,
А невјесте изљубио.

360.

Која ј' оно ђевојчица?
Танка, б'јела и румена,
Те се свија око двора
Свако јутро и вечером,
С мојим Јовом јашикује?
Пођ' се, диво, Јова мога,
Многе су га моме брале,
Ма га њесу одабрале.
За Јова је шћер у цара
Јову слична и прилична.

361.

Иш пауне златопере!
Не шетукај, не загучај,
Не шобоћи, не клопоћи:
Спушти твоја златна перја,
А рашири ђузел репа,
Уљез' лако у одаји,
Крил'ма Јову лада чини,
Да он спава у ладини.

362.

Нинај ми, нинај Јоване!
На крилу на материну,
Када се рано пробудиш,
Мајка ће т' сису пружити,
А ти ћеш мајку сисати.
Ал' Јово мајци говори:
„О мајко, о слатка рано!
„Нећу те више сисати,
„Већ ћу се јунак женити.“

X.

ХЕРЦЕГОВАЧКЕ НАПИЈАЛИЦЕ

(О крсноме имену).

1.

Кад се ракија пред ручак пије.

Добра ракија, а боља срећа, данас и вазда, ако Бог да! Ракија радост, ово нам била највећа мрзост; њу пили а вазда се веселили! У чиј смо дом, помогао га господ Бог! њега и његове синове и синовце, браћу и рођаке његове, кумове и пријатеље, ове ође и све друге, који нијесу овђе, о године дошли а нас здраве нашли, да Бог да! — Које пријатеље Бог нашему брату домаћину до сада даровао, то му и подржао, а к овим друге оваке врсне банове, кумове и побратиме и браћу Србе подарио, да Бог да! Сад сви здраво, и ја с вама *)!

2.

Кад се другом ракија пије.

Писмо првом, а ово ћемо другом, да Бог да! О чем' гођ радили, одазла се и муке бранили; Бога се

*) Кад долибаша ове здравице напија, сви муче, и кадгођ сврши на: ако Бог да! сви полако реку: амин, да Бог да! а неки: Бог те чуо! или: амин Боже!

бојали, душе не огријешили; у цркву одили, православну летурђију слушали; живе помињали а мртвијем спомен чинили; људима се не омразили а образа не оцрнили, ако Бог да! Душманину се не умолили, но јуначким оружјем вазда бранили и обранили, да Бог да! И здрави, браћо! свак као ја по двије, да нам криво није.

3.

У славу Божју.

Кад иду на ручак, сви устану на ноге около трпезе, ужду пред иконама три воштане свијеће, у дну састављене; окаде иконе тамјаном, па послије и све редом около трпезе пријатеље. Раздробе крсни сомун, прелију га вином, па онако стојке пију прије него почну јести.

У име Риста и свете Тројице и свете Богородице, а у лијепу Божју славу, да нам поможе јаки Бог и лијепа његова слава, да Бог да! Ми њу славили и помињали на земљи. а она нас на небесима и у царство небесно, да Бог да! Од гријеха нас избавила, и ка спасенију окренула; спасао нас Ристос и Богородица, која може, да нам поможе, ако Бог да!

Сад сви редом пију, и говоре: како долибаша напио, онако Бог услишио, да Бог да!

4.

У добри час од ручка.

Да сједемо на ручак у велики добри час, да нам поможе Бог, а намјери најсретњи час, овђе и свуда, сад и вазда, да Бог да! Ђе гођ се састајали, ту се

веселили, пили и здрави били, у љубави догој; вазда се миловали, и један за другога питали, по поштену гласу а образа свијетла, да Бог да!

5.

У бољи час од ручка.

Оно писмо у добри час од ручка, а ово ћемо у бољи; оба добра, оба нам помогла; добра помагала, а боља прискакала, да Бог да! Помогао нас господ Бог и данашњи свети Никола (или који буде), домаћиново крсно име. С нашим братом домаћином дуго и за много здрави били, и у његови поштени дом вино пили, да Бог да! Помогао нас господ Бог и ови поштени дом, и здрави сте!

6.

У ваславу свеца онога дана.

Писмо у красну и лијепу Божју славу, па писмо у добри и у бољи час по божјему закону а Српскоме адету, а сада ћемо пити у ваславу светога Николе (или који буде), Божјега угодника, домаћинова крснога имена, да му ускрсне и поможе на свако страшно мјесто, ђе га призивао и када му се молио, да Бог да! Домаћин га, наш брат, славио пуњем и проскуром, а он њега сваком срећом и берићетом, а највише јуначким здрављем и весељем, да Бог да! Славу славио, она га и помагала; врсне и биране кумове и побратиме сабирао од добре воље а без невоље, да Бог да!

7.

У домаћиново здравље.

Пописмо у славу Божју по једну чашу и сваку редњу нашу, а сада ћемо напити у здравље нашега брата домаћина, за његов житак и ужитак, живот и добро здравље: за здравље његове поштене главе, његови синова и синоваца, унука и омладака живот и лијепо здравље, ако Бог да! Нека нашега брата домаћина и његови синова и синоваца јаки Бог и данашњи дан дуго и за много а у свакој срећи придржао! Дичио се ш њима као даница на ведру небу, и китио славом и поносом као гора Ђурђевданом а бостан ружом и босиљем, да Бог да! Којигођ рад радио, ода зла се бранио, нико му не наудио! Испод његовога јакога и високога шљемена износио двадесет и четири сретња сјемена, да Бог да! Под жарко сунце, пред тежака и сељака сјеме сијао, а Богу се молио, плуго му широм гонило, а рало с миром у дубину ронило; окретало се источном и западњом, Бог му давао, а Бог му помагао, да Бог да! Од неба му росило, а од земље родило; било му у класу класато а у бусу бусато, у трсу трсато а у гувну рпато а у амбару много, био му хаир и берићет, да Бог да! Клас му отезао и претезао, од Божјега дара и бехара, а од земаљскога рода да насити вољна и невољна, и ко се гођ гости говорио: да Бог прости! На његову поштену софру дочекивао ништа и убога на поштење и глас као данас нас овђе, ако Бог да! Свакоме чинио част и удјелак; свакоме дијелио, никад му не пресушило, а највише себе оставио! Ко гођ му дошао пјевајући,

од двора му пошао пјевајући и играјући, рука пунани, срца весела, а образа поштена! Свак му долазио на изобилну част а на поштени глас сад и вазда, да Бог да!

Сада сви, који су за трпезом, завичу: амин! Бог те чуо и услишио!

8.

Домаћин у здравље пријатељима.

Фала, брате долибаша! како ти данас напио, тако Бог услишио! Која се данас овђе међу нама рекла, та се у амин код господа Бога стекла, да Бог да! Ви мене (т. ј. сви, јер долибаша, који сједи у чело трпезе, сам за све друге напија) написте у моје здравље, а вама Бог удијелио и здравље и весеље! а ја ћу напити у ваше поштено здравље, срећу и напредак, да Бог да! Ви, како дошли у мој дом ове године, дошли и до друге за године дуге! ви у мене а ја у вас вазда на сретње и честито мјесто, ако Бог да! Љубили се као крух и вино, а миловали као права браћа, а нас све Бог и његова милост! За дравље и дуги живот свакојега мојега пријатеља и побратима, кума и друга, који се је овђе намјерио, и који није могао приспјети ради дугога пута а посла крута, да их поможе Бог и Богородица, која може и хоће, ако Бог да! Ко је на дому, да ради о добру, а ко је на путу. да га Бог пропути и здрава своме дому поврати, пунани рука а среће веселе, да Бог да! И куда ћу даље, но нам Бог дао здравље! И сви здрави и ја с вами!

Сви завичу: фала, брате домаћине, Бог те чуо!

9.

Да Бог подржи пријатеље а покори душмане.

Здрав, брате домаћине! ти напи нама и у наше здравље те нас задужи чашћу и поштењем, а ми тебе сад напијамо, и у милоснога Бога желимо, да ти Бог уздржи све досадашње пријатеље, кумове, побратиме и ортаке, које ти је Бог даровао, од баба ти остали а ти прибавио: Бог ти их придржао и друге примакао! Они се с тобом валили и дичили, а ти ш њима дичио и поносио, ако Бог да! Богу се молио, и што му се молио, то ти угодио; душмане ти покорио, да ти под ногама буду као коњу чавли и поткови; никад им се капом у руци не умолио, но вазда јуначком мишицом као сретњи и честити обранио, да Бог да! Кад гођ се од њи бранио, вазда ти сабља сјекла а пушка палила; ђе сабљом мануо, ту и пресјекао, а ђе пушком омијерао, ту и погодио, да Бог да!

И овдје сад сви завичу: амин да Бог да!

10.

У здравље домаћице кућне.

Сваку писмо, написмо и до капље оциједи смо, а ову ћемо сад за здравље наше сестре домаћице, која је ову час нам приправила. Да да јаки Бог и данашњи велики дан свети Никола (или који буде),

да оваку част приправља дуго и за много, имала је окле износити а имала пред ким, ако Бог да! Пуну софру метала, равну је дизала, и свак рекао: „овђе би дости, да јаки Бог прости дом и домаћина!“ За здравље њезини шћери и невјеста! шћери удавала за врсним и прибраним Србима о правом вакту и земану, а невјесте јој рађале сретњу и честиту унучад, а највише мушкије глава, ако Бог да! И здрава банице домаћице!

Кад попије чашу, наточи пуну, те пружи домаћици, говорећи: да ти је част! она узме чашу, пољуби у руку долибашу па попије.

11.

Кад се већ дижу иза трпезе.

Све написмо, и у славу великога Бога а у здравље домаћиново изобилно једосмо и писмо! дође вакат, да и млађијема мјесто чинимо. Здрави, браћо! Часно сјели а поштено устали! да нам поможе Бог сједајући и устајући и на свако мјесто, да Бог да! Што ми похарчили у ови поштени дом, то намирио господин Бог само седмо, са сваке стране, а с небеса најбоље, да Бог да!

Сад сви устану иза софре, пошто се чашом обреде, те сједу млађи и кућна чељад да ручају.

12.

Кад полазе званице.

Сад који од гостију полази, испрати га домаћин и домаћица са здравицом, а он напије:

С Богом остај, брате домаћине! Ти си мене угостио вином и ракијом и господском софром, а Бог тебе славом и поштењем и јуначкијема главама највише, да Бог да! Што ми похарчили, а вратит' не могли, Бог ти само седмо намирио! Здрав си ми и фала ти на час и на љубав, и с Богом!

Тумачење неколико ријечи Турскијех.

Авал, бинниш, скрлатни ћурак.

Албашча, башча у којој има свакојакога цвијећа.

Алкатрем, кита некаког црљеног цвијета.

Ампамук, памук неопреден.

Анџали, око црно и живо у момка.

Армаган, кутија.

Аџилер, хаџијнски бајрам.

Ашарија, врагуљасто шаљиво чељаде.

Баздрђан, трговац.

Бакам, боја којом буле црљене образе и нокте.

Безистен, кућа у којој се држи трговина.

Бејаз, бијела хантерија.

Бирдем, одмах.

Бошци, велики шарени убрусац.

Брусали, извезено.

Бутум, све и сва.

Вакат, вријеме.

Вал бурунџук, бијели бурунџук, постав.

Веда, рок.

Дефлија, љепота.

Дилбагија, сребрна кутија.

Долаф, орман.

Дунара, вода.

Ђелвђек, дођи-пођи.

Ђерђев, на чему везу ђевојке.

Ђулсија, ружична вода.

Евалај, као аферим.

Елба, бисаги од коже.

Ефта, нећеља дана.

Жећер, прстен с каменом.

Заинлук, заповијед старијега млађему.

Замбук, цвијет.

Зафи, поднос испод кикаре од кафе.

Захари, confetto.

Земан, виђи: вакат.

Итахија, златна хантерија.

Јашар, шарено.

Јемек, јестиво.

Кангал, китица.

Канети, праги дрвени од врата и прозора.

Каракол, чета царска.

Крзли, црвеникаст.

Кумашли, обојак дебео.
Лала, шарено.
Лалели, шаренкасто.
Леђер
Ленћер } леђен од умивања.
Мави, завист.
Мезар, гробље.
Мезет, предракијаш.
Менђуше, брњице у ушима.
Муселез, медовина.
Мухаберт, јади.
Мушабак, калпак од коже, чим се чарак од пушке покрива да не кисне.
Налуне, папуче женске, на којима је а оздо дрво озго каиш.
Налча, поткови.
Намаза, клањање.
Нимет, све што се једе и пије.
Одиђар, лијеп.
Орјат, никоговић, човјек без поштења.
Пармаци, дрвени приjеплети.
Печа, она мрежа од струне што буле носе на образу.
Пурли чивтијане, женске шарене гаће.
Ракли сафун, сапун шарени најфинији.
Сабах, зора.
Сајван, обрела.
Саланџаке, љуљајка.
Сандул делфе гаће женске нашаране.
Сачмена, кошуља од постава и свиле.
Саџада, простирач, на ком Турци клањају.
Севдаг, миловање.
Седев, она морска кост, чим се цевердари шарају.
Селвија, некаква воћка.
Сетла, виђи: рухо.
Синџирлија, два зрна од пушке заједно везана.
Собет, игралиште.
Солуфи, она два кратка бича косе што женске носе иза ушију.
Софа, јастуци на чем се сједи по Турски.
Сурма, црна боја, којом Туркиње мажу обрве.
Тафтија, урађена кожа.
Тевсија, округла трпеза од метала.
Терзлуци, папуче женске везене златом.
Терћија, мјесто на коњу иза седла.
Теслимити, предати коме што из руке у руку.
Тесии, бројанице.
Тефериџ, весеље.
Трли диба, хантерија од кадифе.
Тулбента, камен са сару-

ком, што Турци мећу над главом у гроб мјесто нашега крста.

Тунофес, најфинији црљени фес.

Турунџа, наранча.

Тутум, дуван.

Усур без, постав омаштени.

Ферећа, хаљина чим се буле загрну кад ће иду.

Ферта, васпитање.

Феслиђан, босиљак.

Фигањ, кад човјек у љутини што ради.

Хаир, берићет, изобиље.

Хантерија, женска долама врх свијех хаљина.

Харем, мјесто гдје само женске живе.

Хатмер, некакав цвијет.

Цкрли мерџан, црвена корања.

Чантија, убрус од свиле.

Чеиз, рухо.

Через, варено грожђе.

Чивилуци, оружница.

Чекмели, нашарано.

Џенефил, цвијет.

Шамар, замлатница.

Шемлук, весеље.

Шербет, мед у води ускишјељени.

Шефтелија, воћка.

Шилта, узглавница на чем се сједи.

Ћама, хантерија.

Ћосати, јашиковати.

Штампарске погрешке на страни:

61. редак **5.** одозго и редак **6.** одоздо мјесто: *стана*, читај: *Стана* (име дјевојачко)

61.	редак	**13.**	одозго́,	мјесто	*паче*,	читај: *чаше.*
89.	„	**20.**	„	„	*узпупа*	„ : *узпуха.*
298	„	**11.**	„	после	*Мирисом*	„ : *је.*
„	„	**14.**	„	„	*данас*	„ : *је.*
313	„	**14.**	„	мјесто	*руманиом*	„ : *Руманиом.*
314	„	**8.**	оздо́	„	*зајасјале*	„ : *засјајале.*

ИМЕНА ГГ. ПРЕНУМЕРАНТА.

Беч.

(Од Г. Јоце Славнића, официјала кр. дворске канцеларије Хрватско-Славонске.)

Пресвијетла Господа: Огњеслав Утјешеновић, дворски савјетник. — Ливије Радивојевић, дворски савјетник. — Господа: Докт. Стјепан Вочинчић, двор. тајник. — Ђорђе Крестић, двор. тајник. — Стјепан Барац, двор. тајник. — Стјепан Цар, насловни дворски тајник. — Господа дворски перовође: Данило Станковић. — Јосип Жупчић. — Др. Наполеон Шпун-Стрижић. — Иван плем. Маршо. — Господ. Јован Живојновић, переводни пристав. књ. 12.

Господа: Велимир Барбарић, чиновник при касац. суду. — Богољуб Секулић, ђак. — Александар Сандић. — Аксентије Мародић, академикар. књ. 4.

Биоград.

(Од Г. Ђорђа Р. Пантелијћа секретара министарства правде.)

Господа државни саветници: Филип Христић. — Јован Гавриловић. — Господ. Милан Петронијевић помоћник у мин. правде. — Господа чланови касац. суда: Мојсило Гавриловић. — Јован Илијћ. — Јефрем Барлов. — Димитрије Голубовић. — Никола Крестић. — Стојан Вељковић. — Господа чланови апелац. суда: Милан Кованович. — Милован Протић. — Александар Ј. Ђурић. Господ. Миливоје Прајзовић секретар касац. суда. — Господа секретари мин. просвете: Сава Сретеновић. — Милан Милићевић. — Господа: Димитрије Радовић секретар мин. правде. — Панта

Срећковић професор у великој школи. — Милан Миловук проф. у реалци. — Милутин Стојановић секретар у мин. унутр. дела. — Иван Мркшијевић члан у суду Црноречком. — Стеван Раичевић фактор у правит. штампи. — Настас Вуић инжињ. у мин. грађевине. — Ђорђе Р. Пантелијћ. књ. 23.

Осим овијех има из Биограда још 24 пренумеранта, понајвише Господе чланова војенога министарства, за које се потрудио Г. Урош Кнежевић, академички вјештак да их скупи, те је и имена њихова предао моме сину Димитрију В. Караџићу капетану; но будући да ја та имена до јако од мога сина примила нијесам, зато се нијесу могла овдје ни наштампати.

Брод.

(Од Г. Андрије Торквата Брлића.)

Die Herren: Dr. Georg Mušitzky, Contumaz-Director in Brood. — Stephan Milošević, k. k. Beamter in Pension zu Neugradiška. — Franz Xaver Oršolić, Abt und katholischer Pfarrer in Brood. — Stephan Bogdanović, Handelsmann in Brood. — Georg Josifović, Handelsmann in Sarajevo. — Frau Maria Laković in Brood. — Fräulein Melania Jarić, Realitätenbesitzerin in Brood. — Die Herren: Thomas Skalica, Bürger in Brood. — Krešimir Jgnjat Brlić in Brood. — Господа: Јоан Штековић, православни жупник у Броду. — Мартић, католички жупник у Сарајеву. — Блаж Јосић, провинцијал у Босни. књ. 12.

Вараждин.

(Од Г. С. Жепића, професора гимназ.)

Kr. gimnasija Varašdinska. — Gospodin Bartol Francelj, profesor realni. књ. 2.

Вуковар.

(Од Г. Васе Марковића.)

Господа: Светозар Кушевић, велики жупан Ср. жупаније. — Павле Мачвански к. суд. стола предсједник. — Георгије Контић, к. суд. стола подпредсједник. — Георгије Георгијевић к. суд. стола присједник. — Милан Маринковић к. суд. стола присједник. — Ђорђе Стојаковић, држ. одвјетник. — Лазо Руварац, држ. секретар. — Андрија Андрић, држ. секретар. — Никола

Смилкић, држ. чиновник. — Анастас Самфир вел. жуп. одвјетник. — Јован Миковић, вел. судац жуп. — Ђура Вуковић, пристав жуп. — Др. Алек. Рогулић. подбиљежник жуп. — Госпођа Милица Вукашиновић рођ. Деспинић од Коморана. — Преч. Г.Г. свештеници: Кузман Станић. — Илија Перкачански. — Господа одвјетници: Павле Грчић. — Ухерник. — Миша Рогулић. — Господа: Т. Попов, директор канц. кр. суд. стола. — Ристо Михајловић, кр. јавни биљежник. — Павле Космановић ст. вук. биљежник. — Стева Мединац, на. вук. биљежник. — Јован Петровић, агент друж. пароброд. — Александер Поповић, учитељ језика Латинског. — Г.Г. трговци: Коста Михајловић. — Георг Михајловић. — Алекса Пауновић. — Георг Бирра. — Васа Марковић. — Гдн Павле Георгијевић, Др. права из Зомбе. — Г. Милан Јовановић, ученик VI. гимназ. разреда. књ. 33.

Загреб.

(Од Г. В. Јагића, гим. професора и уредника „Књижевника")

Краљевска Загребачка велика гимназија. — Господа: професор Вјекослав Бабукић. — Петар Зоричић, професор на краљ. великој реалској школи. — Ватрослав Јагић професор гимназијални. књ. 4.

Задар.

(Од Г. Сава М. Мартиновића, капетана Црногорскога).

Gospodin Stazić Andre upravitelj narodne učionice Zadarske — Г.Г. трговци: Теодор Кашиковић вођа трговачки. — Јово Катурић. — Марко Илијћ, за синовца Илију. — Јован Глишић. — Тодор Јурковић трговац и поседент, за сина Константина, ученика гимназијалног. — Г.Г. Јово Богдановић. — Андрија Синабој Савин, за сина Мутимира. — Г.Г. ђаци: Ристо Ковачић из Рисна, питом. прав. сјемен. и уч. VI ка. гимн. Задарске. — Илија Беара, ученик гимназијални у Задру. — Велимир Доброта. гимн. IV. разр. — Јован Накићеновић ученик гимназијални у Задру. — Ињац Никола, покојног Илије, ученик нормалне сколе у Задру. — Г.Г. трговачки момци: Стефано Загорац. — Миле Вукадиновић. — Константин Матиашевић из Книна. књ. 16.

*

Земун.

(Од Г. Васе Василијевића).

Библиотека Српска. — Господа: Петар Јовановић ћ. к. мајор и кавальер. — Милош Радојчић, Др. медицине и физикус. — Јаков Миланковић, Др. медицине. — Игњат Сопрон, типограф. — Г.Г. трговци: Стеван Јоксимовић. — Алекса Д. Јовановић. — Светозар Л. Јовановић. — Максим Костић. — Василије Василијевић. — Г. Јован Пециковић, златар. књ. 11.

Карловци (Сријемски).

(Од Г. Јована Живановића, професора)

Господин Јован Пантелић, директор. — Господа професори: Лука Зима. — Јос. Житек. — Ст. Лазић. — Пав. Кречаревић. — Ник. Пеклар. — Коста Рудуловић. — Јов. Живановић. — Вас. Пасковић. — Гимназија Српска. — Господ. Јован Марковић, агент. — Г.Г. ђаци: Обреновић, Васиљевић, Ковачевић, шестошколци; Јован Анђелић, Игњат Брановачки, Вељко Радованчев, Петровић, петошколци; Карапанџић, четвртошколац; Јован Борјанов, Милан Стевановић, Миливој Мауковић, другошколци. — Г. Јован Клисарић, трговац. — Преп. Г. Јустин Болић калуђер. — Г. Јован Животић економ. — Гдн Јосиф Радуловић, осмошколац. — Г. Данило. Јов. Прица, гимназијалац. књ. 27.

Карловци Горњи.

(Од пречасног Господина Николе Беговића, проте.)

Господа: Дане Банијанин. — Др. Мирослав Дражић. — Стево Хајдин. — Коста Поповић. — Алекса Мусулин. — Васил Барако. — Никола Беговић. — Лука Петровић. — Трнски, ц. кр. мајор. — Томо Штефановић. — Александар Крек. — Сладовић, ц. кр. надпор. — Антон Живојновић. — Турковић Винко. — Пупавац Јандре. — Čitaonica narodna. — Господа: Josip pl. Vranijczany Dobrinović. — Gjuro Klarić. — Лазар Грковић. — Иван Машек, жупник Хрнетићки. — Glavna učiona Rakovačka. књ. 21.

Котор.

Преч. Г. Вуко Поповић свештеник и катихета на ц. к. реалним школама. књ. 5.

Меленци.

(Од Г. Александра Сандића).

Преч. Гдн. Никола Бибић, плем. од Јанопоља, православни Српски свештеник и парох Меленачки за свог сина Павла. књ. 1.

Морић.

Господин Криле Милиновић добростојник, за себе и пренумеранте из Морића. књ. 10.

Н. Сад.

Госпада: Александар Гавриловић, професор, и А. Хаџић, секретар Матице Српске, за пренумеранте из Н. Сада. књ. 20.

Осијек.

(Од Г. Васе Атанасијевића, доктора медицине и I. градског физика).

Пресвијетли Господин Владислав Делиманић, властелин Ораовачки, славне жупаније Вировитичке велики жупан. — Поглавита Господа: Лазар Давидовић, слав. жупаније Вировитичке поджупан. — Давид Миланковић, савјетник Вировитичко-жупанијског судбеног стола. — Игњат Брлић, Доктор свију права, више учених друштва члан, славне жупаније Вировитичке велики биљежник. — Игњат Брош, сл. жупаније Виров. подбиљежник. — Благопоштенородни Г.Г. Глиша Аргировић трговац, грађанин и градски заступник. — Марко Аксентијевић, трговац, грађанин, и градски заступник. — Милош Песић, трговац и грађанин. — Васа Радановић, трговац и грађанин. књ. 9.

Панчево.

Господин Доктор медицине и ћ. к. Физикус за своје пренумеранте из Панчева. књ. 10.

(Од Г. Стефана Врањешевића).

Пречасна Господа: Јован Симеоновић, парох Мраморачки. — Аксентије Димић, парох Баванишки. — Бранко Раић, ђакон Панчевачки. — Г.Г. трговци: Петар Кранчевић. — Никола Крчадинац. — Лаза Драгичевић. — Коста Марић. — Каменко Јовановић. — Стево Врањешевић. — Г.Г. учитељи: Јован Илијћ. — Јован Петков. — Г.Г. Павле Предић, угоститељ. — Георгије Петровић, берберин. књ. 14.

Сента.

(Од Г. Теодора пл. Брановачког, I. разреда учитеља).

Гдн Георгије Савић славне вароши Сенте заклети писар. — Гђа Софија Арадска, удовица. — Преч. Гдн Петар Маринковић парох Црнобарски. — Преч. Гдн. Георгије Иконић, парох Санадски за кћер Љубицу. — Гдн Јоан Табаковић бележник Санадски. — Гђа Јулијана пл. Бодерлица. — Г. Александер Панић кројач. — Г. Симеон Милошевић кројач. — Г. Богдан Ђуричић кројач. — Г. Георгије Стаић економ за сина Милана. — Гђа Ана Загорица удова бившег председника општине Српске Сенћанске Мојсија Загорице. књ. 11.

Сентомаш.

Гдн Јован Настић учитељ II. класе за пренумеранте из Сентомаша. књ 4.

Сењ (Zengg).

Господа: Фрањо Петрачић професор гимназијални. — Јеролим Жагар професор богословља. књ. 2.

Сомбор.

(Од Преч. Г. Димитрија Поповића, пароха).

Најпречаснији Гдн Ђорђе Бранковић, прота и парох Сомборски, консистор. члан, и учит. приправничког завода као и основних народних школа окружни управитељ. — Преч. Гдн Димитрије Поповић, намесник и парох Сомборски, консистор. члан, и у учитељско-приправничком заводу Српском катихета. — Благородна Гда: Љубомир Маширевић, грађански начелник. — Коста Живановић, адвокат из Сенте. — Гедан Леовић, адвокат. — Симо Леовић, адвокат и велики бележник племенитог мађистрата Сомборског. — Благоразумна Гда: Ђорђе Тодоровић, учитељ IV. разреда у главно-основној школи. — Јован Бељански, учитељ III. разреда у главно-основној школи. — Никола Томић, учитељ у женској школи. — Госпође: Катарина Вујић рођ. Јоановић. — Софија Бикар рођ. Адамовић. — Олга Максимовић рођ. Лалошевић. — Јелена Радосављевић рођ. Павловић. — Госпођице: Јулијана Паланачка. — Ана Костићева. — Јулијана Бирвалска. — Милева Капдемортова. — Персида Гргурова. — Јелена Бикарева. — Марија Николићева. — Савета Коларићева. — Ученице: Милана Кировићева.

— Катарина Вукићевићева. — Г. Тодор Ичин, тежак из Сивца. — Читаоница Сомборска — Књижница учит. приправничка — књижница варошка. књ. 27.

Српски Итебеј.

(Од Г. Мише Панића, биљежника.)

Преч. Гдн Симеон Лонгиновић, парох. — Госпођице: Софија Дима. — Марија Ракић. — Господа: Мита Панић, бележник. — Коста Илијћ, чиновник економије. књ. 5.

Суботица.

(Од Г. Божидара Вуића, ћ. к. поштара).

Г.Г. Божидар Вуић ћ. к. поштар. — Ђорђе Манојловић, свршени правник. — Тима Радић, трговац. — Ђорђе Гојковић, учитељ. — Петар Христофоровић, трговац. књ. 5.

Темишвар.

Господин Ђорђе Јоановић, Српски учитељ, за пренумеранте из Темишвара. књ. 16.

Тење.

(Од Г. Васе Атанасијевића, доктора медицине и I. градског физика).

Пречасни Господин Александар Седларовић, парох Тењски, пречасног митрополитско-карловачког конзисторијума приседник. књ. 1.

Трст.

Преч. Г. Саватија Кнежевић, свештеник. књ. 1.

Турија.

(Од Г. Симе Р. Стефановића).

Господа: Петар Чолић намјесник и окружни школски управитељ. — Младен Грегоровић адвокат и општински биљежник. — Љубомир Каћански свршени богослов (из Надаља). — Милан Јојкић сиротињски отац. — Павел Јанковић трговац. — Кузман Јојкић општински кнез. — Михаил Томић општински касир. — Гавра Јојкић закупник. — Милош Јојкић дунђерин. — Тодор Земски столар. — Игњат Милошчин општинар. — Јован (Дионисије) Вујин, општинар. књ. 12.

Цјеловац (Cjelovac).

(Од Г. Александра Сандића).

Gospodin Ant. Janežić, profesor na velikoj realki. књ. 1.

Черевић.

Пречасни Господин Иван Максимовић парох, за кћер Катицу. књ. 1.

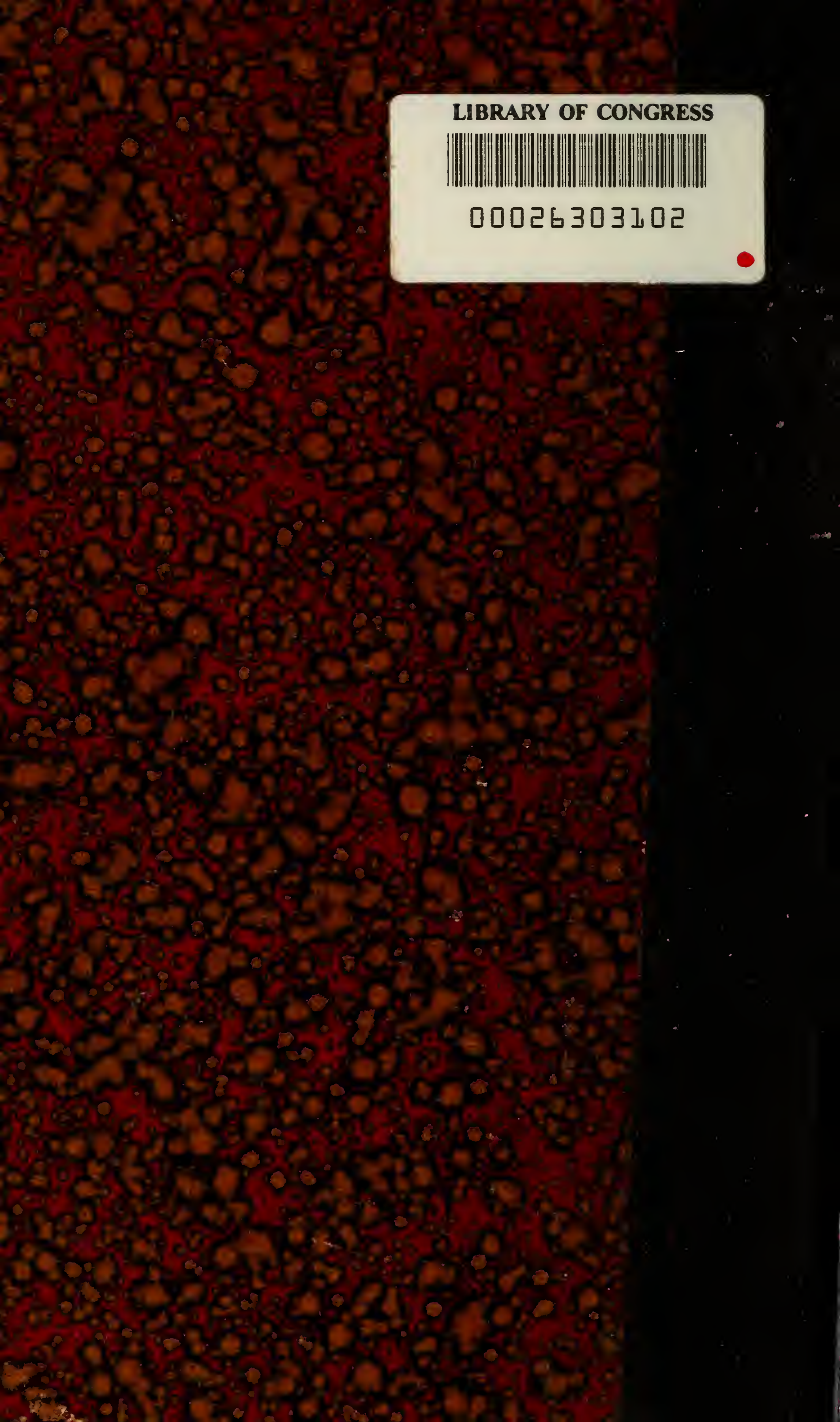
Шабац.

Његово Високопреосвештенство владика Шабачки, Господни Гаврило. књ. 1.

Шибеник.

(Од Г. Спира Поповића поседента).

Пречасна Господа: Мркида, каноник код столне цркве. — Белешарић директор нормалнијех школа. — Библиотека Српске Општине. — Гдн Спиро Поповић. књ. 4.

LIBRARY OF CONGRESS
00026303102